

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2024–2028

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	3
ÚVOD.....	5
1. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ.....	6
1.1 Obyvatelstvo	7
1.1.1 Demografický vývoj.....	9
1.1.2 Vzdělanostní struktura obyvatel	13
1.1.3 Lidské zdroje, trh práce a zaměstnanost	16
1.2 Ekonomický rozvoj regionu.....	27
1.2.1 Hrubý domácí produkt a hrubá přidaná hodnota.....	28
1.2.2 Mzdy	29
1.2.3 Ekonomické subjekty.....	30
2. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI – PRŮŘEZOVÁ OPATŘENÍ.....	33
2.1. Digitální vzdělávání a umělá inteligence.....	33
2.2. Rozvoj podnikavosti a kreativity.....	34
2.3. Vzdělávání pro udržitelnost	35
2.4. Well-being, klima školy a podpora pohybových aktivit z hlediska rovných příležitostí 36	
3. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V KRAJI.....	37
3.1. Předškolní vzdělávání	37
3.2. Základní vzdělávání	41
3.3. Střední vzdělávání.....	44
3.3.1. Zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce a zvýšení kvality odborného vzdělávání.....	46
3.3.2. Podpora Jesenicka jako specifické části regionu.....	49
3.4. Konzervatoř.....	51
3.5. Terciární vzdělávání	52
3.5.1. Vyšší odborné školy	52
3.5.2. Vysoké školy	53
3.6. Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání a rozvoj potenciálu každého žáka	55
3.6.1. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.....	56
3.6.2. Nadaní a mimořádně nadaní.....	61
3.7. Prevence a náhradní výchovná péče	63
3.7.1. Školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy	64
3.7.2. Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže	66
3.8. Podpora profesního rozvoje pracovníků ve vzdělávání a rozvoje kompetencí k vedení škol a školských zařízení.....	67

3.9.	Vzdělávání v celoživotní perspektivě	70
3.9.1.	Základní umělecké školy	71
3.9.2.	Jazykové vzdělávání	72
3.9.3.	Zájmové vzdělávání	73
3.9.4.	Další vzdělávání v rámci celoživotního učení	75
3.10.	Systém poradenství ve školství	77
3.10.1.	Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje	77
3.10.2.	Kariérové poradenství	79
3.11.	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	81
3.12.	Spolupráce aktérů vzdělávací politiky	82
4.	STRATEGIE DALŠÍHO ROZVOJE SÍTĚ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ.....	84
4.1.	Předškolní vzdělávání	84
4.2.	Základní vzdělávání	85
4.3.	Střední vzdělávání.....	86
4.4.	Vyšší odborné vzdělávání	88
4.5.	Konzervatoře.....	88
4.6.	Jazykové vzdělávání	89
4.7.	Základní umělecké vzdělávání	89
4.8.	Školská zařízení pro zájmové vzdělávání	89
4.9.	Školská poradenská zařízení	90
4.10.	Střediska výchovné péče.....	90
4.11.	Ostatní školská zařízení	90
	Příloha č. 1 – Souhrnný přehled opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje	91
	Příloha č. 2 – Vyhodnocení dosaženého stavu a naplňování Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji 2020-2024	107
	Příloha č. 3 – Analýzy potřeb škol a školských zařízení v kraji.....	121

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Zkratka	Význam zkratky
Abs.	absolutně
CKP	Centrum kolegiální podpory
CUOK	Centrum uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje
CZ-ISCO	Národní statistická klasifikace, vypracovaná v souladu s mezinárodním standardem ISCO-08, klasifikující a třídící zaměstnání.
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	Dětský domov
DDM	Dům dětí a mládeže
DiS.	Diplomovaný specialista
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EQF	Evropský rámec kvalifikací
EU	Evropská unie
EVVO	Enviromentální vzdělávání, výchova a osvěta
FTK UP	Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého
FZV UPOL	Fakulta zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
ICOK	Inovační centrum Olomouckého kraje
ICT	Informační a komunikační technologie
IDZ	Implementace Dlouhodobého záměru
IKAP OK	Implementace krajského akčního plánu
KAP	Krajský akční plán
KCKP	Krajské centrum kariérového poradenství
KCPPO	Krajské centrum podpory podnikavosti
Kč	Korun českých
km ²	Kilometr čtvereční
KMK	Krajský metodický kabinet
KP	Kariérový poradce
MAP	Místní akční plán rozvoje vzdělávání
Max.	maximálně
MN	Míra nezaměstnanosti
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MVŠO	Moravská vysoká škola Olomouc

MZ	Maturitní zkouška
NH	Národní hospodářství
NNO	Nestátní nezisková organizace
NPI ČR	Národní pedagogický institut České republiky
NUTS II	Nomenklatura územních statistických jednotek 2
Obyv.	obyvatel
OK	Olomoucký kraj
OP JAK	Operační program Jana Amose Komenského
p. b.	Procentní bod
PAS	Porucha autistického spektra
PNO	Podíl nezaměstnaných osob
Pozn.	poznámka
PP	Pedagogický pracovník
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RC APA	Regionální centrum aplikovaných pohybových aktivit
Rel.	relativně
RPV OK	Rovné příležitosti ve vzdělávání v Olomouckém kraji
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní školy
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborná učiliště
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SPC OK	Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje
SŠ	Střední škola
St.	století
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠD	Školní družina
ŠK	Školní klub
ŠPP	Školská poradenská pracoviště
ŠPZ	Školská poradenská zařízení
Tab.	tabulka
Tis.	tisíc
ÚP	Úřad práce
UPOL	Univerzity Palackého v Olomouci
VOŠ	Vyšší odborná škola
VP	Výchovný poradce
VŠLG	Vysoká škola logistiky
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

ÚVOD

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2024–2028 (dále také jen Dlouhodobý záměr nebo DZ OK) je základní strategický dokument Olomouckého kraje stanovující základní směry rozvoje v oblasti vzdělávání. Je zpracováván na základě ustanovení § 9 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, který mimo jiné stanovuje jeho vyhodnocení a nové zpracování po čtyřech letech. Jeho struktura je stanovena vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv.

Vznik Dlouhodobého záměru v jeho stávající podobě byl umožněn na základě široké spolupráce zainteresovaných partnerů. Gestorem přípravy a zpracování Dlouhodobého záměru byl Odbor školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje. Vedle zpracovatele se na jeho přípravě úzce podíleli člen Rady Olomouckého kraje odpovědný za oblast školství a pracovní skupiny složené z ředitelů jednotlivých typů škol působících v Olomouckém kraji. Dlouhodobý záměr respektuje ekonomická a sociální specifika Olomouckého kraje, zejména pak ve vztahu ke stavu a vývoji vzdělávací soustavy na jeho území.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2024–2028 představuje jeden z významných nástrojů formování vzdělávací soustavy v kraji, zakotvuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky. Jedná se v pořadí o sedmý Dlouhodobý záměr zpracovaný pro území Olomouckého kraje, který navazuje na předchozí dlouhodobé záměry zpracované v letech 2003, 2006, 2008, 2012, 2016 a 2020. Dokument vychází zejména z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027 (dále DZ ČR) zpracovaného MŠMT a také ze základního strategického dokumentu Olomouckého kraje, Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje 2021–2027, v jehož rámci jsou mimo jiné definovány základní strategické směry v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2024–2028 byl schválen usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č. ze dne 17. 6. 2024.

1. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA ÚZEMÍ

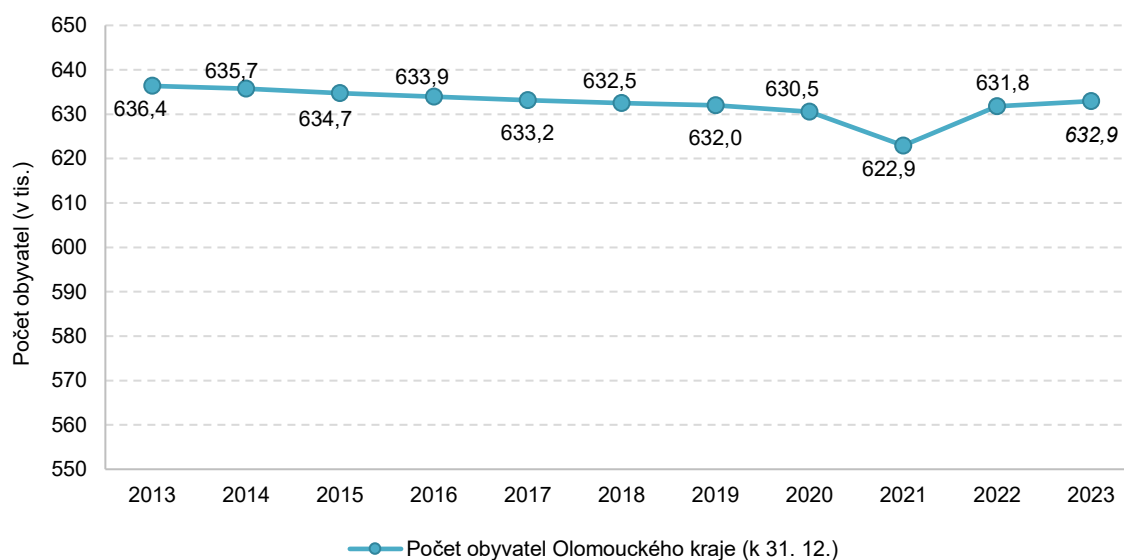
Olomoucký kraj se rozkládá ve střední a severní části Moravy a severozápadní části Českého Slezska na území o rozloze 5 272 km² (6,7 % z celkové rozlohy ČR, 8. největší kraj ČR). Z hlediska administrativního se člení na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk), třináct správních obvodů obcí s rozšířenou působností a dvacet správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Obyvatelé Olomouckého kraje žijí ve 402 obcích, z nichž má 31 přiznaný statut města. Statutárními městy jsou krajské město Olomouc a města Přerov a Prostějov. Společně se Zlínským krajem tvoří Olomoucký kraj vyšší územně statistický celek s názvem Region soudržnosti NUTS II Střední Morava.

K 31.12. 2022 žilo ve městech pouze 56 % obyvatel Olomouckého kraje, což podtrhuje venkovský ráz celého regionu. Podíl městského obyvatelstva v Olomouckém kraji je v mezikrajském porovnání druhý nejnižší (spolu s Krajem Vysočina). Jižní část kraje ležící v rovinaté Hané má vyšší zastoupení malých obcí s počtem obyvatel do 500 osob (zejména na Prostějovsku a Přerovsku). Opak představuje hornatý sever, kde se obyvatelstvo soustřeďuje do větších obcí (zejména na Jesenicku). Také v Olomouckém kraji pokračuje suburbanizační proces, spočívající ve výstavbě „satelitních městeček“ v okolí velkých měst. V obcích do 5 000 obyvatel má bydliště polovina obyvatel kraje (51 %), což je výrazně vyšší podíl než celorepublikový průměr (40 %). Průměrná populační velikost obce v kraji činí 1 572 obyvatel (v ČR 1 730 obyvatel).

1.1 Obyvatelstvo

V Olomouckém kraji žilo k 31. 12. 2023 632 864 obyvatel (předběžný údaj), což odpovídá 5,8 % celkového počtu obyvatel ČR. Olomoucký kraj je 7. nejlidnatější kraj ČR. Nejvíce obyvatel žije v okrese Olomouc (238 843, tj. 38 % obyvatelstva Olomouckého kraje), nejméně obyvatel v okrese Jeseník (36 949, tj. 6 % obyvatelstva Olomouckého kraje). Do roku 2021 počet obyvatel kraje každoročně klesal. V roce 2022 se celkový počet obyvatel díky migraci související s válkou na Ukrajině zvýšil na 631,8 tis. obyvatel. Na podobné úrovni se pohyboval i v roce 2023 (632,9 tis.).

Graf 1 Počet obyvatel Olomouckého kraje (k 31. 12., v tis.)*

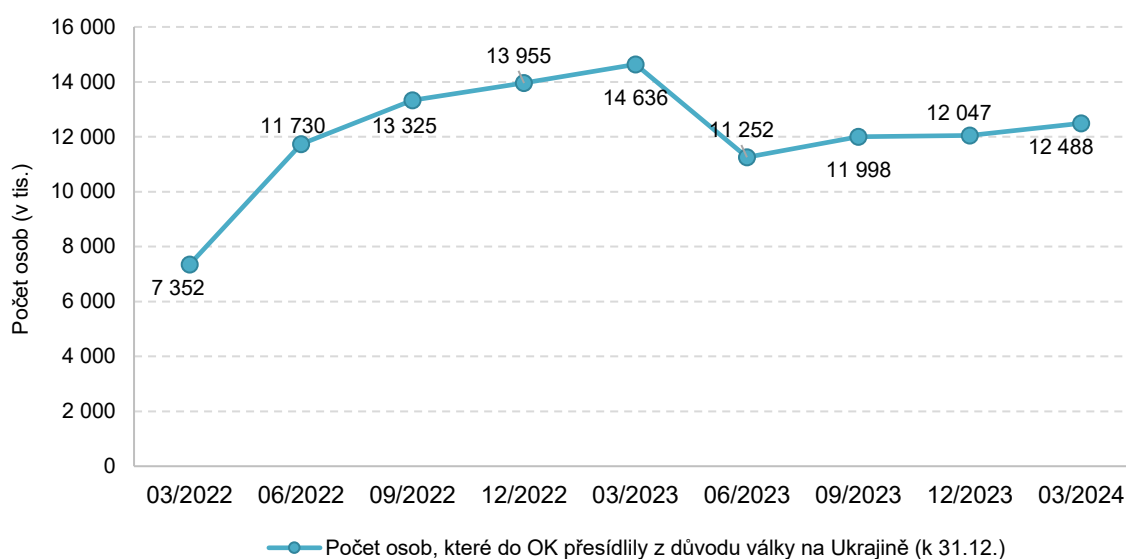
Zdroj: ČSÚ

*V roce 2021 je ve srovnání s předchozími roky patrný výrazný pokles celkového počtu obyvatel. Tato změna souvisí se SLDB, které proběhlo ve stejném roce. Stav obyvatel publikovaný ČSÚ navazuje na definitivní výsledky posledního sčítání lidu a je upravován o počty narozených, zemřelých, přistěhovalých a vystěhovalých uvedených v registrech osob. Po SLDB 2021 byly statistiky ČSÚ upraveny tak, aby se do celkového počtu obyvatel nepromítaly osoby, které se v registrech osob aktuálně nevyskytují (např. cizinci, vystěhovalí do ciziny apod.). V roce 2022 byly do celkového počtu obyvatel ČR, krajů i jednotlivých obcí byly ČSÚ započítány i osoby, které do ČR přesídlily z důvodu války na Ukrajině.

V prosinci 2022 žilo v Olomouckém kraji cca 14,0 tis. osob, které sem přesídlily v souvislosti s válkou na Ukrajině. V dalších měsících jejich počet klesl. V současné době (k 31. 3. 2024) se pohybuje kolem 12,5 tis.

Téměř 70 % osob, které do kraje přesídlily kvůli válce, tvoří lidé v produktivním věku (cca 8,7 tis. osob). Nezanedbatelný je ale i počet dětí v předškolním a školním věku (cca 420 dětí věku 3-5 let, cca 1 900 dětí ve věku 6-14 let a cca 680 osob ve věku 15-17 let), které je třeba umístit do místních škol.

Graf 2 Vývoj počtu osob, které do Olomouckého kraje přesídlily v souvislosti s válkou na Ukrajině

Zdroj: MVČR

Tab. 1 Věková struktura osob, které do Olomouckého kraje přesídlily v souvislosti s válkou na Ukrajině

	03/2022	06/2022	09/2022	12/2022	03/2023	06/2023	09/2023	12/2023	03/2024
0-2	389	483	482	466	443	292	314	304	302
3-5	475	635	675	660	671	456	440	426	424
6-14	1 720	2 333	2 547	2 578	2 628	1 802	1 872	1 840	1 858
15-17	512	722	827	846	902	659	660	654	681
18-64	3 947	7 090	8 259	8 814	9 368	7 610	8 238	8 345	8 667
65+	309	467	535	591	624	433	474	478	516
Celkem	7 352	11 730	13 325	13 955	14 636	11 252	11 998	12 047	12 488

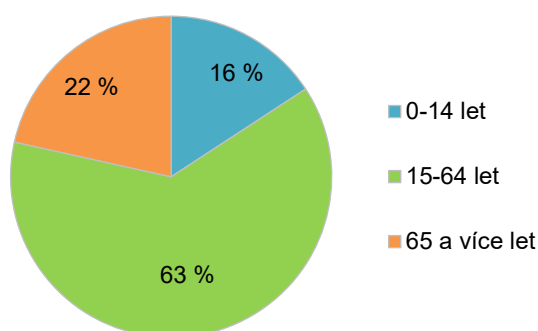
Zdroj: MVČR

1.1.1 Demografický vývoj

Demografický vývoj kraje kopíruje ve většině ukazatelů vývoj v celé České republice. Počet živě narozených dětí byl v Olomouckém kraji nejvyšší v období let 2007 až 2010, kdy se rodiči stávaly osoby populačně silných ročníků 70. let minulého století. V tomto období se zde rodilo v průměru 7,0 tis. dětí ročně. V letech 2011-2021 se počet narozených pohyboval kolem 6,5 tis. ročně. V posledních dvou letech (2022 a 2023) je patrný pokles porodnosti, v roce 2023 se v kraji narodilo pouze 5,3 tis. dětí.

K 31. 12. 2023 dosáhl průměrný věk v kraji 43,5 roků (5. nejvyšší průměrný věk mezi kraji ČR; průměr za celou ČR činí 42,8 roků). Žilo zde 137 822 osob starších 65 let věku (tj. 22 % z celkového počtu obyvatel kraje) a 98 340 dětí ve věku do 14 let (16 % obyvatelstva kraje). Na postupné stárnutí krajské populace poukazuje také index stáří (poměr osob starších 65 let k počtu osob ve věku 0-14 let, vynásobený 100). V roce 2023 dosáhl hodnoty 140 (5. nejvyšší index stáří mezi kraji ČR; průměr za celou ČR činí 130), tj. na 100 dětí do 15 let připadá v Olomouckém kraji 140 seniorů starších 65 let.

Graf 3 Podíl věkových skupin na obyvatelstvu Olomouckého kraje (2023)

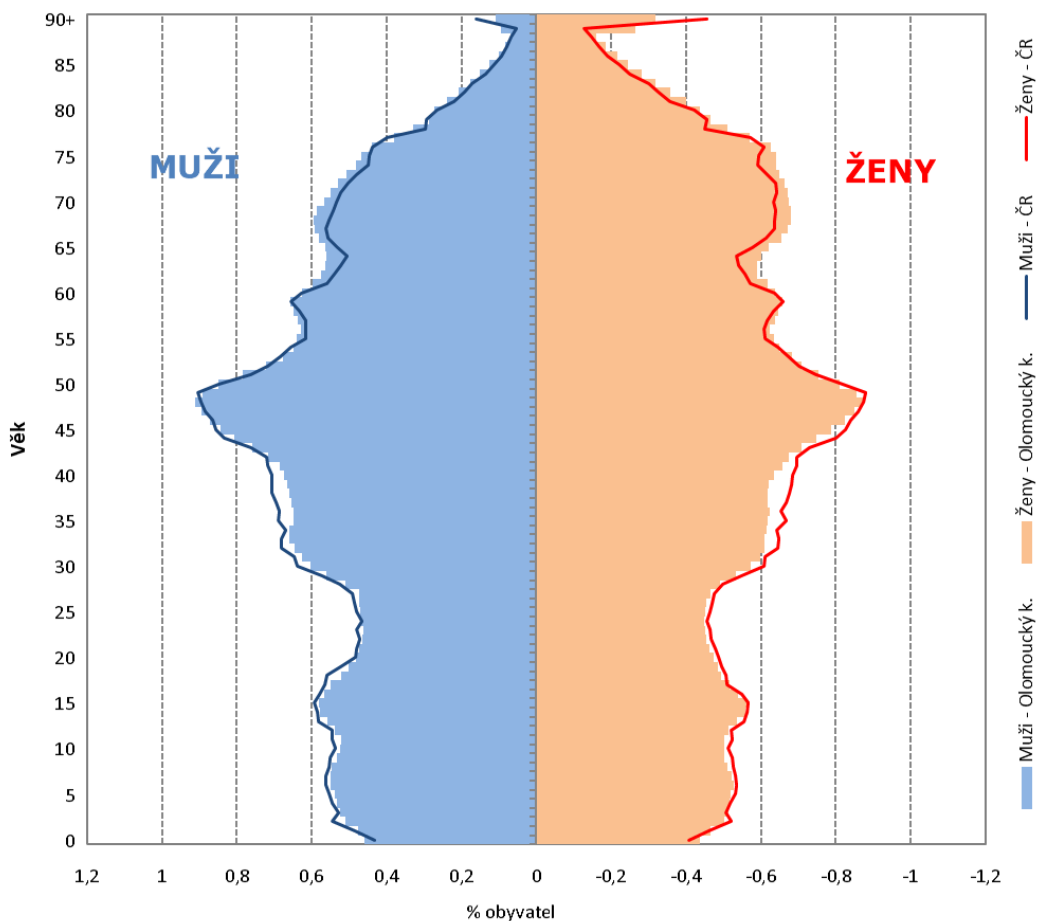

Zdroj: ČSÚ

Graf 4 zobrazuje věkovou strukturu obyvatelstva Olomouckého kraje a ČR po jednotkách věku v rozdělení podle pohlaví. Patrný je rozdíl v podílu osob ve věku 40-55 let, tj. narozených v 70. a 80. letech 20. st., a osob ve věku jejich dětí (cca 15-25 let). Tato nerovnost se v příštích letech projeví na trhu práce a bude mít dopad i v rámci sociálního systému. V příštích cca 10-20 letech se početně silné ročníky posunou do důchodového věku a v produktivní skupinu obyvatel budou tvořit početně slabé ročníky.

Ve srovnání s celorepublikovým průměrem jsou v Olomouckém kraji podprůměrně zastoupeny osoby ve věku 25-45 let, nadprůměrný podíl na obyvatelstvu mají naopak lidé starší 60 let. Podíl dětí ve věku 0-10 je zhruba srovnatelný s průměrem ČR.

Graf 4 Strom života – věková struktura obyvatel Olomouckého kraje a ČR (2023)

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2 zobrazuje projekci vývoje obyvatelstva Olomouckého kraje podle věkových skupin. ČSÚ zveřejnil tuto projekci v roce 2019. Nová projekce pro Olomoucký kraj bude zveřejněna během prosince 2024.

Nejnovější dostupná projekce předpokládá v příštích deseti letech postupné snižování počtu dětí ve věku 6-14 let, tj. potenciálních žáků základních škol. Klesat bude i počet dětí v předškolním věku (3-5 let) a dětí do dvou let věku. Ve skupině osob ve věku 15-18 let, tj. ve věku docházky na střední školu, se očekává nárůst v letech 2024 až 2028 (v průměru o 5 %).

Tab. 2 Projekce obyvatelstva Olomouckého kraje podle věkových skupin (k 1.1.)

	2022*	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-2 roky	19 144	18 239	17 813	17 383	16 958	16 551	16 177	15 850	15 578
3-5 let	19 957	19 577	19 136	18 614	18 200	17 779	17 354	16 933	16 531
6 let	6 835	6 648	6 644	6 588	6 339	6 204	6 066	5 926	5 784
6-14 let	60 696	59 524	58 928	58 321	57 732	57 722	57 542	57 169	56 618
15 let	7 054	7 026	7 236	7 193	6 927	6 214	6 247	6 301	6 336
15-18 let	26 068	25 566	26 928	27 952	28 401	27 590	26 602	25 711	25 122
Celkem obyv. (tis.)	631,8	628,6	627,2	625,7	623,9	622,1	620,0	617,9	615,6

Zdroj: ČSÚ

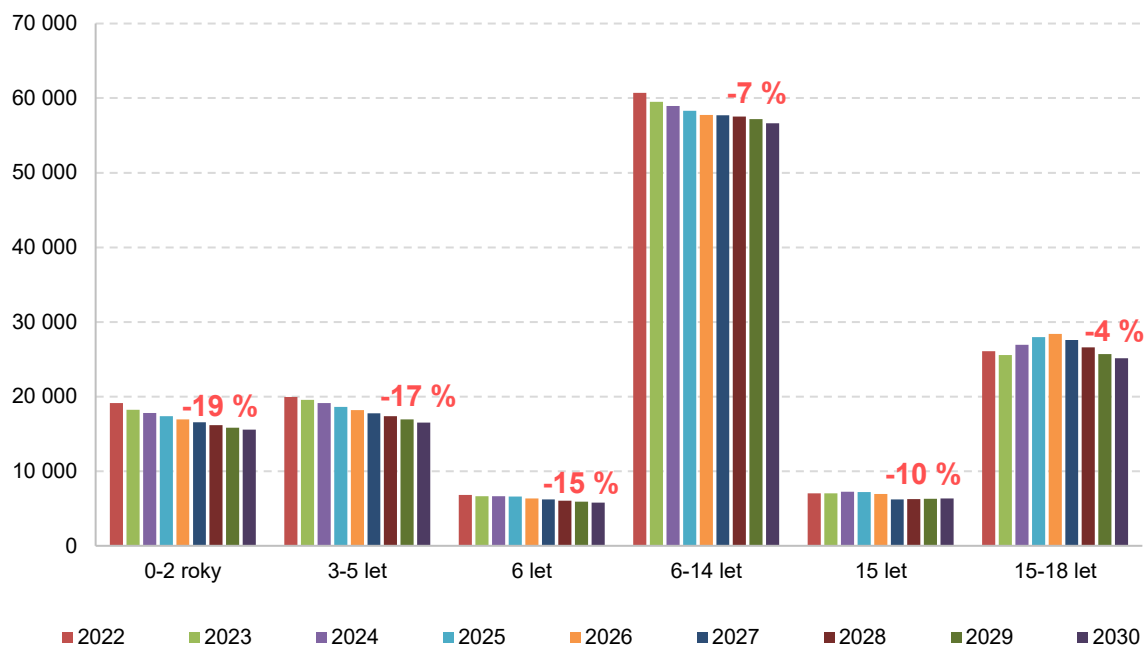
*Reálná data (k 31. 12. 2022)

Pozn. Podbarvení označuje změnu počtu obyvatel ve srovnání s rokem 2022; oranžové = pokles o max. 10 %, tmavě oranžové = pokles o 11-15 %, červené = pokles o více než 15 %; zelené = nárůst počtu obyvatel

Na základě tohoto vývoje můžeme v následujících letech očekávat pokles poptávky po místech v mateřských školách pro děti ve věku 3-5 let. Volná místa mohou být z části doplněna dvouletými dětmi, jejich počet bude ale také postupně klesat. Podle projekce ČSÚ se bude snižovat i počet dětí nastupujících do prvních tříd. Klesne tedy i celkový počet žáků v základních školách. Počet dětí v posledních ročnících základních škol (tj. ve věku 15 let) se ve srovnání se současným stavem mírně zvýší v letech 2024 a 2025.

V současné době je dostupná aktuální projekce pro celou ČR, jejíž střední varianta předpokládá po roce 2030 snižování celkového počtu obyvatel, postupné snižování podílu dětí ve věku 0-14 let a osob v produktivní věkové skupině (15-64 let) a rychlý nárůst podílu osob starších 65 let v populaci. Kolem roku 2050 budou senioři tvořit 29 % obyvatelstva ČR (aktuálně jejich podíl činí 20 %). Lze předpokládat, že demografický vývoj Olomouckého kraje se nebude výrazně odchylovat od celorepublikového trendu.

Graf 5 Prognóza vývoje obyvatelstva Olomouckého kraje podle věkových skupin

Zdroj: ČSÚ

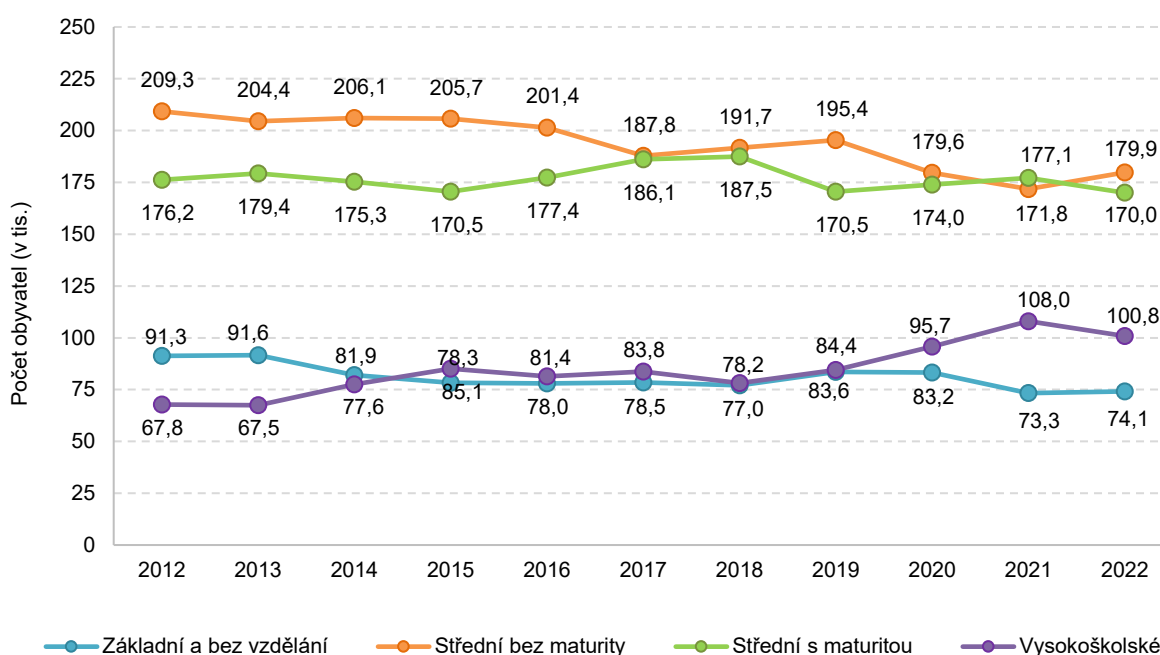
Pozn. Procento nad grafem = procentuální změna počtu obyvatel (2030/2022)

1.1.2 Vzdělanostní struktura obyvatel

Mezi obyvateli Olomouckého kraje byly v roce 2022 v nejvyšší míře zastoupeny osoby se středním vzděláním. Na celkové populaci osob starších 15 let tohoto kraje se podílely 67 %. Počet osob se středním vzděláním bez maturity byl mírně vyšší než počet osob se středním vzděláním s maturitou (179,9 tis., resp. 170,0 tis.).

Počet osob se základním a osob bez vzdělání v roce 2022 činil 74,1 tis. tj. 14 % obyvatelstva Olomouckého kraje ve věku 15 a více let. Počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel aktuálně činí 100,8 tis. (tj. 19 % obyvatelstva kraje staršího 15 let).

Graf 6 Vzdělanostní struktura obyvatelstva Olomouckého kraje (v tis.)*

Zdroj: ČSÚ; *v roce 2022 data navazují na výsledky SLDB 2021

Nejvýznamnější rozdíly ve vzdělanostní struktuře žen a mužů jsou patrné v případě osob se základním vzděláním a bez vzdělání a v případě osob se středním vzděláním bez maturity. Ve skupině osob se základním vzděláním či bez vzdělání převažují ženy (62 %). Mezi obyvateli se středním vzděláním bez maturity mají převahu muži (57 %). V dalších vzdělanostních skupinách je podíl mužů a žen vyrovnanější (46 % mužů a 54 % žen v případě středoškolsky vzdělaných i v případě vysokoškolsky vzdělaných).

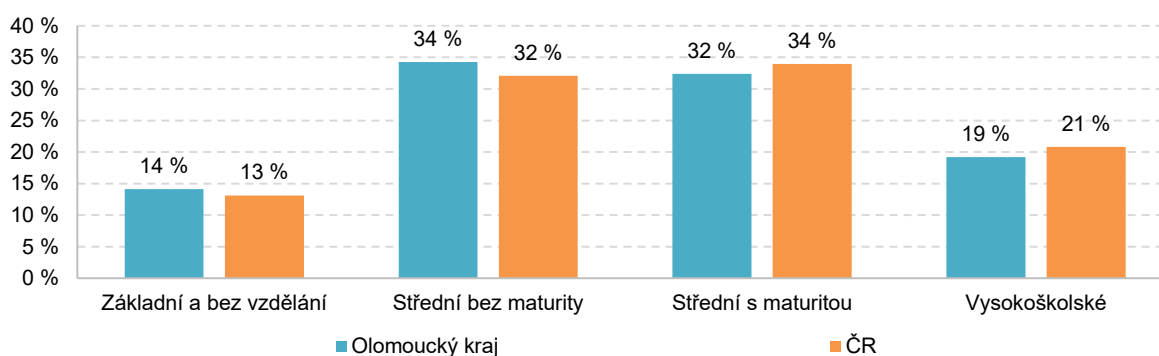
Tab. 3 Vzdělanostní struktura obyvatel Olomouckého kraje podle pohlaví (2022; v tis.)

	Základní a bez vzdělání	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem obyv. 15+
Abs.					
Muži	28,3	103,0	77,9	46,2	255,4
Ženy	45,9	76,9	92,1	54,6	269,4
Celkem	74,1	179,9	170,0	100,8	524,8
Rel.					
Muži	38 %	57 %	46 %	46 %	49 %
Ženy	62 %	43 %	54 %	54 %	51 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Vzdělanostní struktura obyvatelstva Olomouckého kraje se v roce 2022 výrazně nelišila od vzdělanostní struktury obyvatel České republiky. V Olomouckém kraji žije mírně nadprůměrný podíl osob se základním vzděláním a bez vzdělání a osob se středním vzděláním bez maturity a mírně podprůměrný podíl osob se středním vzděláním s maturitou a osob vysokoškolským vzděláním.

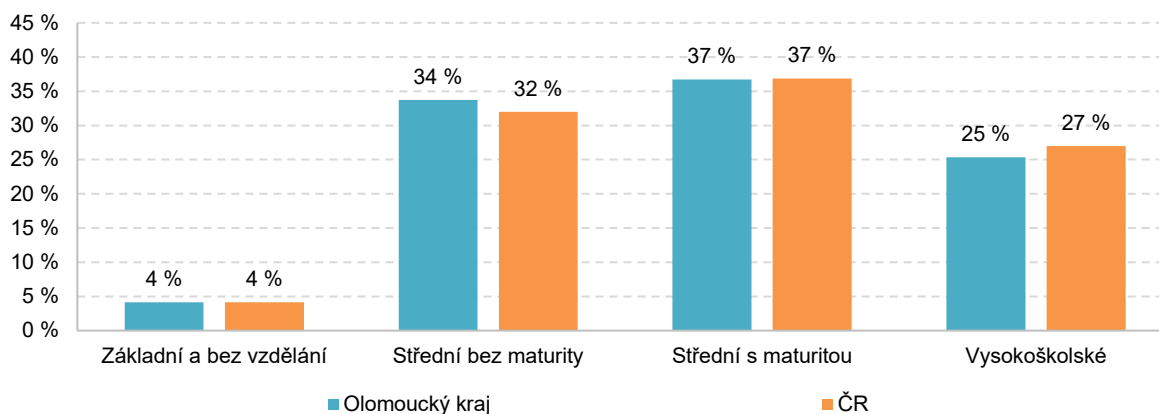
Graf 7 Vzdělanostní struktura obyvatelstva Olomouckého kraje a ČR (2022, rel.)

Zdroj: ČSÚ

Následující graf zobrazuje vzdělanostní strukturu zaměstnaných osob v Olomouckém kraji. Podíly vzdělanostních skupin mezi zaměstnanci se v Olomouckém kraji a ČR výrazně neliší – cca 70 % zaměstnanců dosáhlo středního vzdělání, zaměstnanci se základním vzděláním nebo bez vzdělání tvoří v kraji i ČR 4 % zaměstnaných. Vysokoškolsky vzdělaní se v Olomouckém kraji podílí na celkové zaměstnanosti 25 %, v ČR 27 %.

Graf 8 Zaměstnaní v národním hospodářství podle vzdělání (2022, rel.)

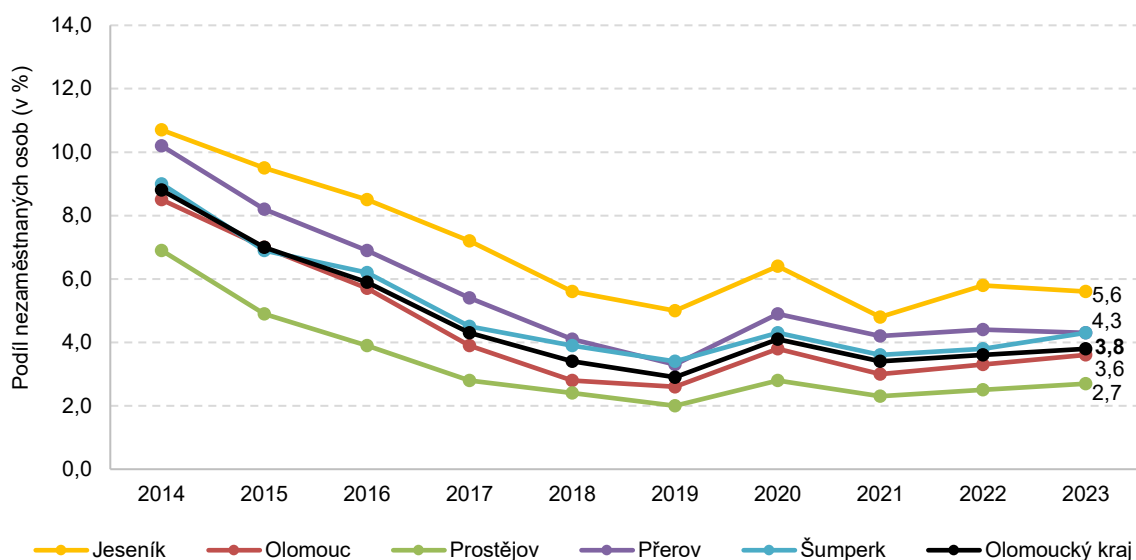

Zdroj: ČSÚ

1.1.3 Lidské zdroje, trh práce a zaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob (PNO) dosáhl k 31. 12. 2023 v Olomouckém kraji hodnoty 3,8 %, což bylo o 0,1 p. b. více než v celé ČR (3,7 %). Vývoj PNO v jednotlivých okresech se odvíjí od ekonomické výkonnosti, demografického vývoje a územních specifik jednotlivých okresů. Nejnižší byl tradičně v okrese Prostějov (2,7 %) a nejvyšší v horském okrese Jeseník (5,6 %). Ke stejnému datu bylo v Olomouckém kraji registrováno 16,1 tis. uchazečů o zaměstnání a evidováno 7,9 tis. volných pracovních míst. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo činil 2,0, což byla v mezikrajském srovnání 3. nejvyšší hodnota (za Moravskoslezským a Ústeckým krajem).

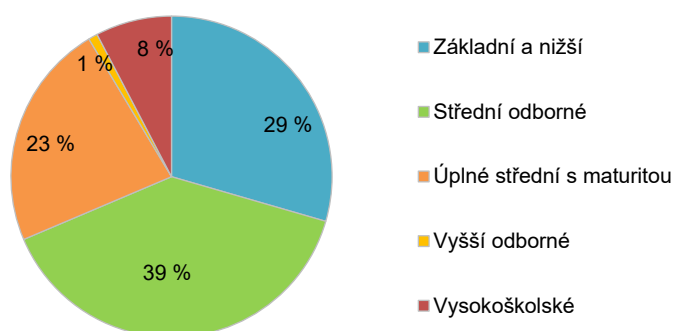
Graf 9 Podíl nezaměstnaných osob (k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

K 31.12. 2023 bylo na úřadech práce v Olomouckém kraji registrováno 16,1 tis. uchazečů o zaměstnání. Nejvyšší podíl mezi uchazeči mají osoby se středním odborným vzděláním (výučním listem, 39 %). Uchazeči se základním a nižším vzděláním tvoří více než čtvrtinu (29 %), osoby se středním odborným vzděláním s maturitou se na celkovém počtu uchazečů podílí 23 %. Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji je podobná jako v celé ČR. Podíl uchazečů se základním a nižším vzděláním je mírně podprůměrný (29 % v kraji vs. 32 % v ČR), podíl uchazečů se středním odborným vzděláním je mírně vyšší (39 % v kraji vs. 35 % v ČR).

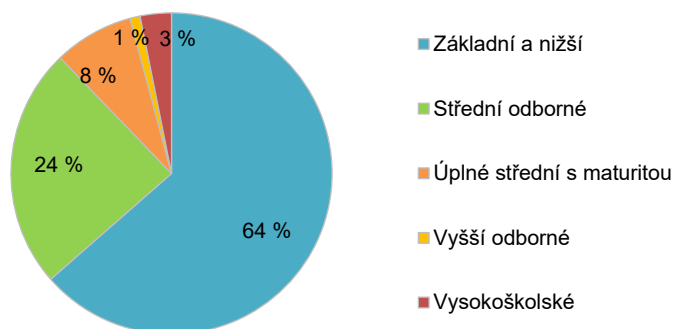
Graf 10 Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2023)

Zdroj: MPSV

K 31.12. 2023 bylo na úřadech práce v Olomouckém kraji evidováno 7,9 tis. volných pracovních míst. Téměř dvě třetiny z nich byly v Olomouckém kraji určeny pro osoby se základním a nižším vzděláním (64 %). Pro osoby s výučním listem nebo s maturitou bylo vhodných relativně méně volných pracovních míst (24 %, resp. 8 %).

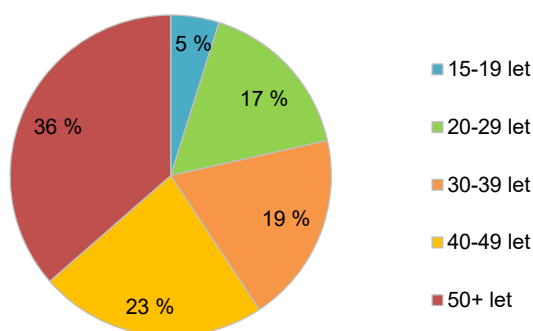
Graf 11 Volná pracovní místa podle zaměstnavatelem vyžadovaného vzdělání v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2023)

Zdroj: MPSV

Nejpočetnější věkovou skupinu mezi uchazeči o zaměstnání tvoří lidé ve věku 50 a více let (36 %). Mladí lidé jsou mezi uchazeči o zaměstnání zastoupeni relativně méně. Uchazeči do 19 let věku tvoří 5 % uchazečů, lidé ve věku 20-29 let mají 17% zastoupení. Absolventů středních a vysokých škol a mladistvých bylo k 31. 12. 2023 evidováno 936 (tj. 6 % z celkového počtu uchazečů). Věková struktura uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji je téměř totožná jako v celé ČR.

Graf 12 Věková struktura uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2023)

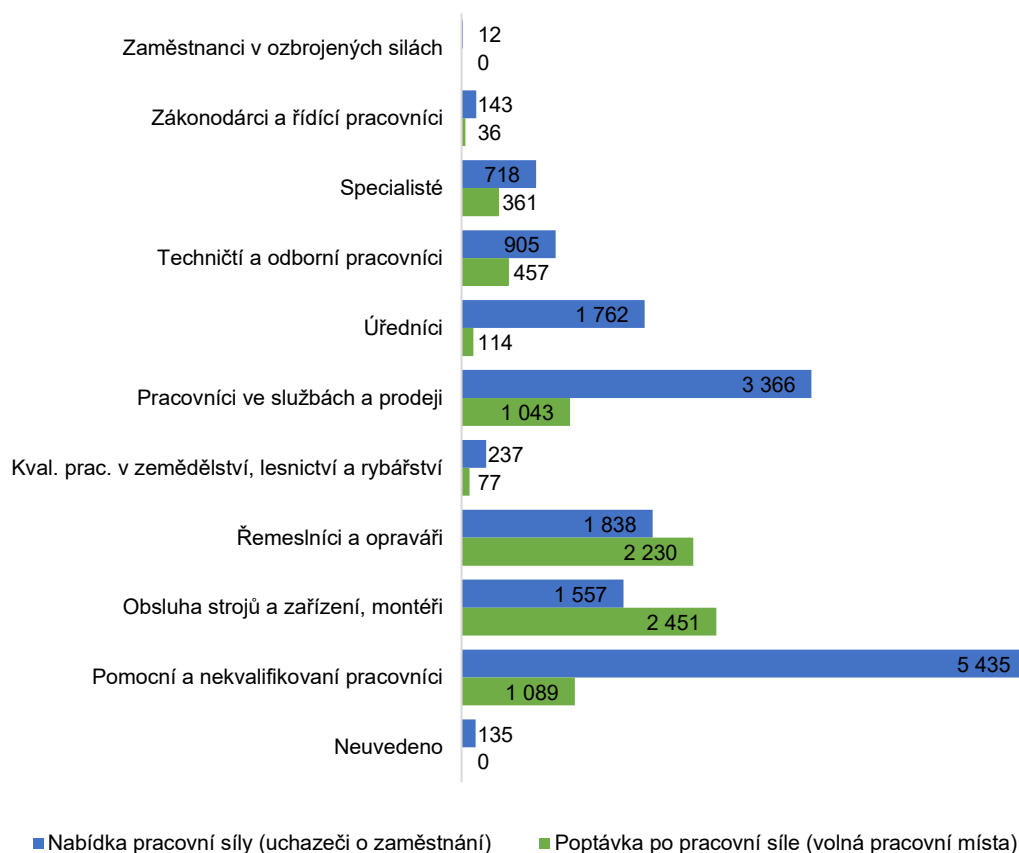

Zdroj dat: MPSV

Olomoucký kraj má relativně silný potenciál v lidských zdrojích, a to zejména díky široké historicky dané odvětvové struktuře. Vzdělanost v centrální části kraje se pohybuje na úrovni ČR, v populaci horských okresů je nižší podíl vysokoškoláků a osob se středním vzděláním s maturitou a vyšší podíl osob vyučených nebo se základním vzděláním.

Kvalifikované pracovní síly dlouhodobě chybějí zejména ve strojírenství, stavebnictví, ve službách a prodeji a řemeslníci a opraváři. Naopak poptávka po čerstvých absolventech různorodých manažerských a administrativních oborů je značně menší než nabídka této pracovní síly. Obecně lze konstatovat nedostatek kvalifikované pracovní síly pro dělnické profese, což souvisí také s faktem vyhýbání se těmto profesím mladou generací. Důsledkem toho je „stárnutí“ některých profesí a nutnost „dovážení“ pracovní síly ze zahraničí.

Graf 13 Poptávka po pracovní síle a nabídka pracovní síly v Olomouckém kraji (k 31. 12. 2023)

Zdroj dat: MPSV

Co se týče struktury volných míst (poptávky) a nezaměstnaných (nabídky) podle profesí, přes odlišnosti regionálních trhů práce je u některých profesí situace podobná v celém kraji. Nejvíce volných míst v Olomouckém kraji evidoval úřad práce ke konci roku 2023 pro obsluhu strojů a zařízení a montéry (zejména řidiče, obsluhu pojízdných zařízení a montážní dělníky) a řemeslníky a opraváře (především ve stavební výrobě, kováře a nástrojaře, mechaniky a opraváře strojů, slévače a výrobce potravin). Zaměstnavatelé dlouhodobě hledají i pomocné a nekvalifikované pracovníky (uklízeče, pracovníky ve výrobě, ve stavebnictví a v dopravě) a pracovníky ve službách a prodeji (prodavače, kuchaře, číšníky, pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy).

Zaměstnavatelé poptávají i pracovníky s vyšší kvalifikací – úředníky a technické a odborné pracovníky (především v průmyslové výrobě, pojišťovnictví, obchodu, administrativě, zdravotnictví) a specialisty (např. ve výrobě a stavebnictví, v informačních technologiích, ve výchově a vzdělávání nebo v marketingu).

Pracovní sílu v Olomouckém kraji v roce 2022 tvořilo celkem 305,3 tisíc osob, z toho 294,9 tisíc osob bylo zaměstnáno v národním hospodářství. Ve srovnání s celorepublikovými hodnotami je podíl ekonomicky aktivní populace v Olomouckém kraji mírně podprůměrný a podíl ekonomicky neaktivních osob mírně nadprůměrný. Míra ekonomické aktivity v Olomouckém kraji v roce 2022 činila 58,2 %, což je srovnatelná hodnota jako v Moravskoslezském a Zlínském kraji. V příštích letech se v důsledku demografického vývoje očekává pokles počtu ekonomicky aktivních. Na trh práce budou vstupovat početně méně zastoupené ročníky narozené po roce 2000 a naopak dojde k odchodu silnějších ročníků obyvatel narozených v 60. a 70. letech 20. století.

Tab. 4 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity v Olomouckém kraji a ČR (2022, v tis.)*

	Olomoucký kraj		Česká republika	
	abs.	rel.	abs.	rel.
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	524,8	100,0 %	8 832,1	100,0 %
v tom:				
ekonomicky aktivní populace 15 a více let (pracovní síla)	305,3	58,2 %	5 291,1	59,9 %
v tom:				
zaměstnaní v NH	294,9	96,6 %	5 173,5	97,8 %
nezaměstnaní	10,4	3,4 %	117,6	2,2 %
ekonomicky neaktivní	219,6	41,8 %	3 541,0	40,1 %

*Zdroj: ČSÚ; *v roce 2022 data navazují na výsledky SLDB 2021*

Zhruba polovina všech zaměstnaných pracuje v Olomouckém kraji na pozicích technických a odborných pracovníků, řemeslníků a opravářů a obsluhy strojů a zařízení, montérů. Ve srovnání s ČR jsou v kraji nadprůměrně zastoupeny osoby pracující řemeslníci a opraváři. Naopak podprůměrný podíl na zaměstnaných zde mají specialisté.

Tab. 5 Zaměstnaní v národním hospodářství podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Olomouckém kraji a ČR (2022, v tis.)*

	Olomoucký kraj		Česká republika	
	abs.	rel.	abs.	rel.
Zaměstnaní celkem	294,9	100 %	5 173,5	100 %
z toho podle hlavních tříd klasifikace CZ-ISCO				
Zákonodárci a řídící pracovníci	12,9	4 %	265,8	5 %
Specialisté	48,8	17 %	957,4	19 %
Techničtí a odborní pracovníci	45,0	15 %	848,7	16 %
Úředníci	24,1	8 %	459,9	9 %
Pracovníci ve službách a prodeji	45,4	15 %	790,5	15 %
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	4,9	2 %	56,3	1 %
Řemeslníci a opraváři	53,4	18 %	802,0	16 %
Obsluha strojů a zařízení, montéři	41,3	14 %	688,4	13 %
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	16,5	6 %	288,1	6 %
Zaměstnanci v ozbrojených silách	2,4	1 %	16,1	0 %

Zdroj: ČSÚ; **v roce 2022 data navazují na výsledky SLDB 2021

Z hlediska odvětví činnosti zaměstnaných byly v roce 2022 v Olomouckém kraji zaměstnány 4 % obyvatel v primárním sektoru (tj. Zemědělství, lesnictví, rybářství; v ČR 3 %), v sekundárním sektoru (tj. zpracovatelský průmysl a stavebnictví) 36 % obyvatel (v ČR 34 %) a 60 % obyvatel pracovalo v terciárním sektoru (tj. sektor služeb; v ČR 63 %).

Podle podrobnější klasifikace CZ-NACE je patrné, že 30 % zaměstnaných v Olomouckém kraji pracuje ve zpracovatelském průmyslu. Ve srovnání s celorepublikovou hodnotou se jedná o nadprůměrný podíl. Naopak mírně podprůměrnou zaměstnanost vykazují v Olomouckém kraji ve stavebnictví a v odvětví informační a komunikační činnosti.

Tab. 6 Zaměstnaní v národním hospodářství podle sekce CZ-NACE v Olomouckém kraji a ČR (2022, v tis.)*

	Olomoucký kraj		Česká republika	
	abs.	rel.	abs.	rel.
Zaměstnaní celkem	294,9	100 %	5 173,5	100 %
z toho sekce klasifikace CZ-NACE				
Zemědělství, lesnictví, rybářství	11,5	4 %	130,9	3 %
Těžba a dobývání	0,8	0 %	23,1	0 %
Zpracovatelský průmysl	88,0	30 %	1 339,8	26 %
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	1,6	1 %	53,7	1 %
Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	3,7	1 %	62,2	1 %
Stavebnictví	18,7	6 %	406,5	8 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	29,0	10 %	583,0	11 %
Doprava a skladování	19,5	7 %	320,6	6 %
Ubytování, stravování a pohostinství	9,0	3 %	163,5	3 %
Informační a komunikační činnosti	6,0	2 %	195,0	4 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	5,2	2 %	122,3	2 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	2,1	1 %	45,6	1 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	12,3	4 %	264,0	5 %
Administrativní a podpůrné činnosti	5,1	2 %	116,4	2 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	21,3	7 %	342,6	7 %
Vzdělávání	24,3	8 %	375,2	7 %
Zdravotní a sociální péče	22,2	9 %	407,9	8 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4,4	2 %	89,4	2 %
Ostatní činnosti	6,3	2 %	94,5	2 %

Zdroj: ČSÚ; *v roce 2022 data navazují na výsledky SLDB 2021

Absolventi škol a trh práce k 30. 4. 2021 podle dat z NPI ČR

Podíl nezaměstnaných absolventů a mladistvých na celkovém počtu nezaměstnaných v České republice činil v dubnu 2021 celkem 4,4 % a podíl nezaměstnaných absolventů a mladistvých v Olomouckém kraji 4,8 %.

Olomoucký kraj vykazuje ve většině kategorií vzdělání mírně nižší míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů, než jsou míry celorepublikové. Výjimku tvoří střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání – L/0, L/5, u kterého je v Olomouckém kraji vyšší míra nezaměstnanosti než v celé ČR (11,2 % vůči 8,6 % pro ČR). Nejnižší míru nezaměstnanosti vykazují v Olomouckém kraji absolventi gymnázií – K (1,5 %) a absolventi vyššího odborného vzdělání – N (2,6 %). U absolventů gymnázií je to dáno tím, že větší část těchto absolventů pokračuje v terciárním vzdělávání. Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují již zmínění absolventi kategorií vzdělání – L/0 a L/5 a absolventi středního vzdělání s výučním listem – E, H (9,5 %).

Shrnující tabulka níže zobrazuje tři skupiny oborů s nejnižší mírou nezaměstnanosti a tři skupiny oborů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů pro jednotlivé kategorie vzdělání. Je však nutné brát v úvahu, že jednotlivé kategorie vzdělání a jednotlivé skupiny oborů produkují různý počet absolventů. U kategorií vzdělání a u skupin oborů s nižším počtem absolventů může i pouze jeden nezaměstnaný absolvent ovlivnit míru nezaměstnanosti pro danou kategorii vzdělání nebo skupinu oborů v rámci jednotek až desítek procent.

Míra nezaměstnanosti u skupin oborů s nejnižší mírou nezaměstnanosti se pohybuje od 0,0 % do 7,1 %. Míra nezaměstnanosti u skupin oborů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti se pohybuje okolo 9,8 % až 22,2 %.

Tab. 7 Vývoj TOP3 skupiny oborů s nejnižší a nejvyšší mírou nezaměstnanosti (MN) v Olomouckém kraji

Kategorie vzdělání	Celková MN	TOP3 skupin oborů s nejnižší MN	MN	TOP3 skupin oborů s nejvyšší MN	MN
Střední vzdělání s výučním listem - E, H	9,5%	53 Zdravotnictví	0,0%	66 Obchod	22,2%
		26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	3,6%	69 Osobní a provozní služby	17,9%
		23 Strojírenství a strojírenská výroba	5,5%	75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	15,0%
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5	11,2%	39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	0,0%	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	20,0%
		26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	7,1%	66 Obchod	18,2%
		69 Osobní a provozní služby	7,1%	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	16,7%
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	5,7%	29 Potravinářství a potravinářská chemie	0,0%	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	11,8%
		75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	0,0%	18 Informační technologie	10,1%
		53 Zdravotnictví	1,8%	68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	9,8%
Vyšší odborné vzdělání - N	2,6%	53 Zdravotnictví	0,0%	26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	10,3%
		75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	0,0%	-	-

Zdroj: NPI ČR

Pozn. Zobrazeny skupiny oborů s počtem absolventů 10 a více. U kategorií vzdělání, kde nejsou zobrazeny 3 skupiny oborů, se nenachází dostatečný počet skupin oborů s alespoň 10 absolventy, které by v tabulce mohly být zobrazeny. Zařazení do skupin oborů s nejnižší/nejvyšší MN vzniklo v těchto případech s porovnáním celkové MN (skupiny oborů s vyšší MN zaraženy do nejvyšší MN a skupiny oborů s nižší MN zaraženy do nejnižší MN).

Absolventi se základním vzděláním jsou na trhu práce výrazně znevýhodněni. Jejich uplatnění na trhu práce ovlivňuje především nedostatečné vzdělání a praxe a také menší zájem firem zaměstnávat osoby mladší 18 let, jelikož pracovní podmínky mladistvých jsou zákonem omezené. Druh práce mladistvé osoby musí být především přiměřený jeho fyzickému a rozumovému rozvoji. Při zaměstnávání této skupiny osob se setkáváme s omezenými pracovními podmínkami, jako jsou časové omezení výkonu práce včetně zákazu práce přesčas a v noci, omezení druhu činností práce aj. Uplatnění na trhu práce mladistvých absolventů se základním vzděláním dále ovlivňuje

nedostatečná motivace k práci a téměř nulová orientace na trhu práce. Úřad práce poskytuje mladistvým uchazečům o práci zvýšenou pozornost, kdy prvotní zájem je navrátit tuto skupinu uchazečů do vzdělávacího systému. ÚP nabízí komplexní kariérové poradenství jako je pomoc při výběru vhodného povolání včetně příslušné školy, pomoc s orientací na trhu práce, pomoc se zpracováním životopisů a motivačních dopisů, pomoc s hledáním vhodných pracovních míst atd. ÚP podporuje motivaci k práci těchto uchazečů především prostřednictvím individuálního i skupinového poradenství. V případě nenavrácení uchazeče do vzdělávacího systému se mohou využít k podpoře uplatnitelnosti na trhu práce nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, a to především absolvování rekvalifikačního kurzu, jehož součástí je praxe u konkrétního zaměstnavatele.

Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem obvykle souvisí s jejich menší adaptabilitou, vysokými očekáváními a někdy také se špatnou volbou povolání (zaměření na atraktivní obory ve službách, kde je trh práce již nasycen a mzdová úroveň je podprůměrná, zatímco ve výrobních oborech není poptávka zaměstnavatelů po práci plně pokryta). Absolvent středního vzdělání s maturitou je pro zaměstnavatele nejatraktivnější, pokud je ochoten přijmout práci na úrovni vyučení. K využití maturitního vzdělání vede absolventa středního vzdělání s maturitou většinou až praxe a profesní postup. Absolventi učebních oborů s maturitou však obvykle (alespoň z počátku) nechtějí zaměstnání v dělnické profesi akceptovat. Absolventi gymnázií vykazují velmi nízkou míru nezaměstnanosti, ale zde je třeba brát v úvahu, že valná většina z nich dále studuje v sektoru terciárního vzdělávání.

Vysokoškoláci mají relativně vysoké šance na uplatnění i v tom případě, že se rozhodnou (nebo jsou k tomu donuceni) hledat práci mimo obor původního vzdělání nebo mimo okres svého bydliště.

Následující tabulka č. 8 uvádí detailnější pohled na hodnoty míry nezaměstnanosti za duben 2021 v členění nejen podle kategorie vzdělání, ale také podle skupin oborů vzdělání. Pokud u některých skupin oborů vzdělání chybí hodnoty některých ukazatelů, daná skupina oborů se v této kategorii vzdělání v kraji buď nevyučuje, nebo z ní vychází velmi nízký počet absolventů. Při bližším studiu tabulky je třeba brát i v úvahu, že věrohodnost ukazatele míry nezaměstnanosti je nízká, jestliže je počet absolventů dané kategorie vzdělání a skupiny oborů příliš malý (tj. pohybuje-li se řádově v desítkách).

Tab. 8 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2021

Olomoucký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5				Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M				Vyšší odborné vzdělání - N			
	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %
Celkem	1587	151	9,5%	9,8%	464	52	11,2%	8,6%	1899	108	5,7%	6,2%	153	4	2,6%	3,4%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí									15	1	6,7%	12,9%				
18 Informační technologie									69	7	10,1%	8,3%				
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví				14,3%				0,0%								
23 Strojírenství a strojírenská výroba	439	24	5,5%	6,7%	176	17	9,7%	5,1%	191	14	7,3%	4,7%	8	1	12,5%	1,8%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	138	5	3,6%	4,7%	28	2	7,1%	6,3%	151	4	2,6%	5,4%	29	3	10,3%	8,3%
28 Technická chemie a chemie silikátů	2	0	0,0%	5,8%				4,3%	62	4	6,5%	3,7%				33,3%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	140	16	11,4%	13,1%				16,7%	10	0	0,0%	7,4%				0,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	1	0	0,0%	8,5%								12,8%				
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	4	1	25,0%	16,7%					15	1	6,7%	4,2%				
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	63	5	7,9%	11,1%				14,3%	8	0	0,0%	7,0%				0,0%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie				12,6%	42	5	11,9%	11,5%	17	1	5,9%	8,8%				
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	106	7	6,6%	9,9%	10	2	20,0%	11,1%	51	6	11,8%	5,5%				0,0%
37 Doprava a spoje	20	2	10,0%	8,2%				0,0%	38	3	7,9%	8,6%				11,5%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				13,2%	22	0	0,0%	7,0%	29	2	6,9%	8,8%				0,0%
41 Zemědělství a lesnictví	179	13	7,3%	7,6%	3	0	0,0%	8,6%	104	6	5,8%	6,7%				3,1%
43 Veterinářství a veterinární prevence												5,5%				
53 Zdravotnictví	24	0	0,0%	5,2%				33,3%	224	4	1,8%	2,3%	67	0	0,0%	1,3%
61 Filozofie, teologie																0,0%
63 Ekonomika a administrativa									271	20	7,4%	6,7%				4,3%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					115	17	14,8%	11,4%								5,1%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	188	26	13,8%	13,7%	18	3	16,7%	10,7%	115	10	8,7%	9,3%	8	0	0,0%	3,1%
66 Obchod	81	18	22,2%	15,4%	22	4	18,2%	10,2%				8,1%				20,0%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost								9,1%	132	13	9,8%	8,3%				3,7%
69 Osobní a provozní služby	168	30	17,9%	14,8%	28	2	7,1%	15,0%				2,3%				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												9,4%				13,5%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	20	3	15,0%	12,9%					87	0	0,0%	4,1%	41	0	0,0%	2,5%
78 Obecně odborná příprava									206	7	3,4%	3,9%				
82 Umění a užité umění	14	1	7,1%	5,6%				4,2%	104	5	4,8%	8,2%				8,0%
Gymnaziální vzdělání - K									1350	20	1,5%	2,0%				

Zdroj: NPI ČR

1.2 Ekonomický rozvoj regionu

Olomoucký kraj patří v rámci ČR při porovnání většiny ukazatelů mezi ekonomicky slabší regiony. I přes zlepšování situace vlivem ekonomického oživení posledních let a posunutí se v tuzemském žebříčku směrem vzhůru v některých ekonomických ukazatelích, drží se hospodářská výkonnost regionu stále pod celorepublikovou výkonností a zaostává za nejlepšími tuzemskými regiony.

Olomoucký kraj je navíc geograficky i demograficky značně diverzifikovaný. Existují zde relativně výrazné rozdíly mezi regiony v jižní části a územím na severu kraje. Tato diverzita ovlivňuje ekonomický vývoj i životní úroveň obyvatel.

Na tvorbě hrubého domácího produktu ČR se Olomoucký kraj v roce 2022 podílel 4,7 %. HDP kraje v přepočtu na 1 obyvatele dosahoval 80 % republikového průměru. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v Olomouckém kraji dosáhla v roce 2022 39 023 Kč, tj. v mezikrajském srovnání 3. nejnižší.

Na druhé straně má kraj nadprůměrné kapacity z hlediska lidských zdrojů, které ale nejsou doposud odpovídajícím způsobem využity a zhodnoceny. Dokladem toho je ekonomická struktura, v níž stále dominuje zpracovatelský průmysl s řadou odvětví s nízkou přidanou hodnotou, ale není jich tolik. Navíc se jedná o tradiční obory, kde právě je možné vidět příležitost pro školy, protože mohou zjistit, jestli se nedá pracovat efektivněji (např. dle zahraničních zkušeností) a navázat spolupráci s podnikateli.

U rychle se rozvíjejících a moderních oborů, které tvoří většinu zpracovatelského průmyslu v kraji (např. elektrotechnika nebo strojírenství), naopak školy musí žádat podnikatele o vstřícnost a možnost s nimi spolupracovat. Školy samy totiž nestačí držet krok s rozvojem v daných oborech a tak např. jejich absolventi neumí zacházet s moderními přístroji, kterými jsou vybaveny provozy moderních firem.

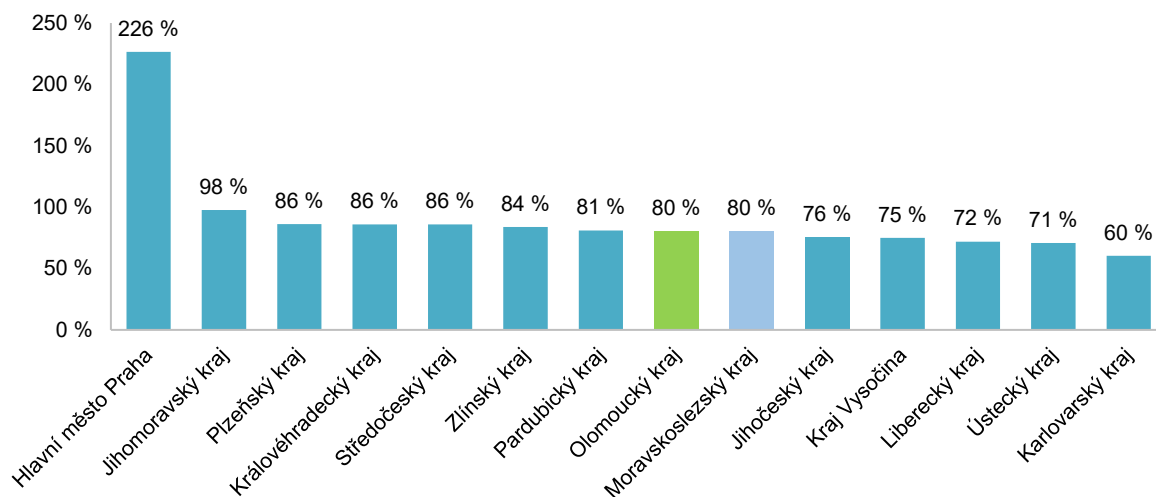
Také zemědělství má stále výrazný podíl, jak na zaměstnanosti, tak na tvorbě HPH (hrubá přidaná hodnota). Toto je dáno především tradicemi a příznivými podmínkami. Navíc při porovnání údajů z tabulky č. 6 a posledního odstavce v podkapitole 1.2.1 zjistíme, že zemědělství je v porovnání s celou ČR efektivnější při tvorbě přidané hodnoty, než odvětví služeb (není zřejmé, do jaké míry se na tom podílí subvence EU). I zde se nabízí možnost modernizace výuky v některých středních školách zaměřených na tuto oblast.

Silným potenciálem kraje je velmi zachovalé přírodní prostředí a řada kulturních a historických památek, které je možné využít pro cestovní ruch. Ten je dalším z odvětví služeb, na které by se mohl Olomoucký kraj zaměřit a využít pro další rozvoj, protože jeho potenciál je stále nevyužit. Na druhou stranu je třeba reálně konstatovat, že se jedná o oblast, která nemá v našich podmínkách naději na zásadní zastoupení při tvorbě HDP. Navíc se jedná o obor, kde je jedna z nejnižších měr tvorby HPH. Zde by mělo dojít především k modernizaci výuky, protože absolventů je v této oblasti dostatek.

1.2.1 Hrubý domácí produkt a hrubá přidaná hodnota

V roce 2022 dosáhl hrubý domácí produkt (HDP) v Olomouckém kraji hodnoty 317,9 mld. Kč. HDP na 1 obyvatele kraje pak činil 503,1 tis. Kč, což odpovídalo osmému místu mezi kraji ČR. Uvedená hodnota HDP na 1 obyvatele kraje představovala 80 % průměrné hodnoty za Českou republiku. Na vytvořeném HDP za celou republiku se Olomoucký kraj podílel 4,7 %.

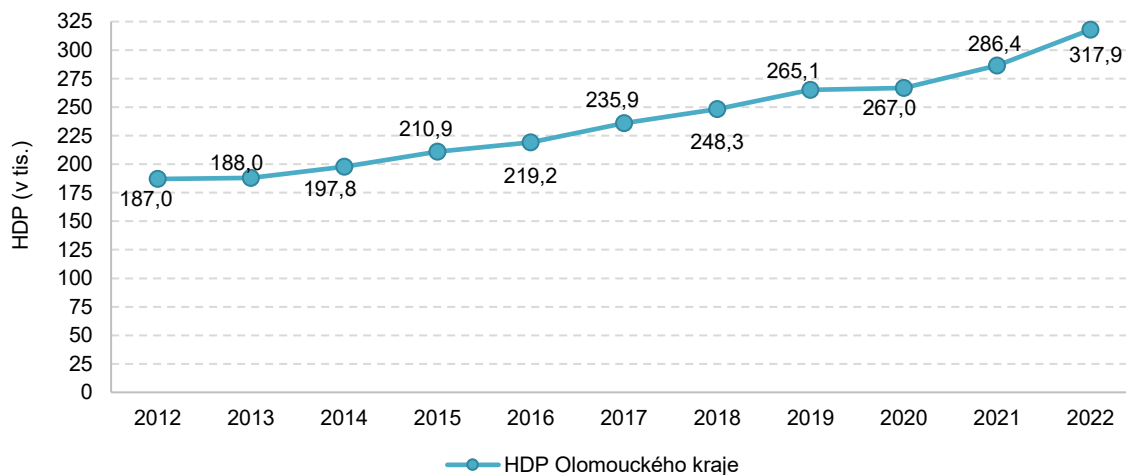
Graf 14 HDP na 1 obyvatele v krajích ČR (2022, ČR = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

HDP Olomouckého kraje se od roku 2012 let každoročně zvyšoval. Patrná je stagnace v roce 2020, který byl ovlivněn protiepidemickými opatřeními. Z hlediska odvětvové struktury dle podílu sektorů na HPH je skladba následující – zemědělství 3,1 % (ČR 2,1 %), zpracovatelský průmysl 31,4 % (ČR 27,0 %), stavebnictví 6,2 % (ČR 5,6 %), terciární sektor 59,2 % (ČR 65,3 %). Podíl sektorů na HDP ČSÚ nezjišťuje.

Graf 15 Vývoj HDP Olomouckého kraje (v tis.)

Zdroj: ČSÚ

1.2.2 Mzdy

Průměrná hrubá měsíční mzda na plně zaměstnané v Olomouckém kraji v roce 2023 dosáhla 39 023 Kč (nominální mzda), což odpovídá 90 % celorepublikového průměru. V mezikrajském srovnání se jedná o 3. nejnižší průměrnou mzdu. Ve srovnání s rokem 2019 se průměrná mzda v Olomouckém kraji zvýšila o 26 % (v ČR také o 26 %). Nejvyšší mzdy mají zaměstnanci v Praze a Středočeském kraji. V Karlovarském a Pardubickém kraji byly v roce 2023 průměrné mzdy nejnižší.

Tab. 9 Průměrné hrubé měsíční mzdy v krajích ČR (přepočet na plně zaměstnané, v Kč)

	2019	2020	2021	2022 ¹⁾	2023 ¹⁾	2023 rel. (ČR = 100 %)
Česká republika	34 578	36 176	38 277	40 317	43 341	100 %
Hl. m. Praha	43 062	44 939	47 301	50 052	53 347	123 %
Středočeský kraj	35 608	36 922	38 652	40 810	43 992	102 %
Jihočeský kraj	31 310	32 775	35 016	36 768	39 663	92 %
Plzeňský kraj	33 615	34 961	36 854	38 434	41 333	95 %
Karlovarský kraj	30 179	31 236	33 220	34 915	37 470	86 %
Ústecký kraj	31 939	33 743	35 497	37 042	40 122	93 %
Liberecký kraj	32 269	33 180	34 619	36 378	39 156	90 %
Královéhradecký kraj	32 441	34 012	36 052	37 675	40 471	93 %
Pardubický kraj	31 059	32 554	34 498	35 952	38 647	89 %
Vysočina kraj	31 698	33 111	35 372	36 948	39 771	92 %
Jihomoravský kraj	33 549	35 401	37 525	39 517	42 399	98 %
Olomoucký kraj	31 064	32 825	34 887	36 411	39 023	90 %
Zlínský kraj	30 659	31 767	34 374	36 326	39 160	90 %
Moravskoslezský kraj	30 970	32 538	34 783	36 607	39 329	91 %

Zdroj: ČSÚ; pracovníštní metoda (podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců).

1) předběžné údaje

Průměrné mzdy se liší podle jednotlivých zaměstnaneckých skupin. Nad celokrajským průměrem se dlouhodobě drží mzdy zákonodárců a řídicích pracovníků a specialistů, nejnižší průměrné mzdy náleží pracovníkům ve službách a prodeji a pomocným a nekvalifikovaným pracovníkům. Průměrné mzdy všech zaměstnaneckých skupin s výjimkou pomocných a nekvalifikovaných pracovníků jsou nižší než celorepublikový průměr. Nejvyšší rozdíl v průměrné mzdě v Olomouckém kraji a ČR je patrný u nejlépe placených profesí – zákonodárců a řídicích pracovníků a specialistů.

Tab. 10 Průměrné hrubé měsíční mzdy v Olomouckém kraji podle klasifikace zaměstnání (v Kč)

	2019	2020	2021	2022 ¹⁾	2022 rel. (ČR = 100 %)
Zákonodárci a řídící pracovníci	65 938	71 076	74 527	79 776	84 %
Specialisté	45 612	48 723	52 337	54 467	87 %
Techničtí a odborní pracovníci	35 954	37 703	40 082	42 233	91 %
Úředníci	28 229	29 107	30 415	32 878	94 %
Pracovníci ve službách a prodeji	24 241	26 898	28 587	29 502	96 %
Řemeslníci a opraváři	30 824	31 088	33 297	35 887	98 %
Obsluha strojů a zařízení, montéři	27 448	29 364	30 548	32 691	94 %
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	20 707	23 147	24 004	25 525	101 %

Zdroj: ČSÚ; za skupiny Zaměstnanci v ozbrojených silách a Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství nejsou data o mzdách dostupná.

1) předběžný údaj

1.2.3 Ekonomické subjekty

V roce 2022 bylo v Olomouckém kraji registrováno celkem 147,5 tis. ekonomických subjektů. Aktivní byla ale pouze zhruba polovina z nich (76,3 tis.). Podnikatelé bez zaměstnanců tvoří cca dvě třetiny aktivních subjektů, subjekty s 1-5 zaměstnanci se na celkovém počtu aktivních ekonomických subjektů podílí 13 % (9,6 tis.). Malých podniků (do 50 zaměstnanců) působí v Olomouckém kraji 62,4 tis., středně velkých podniků (50-249 zaměstnanců) je zde 626 a velkých podniků (250 a více zaměstnanců) celkem 102. Celkový počet aktivních ekonomických subjektů se v Olomouckém kraji v posledních letech každoročně zvyšoval. Přesto v přepočtu na 1 000 obyv. byl podle MPO počet vydaných živnostenských oprávnění k 31. 12. 2023 v Olomouckém kraji třetí nejnižší mezi kraji v ČR a zaostává za celorepublikovým průměrem (303 živnostenských oprávnění na 1 000 obyvatel v kraji vs. průměr ČR 354).

Tab. 11 Registrované subjekty a subjekty se zjištěnou aktivitou v Olomouckém kraji

	2018	2019	2020	2021	2022	Rel. (2021)
Registrované subjekty celkem	143 972	143 478	145 374	147 212	147 495	-
Subjekty se zjištěnou aktivitou	72 121	73 166	74 273	75 233	76 335	100 %
z toho podle počtu zaměstnanců						
Bez zaměstnanců	44 865	45 967	47 212	48 147	49 042	64 %
1-5	9 879	9 921	9 549	9 400	9 597	13 %
6-24	3 234	3 208	3 158	3 178	3 131	4 %
25-49	668	648	638	671	632	1 %
50-249	579	612	608	599	626	1 %
250-999	94	89	84	87	89	0 %
1 000 a více	14	13	13	14	13	0 %
Neuvedeno	12 788	12 881	13 011	13 137	13 205	17 %

Zdroj: ČSU

Nejvíce ekonomických subjektů v Olomouckém kraji působí v průmyslových odvětvích (11,7 tis., 15 %). V mírně nižší míře jsou zastoupeny profesní, vědecké a technické činnosti (10,5 tis., 14 %) a velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (10,4 tis., 14 %) a stavebnictví (10,2 tis., 13 %).

Tab. 12 Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou v Olomouckém kraji podle převažující činnosti CZ-NACE

	2018	2019	2020	2021	2022	Rel. (2022)
Subjekty celkem	72 121	73 339	74 273	75 233	76 335	100 %
z toho sekce klasifikace CZ-NACE						
Zemědělství, lesnictví, rybářství	4 942	5 131	5 202	5 217	5 257	7 %
Průmysl celkem	11 000	11 216	11 353	11 458	11 689	15 %
Stavebnictví	9 609	9 760	9 904	10 061	10 205	13 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	12 127	11 246	10 542	10 595	10 385	14 %
Doprava a skladování	2 165	2 235	2 319	2 459	2 603	3 %
Ubytování, stravování a pohostinství	3 936	4 023	4 067	3 970	3 975	5 %
Informační a komunikační činnosti	1 255	1 300	1 323	1 401	1 492	2 %
Peněžnictví a pojišťovnictví	574	480	483	497	520	1 %
Činnosti v oblasti nemovitostí	2 144	2 272	2 467	2 584	2 666	3 %
Profesní, vědecké a technické činnosti	9 779	9 947	10 059	10 262	10 518	14 %
Administrativní a podpůrné činnosti	1 259	1 438	1 596	1 706	1 859	2 %
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	725	740	708	713	714	1 %
Vzdělávání	1 643	1 717	1 798	1 833	1 881	2 %
Zdravotní a sociální péče	1 766	1 799	1 797	1 789	1 815	2 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1 873	1 978	2 012	2 084	2 072	3 %
Ostatní činnosti	5 725	6 035	6 157	6 367*	6 426*	8 %
Nezjištěno	1 599	2 022	2 486	2 237 *	2 258*	3 %

Zdroj: ČSÚ, *odhad

2. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI – PRŮŘEZOVÁ OPATŘENÍ

Následující kapitola obsahuje průřezová opatření, jejichž cílem je rozvíjet vzdělávací systém, který umožní dětem, žákům a studentům získat znalosti, dovednosti a postoje, které jsou využitelné v osobním, občanském i profesním životě. Vzhledem k rychle se měnícímu světu je nutné tomuto vývoji přizpůsobit obsah, metody a formy vzdělávání a zároveň vytvořit ve vzdělávacích institucích prostředí, které bude pro všechny bezpečné, spravedlivé, podnětné a dostatečně náročné.

2.1. Digitální vzdělávání a umělá inteligence

V proměně hospodářství a společnosti ovlivněné rozvojem digitálních technologií hraje vzdělávání klíčovou roli. Významným faktorem vzdělávacího procesu je vztah žáků i učitelů k digitálním technologiím. Cílem je, aby žáci uměli používat digitální dovednosti zodpovědně, samostatně a vhodným způsobem nejen v rámci zábavy, ale i v kontextu vzdělávání a práce. Učitel je v tomto procesu tím, který ukáže žákům silné i slabé stránky využívání digitálních technologií, rizika s nimi spojená, a naučí je využívat tyto technologie k získávání relevantních informací. K tomu je potřeba dosáhnout dostatečné úrovně digitálních kompetencí. Nedílnou součástí digitálního vzdělávání je i prohlubování znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti.

Dalším trendem ve vzdělávání je využití umělé inteligence, která má potenciál pomáhat pedagogům s individualizací výuky, přípravou materiálů, vyhodnocováním testů a celou řadou dalších úkolů. Na stranu druhou je třeba přistupovat k umělé inteligenci obezřetně a důsledně vyhodnocovat její dopady na společnost. Cílem vzdělávání v oblasti umělé inteligence by měla být znalost technologie jako takové, dále znalost jejího efektivního využívání a rovněž je nutno se zaměřit na občanský a společenský postoj k umělé inteligenci, aby společnost byla v tomto ohledu silná a nebylo možné ji zmanipulovat. Z toho vyplývá, že problematiku umělé inteligence nelze učit například bez souvislosti s mediální gramotností, výchovou k občanství a dalšími aspekty lidského života.

V rámci rozvoje digitálního vzdělávání budou realizována následující opatření:

- Podpora budování a vybavování (hardwarové, softwarové) výukových prostor pro moderní, mobilně orientovaný rozvoj digitálních kompetencí.
- Podpora konektivity škol.
- Podpora vybavování žáků a učitelů škol vhodnou výpočetní technikou.
- Založení a podpora činnosti Krajského centra digitální gramotnosti a umělé inteligence.
- Podpora zvyšování digitálních kompetencí učitelů souvisejících s podporou rozvoje informatického myšlení žáků a studentů v rámci dalšího vzdělávání a specializovaných kurzů.

- Podpora zvyšování povědomí žáků a učitelů o kybernetické bezpečnosti, včetně hmotné a metodické podpory správců školních sítí, koordinátorů ICT a školních metodiků prevence v oblasti provozu a ochrany informačních systémů.
- Zvyšování motivace žáků a studentů k rozvoji klíčových kompetencí, včetně digitálních, v rámci formálního i neformálního vzdělávání.
- Podpora aktivit směřujících k vyšší provázanosti mezi vzdělávacím systémem a současnými a budoucími potřebami zaměstnavatelů v oblasti digitalizace a využití moderních digitálních technologií.
- Podpora začleňování umělé inteligence do výuky při zachování kritického přístupu k této technologii.

2.2. Rozvoj podnikavosti a kreativity

Mezi další kompetence, jejichž rozvoj je nezbytný pro úspěch v dynamicky se měnícím světě, patří kompetence k podnikavosti dle rámce EntreComp, které spočívají ve schopnosti využívat příležitosti a nápady a vytvářet z nich hodnoty pro ostatní. Jejich podstatou je tvořivost, kritické myšlení a řešení problémů, iniciativa a vytrvalost a schopnost spolupracovat s ostatními s cílem plánovat a řídit projekty, které mají společenskou nebo komerční hodnotu.

Výchova k podnikavosti jsou všechny výukové metody směřující k posílení podnikavých přístupů a postupů, znalostí a dovedností. Je proto důležité, aby učitel měl relevantní kompetence pro takovou výchovu k podnikavosti, jejichž rozvoje lze dosáhnout např. dalším vzděláváním věnovaným podnikavosti, metodickou podporou nebo zapojením externích organizací nabízejících takové služby.

Rozvoj podnikavosti lze uvádět do života školy různými způsoby. Pedagogové mohou využívat různé formy výuky (např. skupinovou práci), případových studií a hraní rolí, dále pak lze k rozvoji podnikavosti přispět jinou metodou výuky jako např. prostřednictvím projektového vyučování, projektových dnů. Žáci mohou rozvíjet podnikavost i při školních akcích pro veřejnost, na jejichž organizaci se podílejí. Další skupinou aktivit, jak rozvíjet kompetence k podnikavosti jsou ucelené vzdělávací programy – fiktivní firmy, Junior Achievement, Maker kultura apod., dále i výuka a rozvoj s využitím her a gamifikace. Další z cest je pak realizace školního projektu, resp. školní firmy. Dále jsou relevantní aktivity z oblasti světa práce a ekonomické vzdělávání (např. besedy s úspěšnými podnikateli a manažery, stáže ve firmách, seznamování žáků s podnikáním). Významnou součástí podpory k podnikavosti je také praktická zkušenost s podnikáním např. prostřednictvím spolupráce s partnery a odborníky z praxe.

V rámci rozvoje podnikavosti budou realizována následující opatření:

- Metodická podpora a vzdělávání pedagogických pracovníků k využívání nejnovějších poznatků z oblasti podnikavosti ve výuce napříč předměty.
- Podpora participativní činnosti žáků a podpory pedagogů v rámci Krajského centra podpory podnikavosti.

- Rozvoj spolupráce škol s podnikateli, zaměstnavateli, sociálními partnery a neziskovými organizacemi.
- Podpora zapojení žáků a studentů do činností a aktivit podporujících rozvoj kompetencí k podnikavosti, a to jak ve formálním, tak neformálním vzdělávání.

Mezi klíčové dovednosti pro trh práce patří také kreativita a je proto žádoucí, aby se stala součástí modernizovaného vzdělávacího systému. Kreativní vzdělávání lze definovat jako mezioborový přístup k procesu učení se. Je založené na symbióze znalostí, dovedností, hodnot a osobních zkušeností. Prostřednictvím umění vytváří podmínky pro větší autonomii žáků. Umožňuje komplexní zapojení jednotlivce do vzdělávacího procesu po kognitivní, emocionální, sociální, etické a fyzické stránce. Zapojením umění do procesu učení lze vytvořit bezpečné, nekompetitivní a podnětné prostředí, které podporuje radost z učení a poznávání, nastavení rovných příležitostí a well-being každého žáka.

Základní podmínkou pro implementaci kreativního vzdělávání je podpora zvyšování kompetencí pedagogů škol v oblasti rozvoje kreativity, což bude mít za cíl Krajské centrum kreativního vzdělávání.

Dále bude v Olomouckém kraji ve spolupráci se statutárním městem Olomouc a jeho příspěvkovou organizací Moravským divadlem Olomouc vytvořeno kulturně edukační centrum v areálu Střední školy polygrafické v Olomouci. Realizací projektu dojde k významné podpoře subjektů kulturního a kreativního odvětví na území Olomouce a k posílení významné mezisektorové spolupráce, která povede k rozvoji inovačního potenciálu kulturního, vzdělanostního a kreativního sektoru a k zefektivnění udržitelnosti kulturní, edukační a kreativní infrastruktury.

V rámci rozvoje kreativního vzdělávání budou realizována následující opatření:

- Podpora zvyšování kompetencí pedagogů škol v oblasti rozvoje kreativity
- Založení a podpora činnosti Krajského centra kreativního vzdělávání.
- Podpora vzniku a činnosti kulturně edukačního centra.

2.3. Vzdělávání pro udržitelnost

Jedním z průřezových témat, které rezonuje na globální, evropské i naší národní úrovni, je podpora a rozvoj vzdělávání k udržitelnému rozvoji. Udržitelný rozvoj v sobě obsahuje celou řadu témat od environmentálních a klimatických přes problematiku globálního a rozvojového vzdělávání, rozvoje občanských kompetencí, kritického myšlení včetně posilování mediální gramotnosti, tedy získávání kompetencí pro hodnocení zdrojů a informací.

Cíle vzdělávání pro udržitelný rozvoj lze naplňovat propojováním souvislostí různých předmětů lidské činnosti, respektive vyučovacích předmětů (tzv. interdisciplinární přístup) a podporou kompetencí k udržitelnému jednání. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj je zaměřeno na dlouhodobé důsledky lidských rozhodnutí (ohled na budoucí generace), klade na člověka morální zodpovědnost.

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje v této oblasti je Koncepce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje schválená v roce 2021. Koncepce stanovuje nejen základní potřeby z oblasti vzdělávání pro udržitelnost v kraji, ale také určuje konkrétní opatření, která povedou k jejich naplnění, a stanovuje konkrétní aktivity.

Olomoucký kraj nicméně nevnímá udržitelnost jen jako téma vyučování, ale také ji prakticky aplikuje v rámci tzv. celoškolského přístupu k udržitelnosti. Tento přístup spočívá v realizaci opatření, aby prostředí a provoz škol byly v souladu s tím, co se v samotných školách učí. Proto Olomoucký kraj velmi intenzivně podporuje dekarbonizaci škol a dalších vzdělávacích zařízení a využívá všechny dostupné dotační programy ke zvyšování energeticky šetrné vzdělávací infrastruktury.

Důležitou součástí vzdělávání pro udržitelnost je globální rozvojové vzdělávání, jež lze definovat jako celoživotní vzdělávací proces, který má přispět k pochopení rozdílů a podobností mezi životy lidí v rozvojových a rozvinutých zemích a usnadnit porozumění procesům, které tyto rozdíly a podobnosti ovlivnily a dále ovlivňují. Má rozvíjet dovednosti lidí a podporovat vytváření jejich hodnot a postojů tak, aby byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních i globálních problémů. Klíčovou organizací, která se v Olomouckém kraji tomuto vzdělávání věnuje, je ARPOK, o.p.s.

V rámci vzdělávání pro udržitelnost budou realizována následující opatření:

- Podpora realizace aktivit vycházejících z Koncepce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje.
- Podpora škol, školských zařízení a dalších vzdělávacích organizací v implementaci vzdělávání pro udržitelnost a podpora vzájemné spolupráce těchto subjektů a sdílení dobré praxe.
- Dekarbonizace škol a školských zařízení a zvyšování energetické efektivity vzdělávací infrastruktury.
- Podpora globálního rozvojového vzdělávání.

2.4. Well-being, klima školy a podpora pohybových aktivit z hlediska rovných příležitostí

Well-being lze jednoduše chápat jako duševní a fyzické zdraví a pocit celkové pohody. Je proto ve škole podstatný jednak pro žáky, kterým pomáhá se do školy těšit a dosahovat v ní lepších výsledků v učení, ale také je možností uvědomit si a projevit vlastní osobnost (sebeurčení) včetně aktivní participace na dění ve škole (možnost spolurozhodovat o záležitostech, které se žáka dotýkají). Zároveň je podstatný i pro pedagogický sbor též jako prevence proti syndromu vyhoření. Problémy s duševním zdravím se výrazně zhoršily zejména s návratem žáků do školy po skončení pandemie Covid-19 a např. současná nejistota i válka na Ukrajině mají dále na well-being obecně neblahý vliv. Úkolem well-beingu je tedy vytvořit takové prostředí, ve kterém se budou cítit dobře všichni, kteří školu navštěvují – pedagogové včetně ředitele, nepedagogové, žáci i rodiče.

Jedním ze zásadních aspektů ovlivňujících well-being je klima školy, které lze definovat jako projev celého školního prostředí (kulturní, sociální, personální a ekologické oblasti) ve vnímání, prožívání a hodnocení žáků, učitelů, rodičů a dalších aktérů školního života. Školní klima má mimo jiné vliv na sociální chování žáků, ale také na jejich motivaci k výkonu, na průběh učení i na učební výsledky. Jeho zkvalitňování je dlouhodobý a náročný proces a kvalitní klima školy je jedním z klíčových znaků dobré, efektivní školy. Klíčovou osobností v této oblasti je ředitel školy, jelikož ovlivňuje a spoluutváří pravidla v dílčích oblastech tvořících celkové klima školy, ať už se jedná o oblast vztahů mezi dospělými a dětmi ve škole, klima v učitelském sboru, klima vztahů mezi školou a rodiči i vztahů k veřejnosti. Nezbytnou strategií, která pomáhá ke zlepšení klimatu školy, je stanovení jasné vize založené na systému hodnot, které jsou sdíleny všemi aktéry školního vzdělávání. Nutné je také zajistit otevřenou, bezpečnou komunikaci ve škole.

Dalším faktorem ovlivňujícím celkový well-being a duševní zdraví dětí a žáků je také úroveň jejich fyzické kondice, pohybových dovedností a zdravého stravování. V rámci vzdělávacího procesu je tedy potřeba reflektovat také rovinu podpory pohybových aktivit dětí a žáků ve školách, a to nejen v hodinách tělesné výchovy, ale také během různých činností během dne tráveného ve škole. Olomoucký kraj proto bude podporovat rozvoj oblasti pohybové gramotnosti. Klíčově se přitom zaměří na žáky, kteří mají z různých důvodů snížený či limitovaný přístup k pohybovým aktivitám nebo jsou ohroženi vyloučením ze systému rozvoje pohybové gramotnosti ve školách a školských zařízeních.

V rámci podpory well-beingu budou realizována následující opatření:

- Podpora aktivit s důrazem na well-being a duševní zdraví, a to jak dětí, žáků, studentů, tak i učitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání.
- Sledování klimatu školy v rámci hodnocení ředitelů.
- Podpora již dříve nastaveného celokrajského systému Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit (RC APA) a jeho spolupráce s FTK UP Olomouc a s PPP a SPC Olomouckého kraje.
- Podpora a rozvoj sítě Center pohybové gramotnosti v inkluzivním vzdělávání na jednotlivých školách a při střediscích volného času.
- Podpora realizace praktických workshopů zaměřených na rozvoj pohybové gramotnosti pro všechny.

3. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V KRAJI

3.1. Předškolní vzdělávání

Analýza

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti od dvou let, od počátku roku, v němž dítě dosáhne pátého roku věku, je pak povinné. Nárok přednostního přijetí mají děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně tří let.

Ve školním roce 2022/2023 bylo v Olomouckém kraji zařazeno v rejstříku škol a školských zařízení celkem 376 běžných mateřských škol (MŠ). Uvedený počet zahrnuje 170 mateřských škol, které jsou samostatnými příspěvkovými organizacemi, jejichž zřizovatelem je obec, a 179 mateřských škol, jejichž činnost vykonává jiná právnická osoba (základní škola a mateřská škola) zřizovaná obcí. V celkovém součtu je dále zahrnuto 21 soukromých mateřských škol, 5 mateřských škol církevních a 1 mateřská škola, jejíž činnost vykonává příspěvková organizace zřizovaná krajem. Kromě běžných mateřských škol se jedná o MŠ s alternativními formami vzdělávání, jako jsou program Montessori, lesní mateřské školy, školy se zaměřením na výuku cizího jazyka, firemní mateřské školy či škola s waldorfskou vzdělávací koncepcí, dále mateřské školy s upravenými vzdělávacími programy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

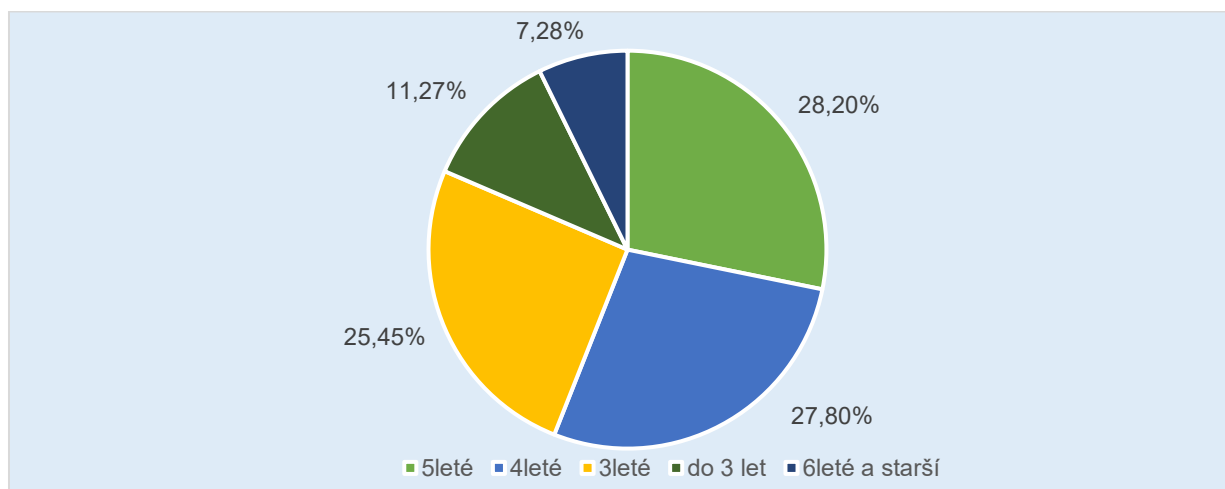
Tab. 13 Počet mateřských škol dle zřizovatele ve školním roce 2022/2023

Okres	Obecní		Soukromé	Krajské	Církevní	Celkem
	Samostatná příspěvková organizace	Součást jiné příspěvkové organizace				
Jeseník	18	9	1	0	0	28
Olomouc	47	58	13	1	2	121
Prostějov	41	31	0	0	1	73
Přerov	40	39	4	0	2	85
Šumperk	24	42	3	0	0	69
Celkem	170	179	21	1	5	376

Olomoucký kraj má zatím dostatečné kapacity a jeden z nejvyšších podílů dětí ve věku 3-5 let, které se účastní předškolního vzdělávání. I z hlediska demografické predikce by kapacity pro následující období v rámci Olomouckého kraje měly být dostačující, přesto bude kapacita nadále sledována a upravována podle zájmu a potřeb obyvatel (na kapacitu v budoucnu má vliv zájem rodičů na umístění 2letých dětí), a to zejména ve městě Olomouci.

Počty dětí v jednotlivých věkových kategoriích v mateřských školách ve školním roce 2022/2023 zobrazuje následující graf.

Graf 16 Věkové složení dětí v mateřských školách k 30. 9. 2022

V porovnání s ostatními kraji je problémem nižší míra kvalifikovanosti učitelů v mateřských školách, a to zejména v okresech Šumperk a Jeseník. Co se týče využívání nových metod ve vzdělávání předškolních dětí v různých oblastech výuky, v Olomouckém kraji si nové metody vybírá menší podíl MŠ. Nejméně využívány jsou oblasti čtenářské pregramotnosti, ICT, matematické pregramotnosti a polytechnického vzdělání. O něco více naopak oblasti osobnostně sociálního rozvoje a cizích jazyků.

Zdůvodnění potřeby

Předškolní vzdělávání představuje důležitou součást českého vzdělávacího systému. Hraje významnou roli v celkovém procesu socializace dítěte a je to předpoklad jeho všestranné přípravy na školu. Kvalitní předškolní vzdělání má nezpochybnitelný vliv na úspěšnost dítěte (žáka) na vyšších stupních vzdělání. Tento efekt je ještě výraznější u dětí z méně podnětného sociokulturního prostředí. Účast na předškolním vzdělávání po dobu dvou až tří let podle mnoha studií snižuje riziko předčasného odchodu ze vzdělávání mnohem výrazněji než pouhý jeden rok.

Opatření

Prioritou Olomouckého kraje bude podpora zvyšování kvality přípravy budoucích učitelů a učitelek mateřských škol na SŠ a VOŠ prostřednictvím propojování teoretické a praktické výuky, podpory vzniku a rozvoje centra pedagogických praxí, podpory vytváření prostředí pro realizaci žákovských praxí oborů připravujících učitele mateřských škol, podpory výměny zkušeností učitelů SŠ a provázejících učitelů v MŠ podílejících se na praxi žáků, zavedením a prací s portfoliem praxe, metodickou podporou provázejících učitelů podílejících se na praxi žáků, včetně tvorby/inovace a pilotního ověření vstupního a průběžného vzdělávání pro provázející učitele.

Zásadním tématem celé České republiky je redukce počtu odkladů povinné školní docházky, která v ČR dosahuje přes 20 %. Cílem bude výrazně snížit počet odkladů povinné školní docházky. Důležitou roli budou hrát mateřské školy, a to při včasné identifikaci problému dítěte v připravenosti na základní vzdělávání a realizaci včasné intervence, dalším klíčovým aspektem v rámci opatření bude sjednocení diagnostiky školní zralosti ve školských poradenských zařízeních.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Redukce odkladů povinné školní docházky.	Klesající počet dětí s odkladem povinné školní docházky v návaznosti na zvýšení kvality diagnostických nástrojů.	Průběžně. Zákonní zástupci, mateřské školy, ŠPZ.	Státní rozpočet.
B) Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.	Min. 100 pedagogických pracovníků mateřských škol do r. 2028, kteří si prohloubí a zvýší kvalifikaci.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Zvyšování kvalifikovanosti učitelů v MŠ.	Zvýšení počtu kvalifikovaných učitelů v MŠ.	Průběžně. Učitelé, vysoké školy, mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
D) Podpora aktivit rozvíjejících obor vzdělávání zaměřený na přípravu učitelů MŠ včetně zvyšování kvality pedagogických praxí.	Min. 80 žáků pedagogických oborů ročně s absolvovanou přímou praxí v MŠ.	Gymnázium Jana Blahoslava a Střední pedagogická škola Přerov, MŠ, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
E) Podpora odborné péče pro děti s lehčími vadami řeči v běžných třídách mateřských škol a s tím související podpora vzdělávání pedagogických pracovníků pro logopedickou prevenci.	Min. 10 vyškolených pedagogických pracovníků ročně pro logopedickou péči v mateřských školách.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
F) Pokračovat v podpoře polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální), rozvoj digitálních kompetencí a znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti včetně tvořivosti.	Zvyšování počtu mateřských škol s vybaveností pro polytechnické vzdělávání a dostačující úrovní konektivity.	Průběžně. Mateřské školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
G) V mateřských školách, které jsou schopny vytvořit vhodné personální podmínky, podporovat seznamování dětí s cizím jazykem.	Zvýšení počtu mateřských škol seznamující děti s cizím jazykem.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

H) V odůvodněných případech (viz kapitola 4.1) i nadále podporovat vznik tříd s alternativní pedagogikou.	Počet tříd s alternativní pedagogikou.	Průběžně. Olomoucký kraj, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
I) Podporovat vznik přípravných tříd základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do této třídy vyrovná jejich vývoj, a pro děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.	Zvýšení počtu přípravných tříd základní školy o 10 % do r. 2028.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
J) V odůvodněných případech podporovat vznik firemních mateřských škol, tříd za účelem sladování pracovního a rodinného života.	Počet firemních škol, tříd.	Průběžně. Olomoucký kraj, zřizovatelé.	Státní rozpočet, ostatní zdroje.

3.2. Základní vzdělávání

Analýza

Ve školním roce 2022/2023 bylo v Olomouckém kraji zapsáno ve školském rejstříku celkem 276 základních škol (ZŠ). Ve 2 826 běžných třídách základních škol se v Olomouckém kraji vzdělávalo 55 202 žáků. Zřizovatelem základních škol byly obce, církve a soukromé osoby.

Tab. 14 Zřizovatelé základních škol ve školním roce 2022/2023

Okres	Krajské	Obecní	Církevní	Soukromé	Celkem
Jeseník	0	17	0	0	17
Olomouc	0	87	2	5	94
Prostějov	0	45	1	1	47
Přerov	0	55	0	3	58
Šumperk	0	60	3	9	60
Celkem	0	264	3	9	276

S výsledky žáků přímo souvisí kvalifikovanost a aprobovanost učitelů. Olomoucký kraj má v současnosti v základních školách dostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů, mírné problémy jsou pouze v okrese Jeseník. Nicméně je zde nižší aprobovanost hodin matematiky, naopak průměrný podíl aprobovaných hodin českého

jazyka je jeden z nejvyšších v republice, což se projevuje i na výsledcích žáků. V Olomouckém kraji žáci v testování českého jazyka a čtenářské gramotnosti dosahují velmi dobrých výsledků, zatímco výsledky v matematické gramotnosti jsou spíše podprůměrné.

Zdůvodnění potřeby

Významným cílem Strategie 2030+ je zaměřit změny v obsahu základního vzdělávání tak, aby žáci byli do života co nejlépe připraveni v oblasti sociální, technologické i environmentální. Prioritou bude zaměřit se více na získávání kompetencí žáků pro občanský, profesní i osobní život, a to cestou změny obsahu, způsobů i hodnocení vzdělávání.

Celosvětový prudký rozvoj nových technologií přináší řadu nových výzev i pro základní školství. Různými průzkumy a statistickými šetřeními bylo zjištěno, že základní školství za tímto rozvojem lehce zaostává a je nutno přistoupit ke změnám ve výuce a nasměrovat ho jako učení pro budoucnost. Již v předcházejícím období započala revize RVP ZV v oblasti informatiky a byla zahájena tzv. velká revize RVP ZV, která by měla přinést významné změny nejen ve způsobech a metodách výuky, ale také ve způsobech hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

Pozornost tedy bude zaměřena na úspěšnou implementaci revidovaného RVP ZV do základních škol v Olomouckém kraji se zaměřením na kariérové poradenství, podporu gramotností, primární prevenci, rozvoj polytechnického vzdělávání, vzdělávání pro udržitelnost a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Důraz bude kladen na rozvoj potenciálu každého žáka. Pozitivním aspektem je, že Olomoucký kraj nemá výraznější problémy s nedostatkem kvalifikovaných a aprobovaných učitelů v základním vzdělávání, pouze okres Jeseník je mírně problematický.

Olomoucký kraj dlouhodobě podporuje hodnocení výsledků vzdělávání (osvojení si základních i oborových gramotností a klíčových kompetencí) v uzlových bodech a také jejich využití v rámci přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání. Systematické ověřování vzdělávacích výsledků žáků musí být nadále zajišťováno ze strany státu společně s mezinárodními zjišťování výsledků žáků typu PISA, PIRLS, TIMSS apod. Výstupy z těchto šetření poskytují velmi důležité informace jak pro školy, jejich ředitele, učitele, žáky i rodiče, tak pro stát a zřizovatele v rámci efektivního nastavování a řízení vzdělávacích politik.

Opatření

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Metodická podpora zvyšování kompetencí a dovedností pedagogických pracovníků.	Počet pedagogických pracovníků prohlubujících si kvalifikaci, zprávy ČŠI.	Průběžně. Základní školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
B) Zefektivnění používání digitálních technologií a aktivizačních metod ve výuce.	Rostoucí podíl učitelů využívající digitální technologie ve výuce.	Průběžně. Základní školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

C) Podpora kariérového poradenství.	Min. 100 vzdělávacích akcí Krajského centra kariérového poradenství do r. 2028.	Průběžně. Základní školy, KCKP.	Strukturální fondy EU.
D) Rozvoj gramotností žáků (matematická, čtenářská, digitální).	Min. 40 základních škol zapojených do činnosti krajských metodických kabinetů zaměřených na rozvoj gramotností.	Průběžně. Základní školy, Olomoucký kraj, CUOK.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
E) Podporovat zkvalitnění výuky cizích jazyků.	Počet realizovaných projektů zaměřených na jazykové vzdělávání.	Průběžně. Základní školy.	Strukturální fondy EU.
F) Podpora polytechnického vzdělávání, rozvoj kompetencí k podnikavosti dle rámce EntreComp, iniciativy a kreativity.	Min. 50 základních škol zapojených do relevantních aktivit.	Průběžně. ZŠ, SŠ, Olomoucký kraj, CUOK, ICOK, MVŠO.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
G) Podpora vzdělávání pro udržitelnost.	Min. 40 základních škol zapojených do aktivit v oblasti vzdělávání pro udržitelnost.	Průběžně. ZŠ, zřizovatelé, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
H) Podpora alternativních způsobů pedagogiky (např. Waldorfská škola, Montessori) v odůvodněných případech – viz kapitola 4.2.	Počet škol/tříd s alternativní pedagogikou.	Průběžně. Olomoucký kraj, základní školy, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
I) S ohledem na změnu systému financování a přesunem finanční zátěže na zřizovatele v oblastech s nízkou naplněností škol podporovat vznik svazkových škol.	Zvýšení počtu svazkových škol min. o 1 do r. 2028.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
J) Podpora zapojení škol do místních akčních plánů.	Min. 70 % základních škol v daném území zapojených do MAP.	Průběžně.	Strukturální fondy EU.

		ZŠ, místní akční skupiny.	
K) Pokračující podpora propojení školního a mimoškolního vzdělávání formou kroužků ve školách.	Počet kroužků realizovaných ve školách.	Průběžně. ZŠ, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, jiné zdroje.

3.3. Střední vzdělávání

Analýza

Ve školním roce 2022/2023 poskytovalo střední vzdělání na území Olomouckého kraje celkem 90 středních škol různých zřizovatelů. Jedná se o běžné střední školy i školy samostatně zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Z tohoto počtu zřizoval kraj 67 škol, soukromé osoby 17 škol, církve 2 školy, obce 3 školy a MŠMT 1 školu. Dvě střední školy neposkytovaly v daném školním roce vzdělávání.

Za posledních 5 let se příliš nezměnily podíly nově přijímaných žáků ve všech kategoriích středního vzdělání. Podíl nově přijímaných žáků do středního vzdělání s maturitní zkouškou se pohybuje průměrně na 40 %. Tato kategorie vzdělání je v Olomouckém kraji v pětiletém průměru nejvíce zastoupena. Hned za středním vzděláním s maturitní zkouškou se řadí co do podílu nově přijímaných žáků střední vzdělání s výučním listem, kam přichází průměrně 31,4 % nově přijímaných žáků. Méně je tomu u gymnázií, kam přichází průměrně 20,4 % žáků vstupujících do středního vzdělávání po ukončení základního vzdělání. Minimum žáků potom vstupuje do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (průměrně 6,7 %) a nejméně žáků přichází do středního vzdělání bez maturity i výučního listu (průměrně 1,5 %).

Z celkového počtu 27 835 žáků středních škol Olomouckého kraje studovalo ve školním roce 2022/2023 29,42 % žáků na gymnáziích, 47,87 % žáků v maturitních oborech a 22,71 % žáků učebních oborech středních odborných škol (SOŠ) a středních odborných učilišť (SOU). Největší podíl studujících na gymnáziích na celkovém počtu žáků středních škol vykazuje okres Olomouc (34,70 %). Nejmenší podíl gymnazistů je v okrese Šumperk (19,69 %). Okres Jeseník (30,98 %), okres Prostějov (30,92 %) a okres Přerov (26,24 %) se v podílu žáků studujících na gymnáziích blíží krajskému průměru.

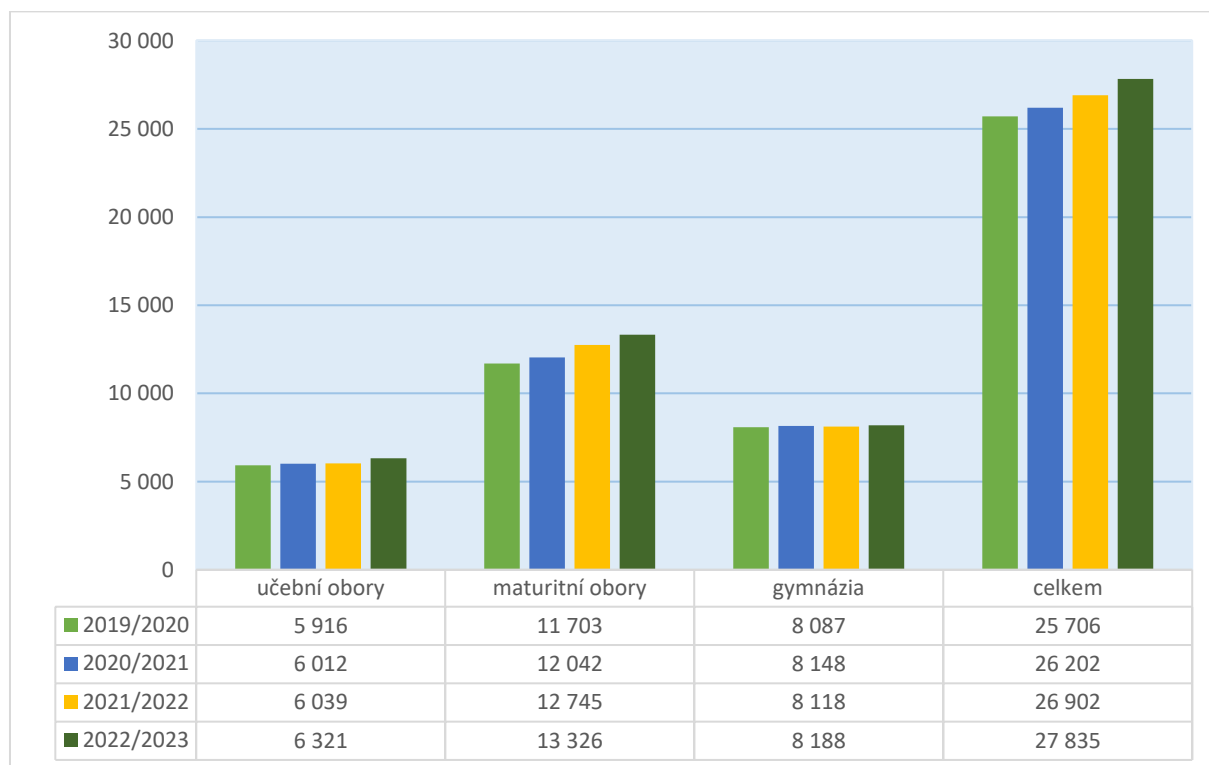
V maturitních oborech SOŠ a SOU má největší zastoupení okres Přerov (55,09 %). Nejméně studujících je v okrese Jeseník (29,84 %). V učebních oborech SOŠ a SOU studuje nejvíce žáků v okrese Jeseník (39,18 %) a nejméně v okrese Přerov (18,67 %).

V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině jsou ve středních školách mimořádně umístěni žáci, kterými jsou ukrajinští uprchlíci. Dle šetření MŠMT provedeného k 30. 9. 2023 byl podíl ukrajinských žáků azytantů ve středních školách na území České republiky na celkovém počtu žáků ve středních školách 1 %. V Olomouckém kraji tvoří tento podíl 0,7 %, což je o 0,3 % méně než v celé České republice. Počet žáků azytantů ve středních školách v Olomouckém kraji ke dni 30. 9.

2023 byl 201, tento počet tvořil 4,13 % z celkového počtu žáků azylantů ve středních školách na území České republiky.

Srovnání počtů studujících v denním studiu za poslední čtyři školní roky přibližuje následující graf.

Graf 17 Počet studujících v denním studiu – srovnání 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023

Zdůvodnění potřeby

Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.

Rozlišujeme tři stupně středního vzdělání: střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Střední vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání. Tento stupeň vzdělání neposkytuje výuční list ani maturitní certifikát. Střední vzdělání s výučním listem získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem. Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu nástavbového studia v délce 2 let denní

formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Absolventi oborů ukončených závěrečnou zkouškou mají možnost pokračovat v nástavbovém studiu v denní, večerní nebo dálkové formě, a tím získat střední vzdělání s maturitní zkouškou. Případně mohou pokračovat ve zkráceném studiu pro získání středního vzdělání s výučním listem v jiném oboru vzdělání. Absolventi oborů ukončených maturitní zkouškou mají možnost přihlásit se ke studiu na vysokých školách, vyšších odborných školách, do jednoletých jazykových kurzů, případně ke zkrácenému studiu pro získání středního vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou v jiném oboru vzdělání.

Opatření

3.3.1. Zvýšení uplatnitelnosti absolventů na trhu práce a zvýšení kvality odborného vzdělávání

Hlavním cílem pro následující období v oblasti středního vzdělávání bude zajištění uplatnitelnosti absolventů středních škol na trhu práce a posílení schopnosti přizpůsobit se jeho měnícím se potřebám. Absolvent vstupující na trh práce by totiž měl být schopen pružně reagovat na nové trendy, adaptovat se na nové podmínky a být připraven dále se rozvíjet a vzdělávat. S ohledem na dynamicky se měnící technologický rozvoj, na rychlé změny v pracovním prostředí a rostoucí konkurenci je nezbytné se zaměřit na větší flexibilitu odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli. V souvislosti s rychlým rozvojem technologií, automatizací, digitalizací a robotizací roste také význam digitálních, environmentálních, polytechnických, jazykových (ve smyslu vícejazyčnosti), komunikačních a finančních kompetencí. I ve středním odborném vzdělávání se tak odráží potřeba zaměřit se také na posilování prvků všeobecného vzdělávání s důrazem na rozvoj těchto kompetencí a gramotností (čtenářská, matematická).

Ze strany MŠMT bude provedena inovace obsahu RVP a Olomoucký kraj bude podporovat implementaci takto revidovaných RVP v praxi. V rámci realizace opatření dojde k posílení všeobecně vzdělávací složky a základních gramotností napříč obory vzdělání s odborným zaměřením v souladu s odborným zaměřením jednotlivých oborů vzdělání. Dále dojde k vymezení společných odborných základů, které zajistí žákům širokou základnu odborných kompetencí, a tak jim umožní dále se specializovat ve svém odborném zaměřením podle možností konkrétní školy, potřeb regionálního trhu práce a svých zájmů. Smyslem je především podpořit rozvoj kompetencí potřebných pro další studium, celoživotní učení, lepší uplatnění v praxi a osobním životě. Zachováno však musí zůstat odborné zaměření oborů a profilace ve vyšších ročnících.

Olomoucký kraj podporuje také optimalizace počtu oborů vzdělání středních škol a komplementární obory, které umožňují získat současně střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Prioritou kraje zůstává pokračování činnosti Krajského centra prevence předčasných odchodů ze vzdělávání, které vzniklo v rámci projektu Implementace krajského akčního plánu Olomouckého kraje. Předčasné odchody mladistvých ze vzdělávání bez dosažení dostatečné kvalifikace nesou rizika spojená s budoucí neúspěšností na trhu práce. U osob, které se místo do pracovního procesu zařadí mezi příjemce sociálních

dávek, se zvyšuje riziko hrozby následné sociální exkluze a současně se zvyšuje tlak na potřebu navyšování sociálních výdajů státu. Problematika předčasných odchodů ze vzdělávání není v různých regionech kraje vnímána jako stejně aktuální. Proto se činnost Krajského centra prevence předčasných odchodů ze vzdělávání bude nadále zaměřovat na komplexní preventivní a intervenční aktivity primárně v regionech kraje hospodářsky a sociálně ohrožených.

Krajské centrum prevence předčasných odchodů ze vzdělávání se zaměřuje na komplexní preventivní a intervenční aktivity, které budou zaměřeny na žáka, jeho rodinu a školu. Centrum vyvíjí své aktivity v kooperaci s Krajským centrem kariérového poradenství a spolupracuje také s Krajským centrem podpory podnikavosti.

Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji

Pro Olomoucký kraj je stěžejní soulad nabídky vzdělávacích oborů středních škol s poptávkou trhu práce. Z toho důvodu kraj dlouhodobě věnuje velkou pozornost podpoře technického a odborného školství, přičemž významným nástrojem jsou stipendia poskytovaná žákům vybraných učňovských oborů vzdělání a technických oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou.

Cílem Podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji je finanční podpora žáků středních škol se sídlem na území Olomouckého kraje bez ohledu na jejich zřizovatele ve vybraných oborech vzdělání s cílem:

- zvýšit zájem žáků o studium vybraných, dlouhodobě perspektivních učebních oborů s vysokou uplatnitelností na trhu práce;
- podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení počtu žáků v technických oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou perspektivních na trhu práce;
- motivovat žáky k lepším výsledkům v oblasti chování i vzdělávání;
- podporovat trh práce zajištěním dostatku kvalifikované pracovní síly v uvedených oborech.

Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji navazuje na systém stipendií Olomouckého kraje, kdy žáci učňovských oborů vzdělání jsou podporováni od školního roku 2010/11. Žáci technických oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou jsou podporováni od školního roku 2014/15. Od školního roku 2023/2024 je podporováno již 48 oborů vzdělání, z toho 30 učebních a 18 maturitních. Nabídka podporovaných oborů je pravidelně upravována na základě žádostí škol a potřeb trhu práce.

Další formou podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji byla realizace aktivit projektů na implementaci krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání a toto téma bude akcentováno i v rámci projektu Implementace Dlouhodobého záměru, kde bude nadále systematicky podporována činnost krajských metodických kabinetů odborného zaměření již dříve zřízených při vybraných středních odborných školách.

Duální vzdělávání

Jedním z významných nástrojů lepšího provázání vzdělávacího systému s trhem práce a sladění poptávky ze strany firem s nabídkou absolventů je duální vzdělávání. Od roku 2017 byl realizován pilotní projekt zavedení prvků duálního vzdělávání v Moravskoslezském kraji. V uplynulých dvou letech se pilotní projekty rozšířily do dalších třech krajů – Zlínského, Středočeského a Ústeckého v rámci projektu Kompetence 4.0.

Jádrem návrhu je vytvoření dobrovolné duální větve odborného vzdělávání, v níž by odpovědnost za část toho, co se má žák naučit, přecházela přímo na firmu, která by poskytovala praktickou výuku v souladu se vzdělávacím programem žáka. Smlouvu o účasti v duálním vzdělávání by uzavírala přímo firma a rodič (v případě nezletilých žáků).

Po úspěchu pilotních projektů by mělo dojít k legislativnímu ukotvení „duálních principů“ ve vzdělávání. Olomoucký kraj tuto snahu podporuje a aktivně bude prosazovat uplatnění v praxi. Jednou z možností je úzká spolupráce s vybranými klastry zastupujícími průmyslové firmy, a to v rámci pilotního projektu v případě vyhlášení vhodné výzvy.

Sektorové dohody a memoranda o spolupráci

Dalším formou spolupráce se sociálními partnery jsou sektorové dohody, jejichž cílem je ovlivnění rozvoje lidských zdrojů v ČR či určitém regionu prostřednictvím koordinovaných aktivit všech relevantních aktérů. První sektorovou dohodou v Olomouckém kraji byla Regionální sektorová dohoda pro Olomoucký kraj v oblasti elektrotechniky, která byla uzavřena v roce 2015. V roce 2018 pak byla uzavřena Regionální sektorová dohoda pro Olomoucký kraj v oblasti textilního, oděvního, kožedělného a obuvnického průmyslu.

Olomoucký kraj v roce 2018 rovněž uzavřel Memorandum o spolupráci na podporu technického vzdělávání v Olomouckém kraji se Sdružením automobilového průmyslu.

Olomoucký kraj v roce 2021 dále uzavřel memorandum o partnerství a spolupráci s Centrem uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje za účelem podporovat aktivity spočívající ve vzájemném partnerství a spolupráci při realizaci a udržitelnosti aktivit projektu KAP a zlepšování kvality vzdělávání v regionu.

V roce 2023 bylo uzavřeno Memorandum o spolupráci s Českým svazem zaměstnavatelů v energetice s cílem přizpůsobit školství v oblasti technického zaměření požadavkům trhu práce a rozvoje lidských zdrojů v oblasti energetiky a dále Memorandum o partnerství s Českým svazem chovatelů a Městem Přerov, jehož náplní je podpora a rozvoj zájmové a osvětové činnosti v oblasti zemědělství a ochrany přírody.

Cílem výše uvedených dohod je úzká spolupráce relevantních aktérů za účelem zajištění absolventů středních škol v souladu s požadavky trhu práce v Olomouckém kraji.

3.3.2. Podpora Jesenicka jako specifické části regionu

Jesenicko (území okresu Jeseník) patří v rámci Olomouckého kraje mezi hospodářsky a sociálně ohrožená území. Jedná se o odlehlou oblast s horší dopravní obslužností potýkající se s odlivem obyvatelstva. Z toho důvodu věnuje Olomoucký kraj této oblasti zvláštní pozornost, což platí i pro oblast vzdělávání.

Od školního roku 2020/2021 zavedl Olomoucký kraj ve spolupráci se Sdružením měst a obcí Jesenicka a městem Jeseník nový stipendijní program pro žáky středních škol na Jesenicku (dále jen Jesenické stipendium). Stipendium ve formě jednorázového finančního příspěvku je určeno žákům prvních ročníků maturitních i učebních oborů vzdělání středních škol na Jesenicku, vyjma žáků oborů vzdělání Gymnázium a Gymnázium se sportovní přípravou. Hlavním cílem stipendia je podpořit zvýšení počtu žáků ve středních školách na Jesenicku a zvýšit motivaci žáků ke vzdělávání v tomto regionu, a i tímto způsobem bojovat proti odchodu dětí, žáků a studentů z oblasti Jesenicka. Dopad zavedení Jesenického stipendia je pravidelně vyhodnocován.

Současně s Jesenickým stipendiem je pravidelně ztraktivňována a doplňována vzdělávací nabídka škol na Jesenicku, aby i tímto způsobem byly zmírněny odchody žáků 9. tříd z oblasti. Zapisovány do struktury oborů v této oblasti mohou být i obory, které nabízejí jiné školy v rámci kraje a jejichž absolventi jsou důležití pro generační obměnu zaměstnanců ve společensky potřebných odvětvích (např. zdravotnictví), a vzhledem k obecně vyšší nezaměstnanosti v okrese Jeseník mohou být do struktury oborů v této oblasti zapsány i obory, které vykazují míru nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci kraje.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Optimalizace nabídky vzdělávacích oborů středních škol v souladu s demografickým vývojem a poptávkou na trhu práce.	Struktura a počet oborů středních škol.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Státní rozpočet.
B) Zlepšení vybavenosti a podmínky pro studium (budování odborných učeben, sportovišť, prostorů pro projektovou výuku a mimoškolní činnost).	Zvýšení počtu investičních a neinvestičních projektů min. o 10 % do r. 2028.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
C) Podpora zapojení do projektových aktivit včetně programu Erasmus+	Zvýšení počtu realizovaných projektů.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Strukturální fondy EU, vlastní zdroje.

D) Podpora spolupráce základních a středních škol při popularizaci technických, přírodovědných a řemeslných oborů.	Min. 15 středních škol spolupracujících se základními školami.	Průběžně. SŠ, ZŠ, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
E) Podpora spolupráce se zaměstnavateli včetně implementace prvků duálního vzdělávání.	Počet škol spolupracujících se zaměstnavateli.	Průběžně. SŠ, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, jiné zdroje.
F) Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel formou stipendií.	Zachování počtu podporovaných oborů.	Průběžně. SŠ, Olomoucký kraj, zaměstnavatelé.	Rozpočet Olomouckého kraje, jiné zdroje.
G) Podpora rozvoje digitálních kompetencí včetně znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti, podpora environmentálních, polytechnických, jazykových a finančních kompetencí.	Min. 50 realizovaných projektů/akcí zaměřených na tyto oblasti do r. 2028.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR, VŠLG.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje.
H) Podporovat zkvalitnění výuky cizích jazyků.	Počet realizovaných projektů zaměřených na jazykové vzdělávání.	Průběžně. Střední školy.	Strukturální fondy EU.
I) Podpora kompetencí k rozvoji podnikavosti, iniciativy a kreativity jako prostředku rozvoje vlastního potenciálu a získání nástrojů k vytváření pozitivní změny ve svém okolí.	Min. 50 realizovaných projektů/akcí zaměřených na tyto oblasti.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR, ICOK, MVŠO.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje, jiné zdroje.
J) Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.	Počet PP zapojených do DVPP nebo vzdělávacích aktivit projektu IDZ.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje.
K) Podpora zapojení škol do aktivit projektu IDZ.	Min. 60 zapojených škol.	Průběžně. Střední školy, partneři projektu.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
L) Podpora mezinárodní spolupráce středních škol.	Min. 15 mezinárodních akcí/projektů ročně.	Průběžně.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého

		Střední školy, Olomoucký kraj, Dům zahraniční spolupráce.	kraje, vlastní zdroje.
M) Podpora činnosti krajského centra předčasných odchodů ze vzdělávání.	Min. 4 akce Centra ročně do r. 2026.	Průběžně. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
N) Podpora činnosti krajských metodických kabinetů odborného zaměření a kabinetů pro podporu čtenářské a matematické gramotnosti.	Min. 10 metodických kabinetů.	Průběžně. Střední školy, CUOK.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

3.4. Konzervatoř

Jedná se o samostatný druh školy, který je na pomezí sekundárního a terciárního vzdělávání. Vzdělávání v konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání, poskytuje všeobecné vzdělání a připravuje žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Vzdělávání v konzervatoři vytváří dále předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, pokračování ve vzdělávání a pro výkon pracovní činnosti.

Na konzervatoři lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to nejdříve po 4 letech v denní formě vzdělávání v šestiletém vzdělávacím programu nebo po 8 letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu, nebo vyššího odborného vzdělávání, kdy absolvent získá oprávnění používat za jménem titul „DiS.“ (diplomovaný specialista), a to úspěšným ukončením šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu.

V Olomouckém kraji působí od roku 2008 Konzervatoř Evangelické akademie, která byla do krajského města přemístěna z Kroměříže. Olomouc tak získala instituci, která se výrazně podílí na kulturním dění v Olomouckém kraji.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpořit realizaci vzdělávacích programů v konzervatoři.	Počet vzdělávacích programů realizovaných na konzervatoři.	Průběžně. Konzervatoř.	Státní rozpočet.

3.5. Terciární vzdělávání

Terciární sektor vzdělávání se člení na vzdělávání vyšší odborné a vysokoškolské. Vyšší odborné vzdělávání organizují prakticky zaměřené vyšší odborné školy a také konzervatoře, vysokoškolské vzdělávání poskytují tradičně vysoké školy.

3.5.1. Vyšší odborné školy

Analýza

Vyšší odborné školy jsou zařazeny do českého vzdělávacího systému od roku 1995, náročností absolvování odpovídají mezistupni střední a vysoké školy a jejich postavení v rámci vzdělávacího systému je dlouhodobě nedořešené.

V Olomouckém kraji je v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 9 VOŠ, z toho 5 zřizovaných krajem, 3 soukromou osobou a 1 církví. Nabízejí vzdělání ekonomické, zdravotnické, technické, v oblasti cestovního ruchu a vzdělání v oblasti sociální a charitní činnosti. VOŠ nebyla zřízena v okrese Jeseník. Všechny krajské VOŠ byly zřízeny při SOŠ, na něž oborově navazují. VOŠ zřizované soukromým subjektem a církví působí jako samostatný subjekt. Od 1. 9. 2021 působí v Olomouckém kraji (v okrese Přerov) výukové pracoviště AGEL Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické s.r.o., zřizováno soukromou osobou a vedeno v rejstříku škol a školských zařízení Moravskoslezského kraje.

Tab. 15 VOŠ – rozdělení dle zřizovatele ve školním roce 2022/2023

Okres	Kraj	Soukromé	Církev	Celkem
Jeseník	0	0	0	0
Olomouc	2	2	1	5
Prostějov	0	1	0	1
Přerov	0	0	0	0
Šumperk	3	0	0	3
Celkem	5	3	1	9

Zdůvodnění potřeby

Vyšší odborné vzdělávání prohlubuje znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělání a poskytuje všeobecné a odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. V průběhu studia je věnován větší podíl odborné a praktické přípravě. Studium se ukončuje absolutoriem, absolvent získá vyšší odborné vzdělání a je oprávněn používat za jménem titul „DiS.“ (diplomovaný specialista).

Opatření

Stěžejními prioritami v oblasti vyššího odborného vzdělávání bude soulad vzdělávací nabídky vyšších odborných škol a potřeb trhu práce a s tím související uplatnitelnost absolventů VOŠ. K tomu přispěje i záměr zavést nové pojetí konání absolutoria formou komplexní absolventské práce s obhajobou, který Olomoucký kraj podporuje.

S ohledem na narůstající počet absolventů středních škol, ale také na vzrůstající počet studijních programů s profesním profilem bakalářských studijních programů bude pro vyšší odborné školy nadcházející období složité ve smyslu méně předvídatelného zájmu o studium. Současně je potřebné se zaměřit i na analýzu možnosti zavedení kvalifikací na úrovni EQF 5 v podobě kratších vzdělávacích programů. Uvedené aktivity jsou v souladu s výroční zprávou ČŠI, ve které je mezi doporučeními na úrovni systému uvedeno:

- Účelně a systémově koordinovat studium oborů vzdělání na vyšších odborných školách a na vysokých školách v bakalářském stupni a jejich prostupnost včetně (v návaznosti na trh práce) akreditace tříletých vzdělávacích programů (EQF6) a na míru zaměstnavatelů dvouletých profesních programů (EQF5).
- Připravit strategii studijních oborů vyšších odborných škol a vysokých škol, které by se vzájemně doplňovaly.

Olomoucký kraj podporuje výše uvedený záměr, ale považuje jej za málo ambiciózní, jelikož nesměřuje k vyjasnění role VOŠ ve vzdělávacím systému.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpora spolupráce VOŠ se zaměstnavateli v regionu, zejména v oblasti odborné praxe a budoucího uplatnění absolventů.	Počet VOŠ spolupracujících se zaměstnavateli, uplatnitelnost absolventů.	Průběžně. VOŠ, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, vlastní zdroje, jiné zdroje.
B) Podpora spolupráce zdravotnických VOŠ s Fakultou zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci.	Zvýšení počtu studentů na VOŠ a na FZV UPOL o 10 % do r. 2028.	Průběžně. VOŠ, UPOL.	Vlastní zdroje, jiné zdroje.

3.5.2. Vysoké školy

Analýza

V Olomouckém kraji mají sídlo jedna veřejná vysoká škola univerzitního typu, a to Univerzita Palackého v Olomouci, a dále dvě vysoké školy neuniverzitního typu – Moravská vysoká škola Olomouc a Vysoká škola logistiky o.p.s. Přerov. Výuku na detašovaných pracovištích v Šumperku pak poskytuje Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava a také Česká zemědělská univerzita.

Zdůvodnění potřeby

V posledních letech se zvyšoval počet vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v kraji, který již téměř dosahuje průměru ČR. Pro Olomoucký kraj je důležité pokračování tohoto trendu, a proto dlouhodobě podporuje činnost vysokých škol na svém území, zejména v oblastech zvyšování kvality vzdělávání na vysokých školách s cílem zvýšení uplatnitelnosti absolventů jednotlivých typů akreditovaných studijních programů na trhu práce, rozvoje spolupráce vysokých škol a středních škol v regionu (včetně podpory nadaných žáků), inovativních aktivit, podpory vědecko-výzkumných kapacit, které umožňují transfer ekonomického know-how do regionu, podpory profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji, podpory akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické vzdělávání, nové technologie a průmysl. Novinkou v rámci dotačního programu na podporu vzdělávání na vysokých školách v Olomouckém kraji je použití části dotace na realizaci projektu zaměřeného na rozvoj regionu, jehož zaměření je předem domluveno s Olomouckým krajem.

Vysoké školy se sídlem v kraji jsou rovněž aktivně zapojeny do realizace projektů Olomouckého kraje v oblasti vzdělávání – Implementace Krajského akčního plánu a připravovaný projekt Implementace Dlouhodobého záměru.

Opatření

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podporovat činnost vysokých škol působících na území Olomouckého kraje.	Zachování finanční podpory vysokým školám působícím na území Olomouckého kraje.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
B) Podporovat zvyšování kvality vzdělávání na vysokých školách.	Kvalita vzdělávání na vysokých školách.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
C) Podporovat rozvoj spolupráce vysokých škol a středních škol v regionu (včetně podpory nadaných žáků).	Min. 5 společných akcí/projektů.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy, střední školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, strukturální fondy EU.
D) Podporovat rozvoj profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji.	Zvýšení počtu profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.

E) Podporovat rozvoj akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické vzdělávání, nové technologie a průmysl.	Počet akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické vzdělávání, nové technologie a průmysl.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
F) Spolupracovat s vysokými školami se sídlem na území Olomouckého kraje v rámci realizace projektů.	Min. 3 společné projekty Olomouckého kraje a vysokých škol na území kraje ročně.	Průběžně. Vysoké školy, sociální partneři.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.

3.6. Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání a rozvoj potenciálu každého žáka

Zdůvodnění potřeby

Česká republika patří mezi státy s největšími vzdělávacími nerovnostmi, které se projevují výraznou závislostí výsledků vzdělávání na sociálním statusu rodičů, značnými rozdíly mezi výsledky žáků z různých škol i regionů a nízkou mezigenerační mobilitou ve vzdělávání, jež je způsobena nízkou schopností vzdělávacího systému vyrovnávat sociální status rodiny a motivovat žáky k dosažení vyšších stupňů vzdělání. Krize způsobená pandemií covid-19 ohrožení neúspěchem ještě prohloubila.

Jedním z cílů Strategie 2030+ je proto zaručit spravedlivé šance dosáhnout na kvalitní vzdělání všem dětem v ČR, zlepšit kvalitu zaostávajících částí vzdělávací soustavy a maximálně rozvinout potenciál každého žáka vstupujícího do vzdělávání. Modernizace cílů a obsahů vzdělávání, včetně forem a metod výuky ve školách na všech úrovních vzdělávací soustavy, individualizace výuky a zavádění didaktických postupů umožňujících vzdělávání různorodých kolektivů jsou spolu se zajištěním spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělání a snížením segregace, nerovností a rizika vyloučení ohrožených skupin ze vzdělávání nezbytným předpokladem pro zajištění kvalitního života a dlouhodobé uplatnitelnosti jednotlivce ve společnosti a na trhu práce.

Za účelem dosažení rovného přístupu pro všechny žáky je zapotřebí minimalizovat nerovnosti ve vzdělávání způsobené socioekonomickým statusem rodiny, podporovat speciální podpůrné profese, jako jsou školní psychologové a speciální pedagogové, podporovat rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí a dále zvyšovat odbornost pracovníků ŠPZ. Školy zároveň musí disponovat i materiálním zázemím pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně bezbariérového přístupu. Podpora však nesměřuje pouze k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také k žákům s nadáním a mimořádným nadáním.

Olomoucký kraj bude podporovat rovný přístup ke vzdělávání prostřednictvím vzdělávání pedagogů. Obsah vzdělávání se bude zaměřovat zejména na rozvoj kompetencí pro práci s klimatem heterogenních společných třídních kolektivů

zahrnujících jak žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, tak jejich spolužáky bez priznaných SVP. Budeme pokračovat v rozvoji kompetencí pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér bránících rovnému přístupu všech jedinců ke vzdělávání. Budeme i nadále inovovat stávající systém společného vzdělávání v běžných školách rozšířením podpory současnému systému poradenských služeb pro zařazování žáků se SVP.

V Olomouckém kraji je počet úvazků školních psychologů i speciálních pedagogů nadprůměrný v porovnání s jinými kraji ČR. Nezastupitelnou roli v rovném přístupu ke vzdělávání mají i asistenti pedagoga. Mezi jejich hlavní úkoly patří přímá výchovná a vzdělávací činnost u dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální i skupinová podpora dětí/žáků při přípravě na výuku, pomoc dětem/žákům se zdravotním handicapem a pomoc při komunikaci mezi dětmi/žáky a učiteli, stejně jako mezi učiteli a zákonnými zástupci. V Olomouckém kraji v uplynulých letech došlo k největšímu nárůstu asistentů pedagoga mezi všemi kraji ČR, a to jak v MŠ, tak na ZŠ, a v přepočtu úvazků asistenta pedagoga na 10 tisíc žáků je jich v Olomouckém kraji nejvíc z celé republiky.

3.6.1. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Analýza

Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je legislativně zakotveno zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a Vyhláškou MŠMT č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

V souladu s § 16 školského zákona se dítětem, žákem a studentem se SVP rozumí osoby, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními jsou nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, které odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Výše uvedená právní úprava stanovuje podmínky k tomu, aby bylo dětem, žákům a studentům se SVP umožněno vzdělávat se společně s ostatními ve školách hlavního vzdělávacího proudu (tzv. společné vzdělávání). Shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností žáka a k uplatnění jeho práva na vzdělávání, doporučí školské poradenské zařízení zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, a to pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem.

Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) bylo realizováno prostřednictvím široké nabídky škol a školských zařízení. V Olomouckém kraji je celkem 48 speciálních škol, z toho 12 mateřských, 21 základních a 15 středních škol, jejichž činnost vykonává 27 právnických osob. Výběr školy se odvíjí od individuálních potřeb každého dítěte nebo žáka, v souladu s doporučením školského poradenského zařízení a s ohledem na nejlepší zájem dítěte nebo žáka.

Podrobnější přehled o speciálních školách ve školním roce 2022/2023 popisuje následující tabulka.

Tab. 16 Speciální školy, rozdělení dle zřizovatele (mimo škol při zdravotnických zařízeních) ve školním roce 2022/2023

Okres	Celkem				Kraj				Soukromé			
	Právnické osoby	Jednotlivé školy			Právnické osoby	Jednotlivé školy			Právnické osoby	Jednotlivé školy		
		MŠ	ZŠ	SŠ		MŠ	ZŠ	SŠ		MŠ	ZŠ	SŠ
Jeseník	2	1	1	1	2	1	1	1	0	0	0	0
Olomouc	10	3	8	3	6	3	5	0	4	0	3	3
Prostějov	3	2	2	3	1	1	1	1	2	1	1	2
Přerov	6	2	5	3	4	1	4	3	2	1	1	0
Šumperk	6	4	5	5	4	3	3	4	2	1	2	1
Celkem	27	12	21	15	17	9	14	9	10	3	7	6

Tabulka neobsahuje informace o školách samostatně zřízených MŠMT pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jelikož krajský úřad není kompetentní ke sběru dat těchto škol.

Všechna zařízení v oblasti speciálního školství jsou vysoce specializovanými pracovišti. Disponují zkušenými odborníky, speciálními pedagogy, kteří poskytují komplexní speciálně pedagogickou péči. Odborné zázemí poskytují poradenská pracoviště ve speciálních pedagogických centrech.

Opatření

Využití a maximální rozvoj potenciálu žáků vyžaduje diferenciované vzdělávací přístupy, které respektují jejich individuální potřeby a schopnosti. To zahrnuje poskytování podpory pro žáky s různými učitelskými styly, nabídku obohacujících programů na rozvoj kritického myšlení, dovedností při řešení problémů a finanční gramotnosti. Zajištění přístupu ke kvalitnímu vzdělání pro všechny a snížení nerovnosti při dosahování nejvyššího možného vzdělání vyžaduje široké spektrum opatření. Jedním z opatření je podpora žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí. To může zahrnovat poskytování různých podpůrných programů, grantů, stipendií, sociální a emocionální podpory prostřednictvím školního poradenského pracoviště.

Inkluzivní vzdělávání je důležitým faktorem pro zajištění rovných příležitostí a plnohodnotného začlenění všech žáků do vzdělávacího systému. Větší podpora inkluzivního vzdělávání v Olomouckém kraji je nástrojem, jak vytvořit prostředí, kde se všichni žáci cítí respektováni a podporováni ve svém rozvoji a inkluzivní společnost, kde je místo pro každého a všichni mají možnost se plně rozvíjet a uplatnit. Financování speciálních pedagogů a podpora integrace žáků se speciálními potřebami do běžných tříd je klíčové pro zajištění individuální péče a podpory pro každého žáka.

Poskytování specifických metodických materiálů pro učitele pomůže rozvíjet jejich profesní dovednosti a schopnosti efektivně pracovat s různorodou skupinou žáků.

Klíčovým opatřením pro poskytování komplexní podpory žáků je zavedení sociální práce ve školách. Sociální pedagog potažmo speciální pedagog může pomoci identifikovat a řešit sociální, emocionální a rodinné problémy, které mohou ovlivnit vzdělávací úspěchy žáků, případně eliminovat předčasné ukončení studia bez vážných důvodů. Může být hlavním iniciátorem efektivní spolupráce mezi školou a rodinou žáka, může se spolupodílet na vytváření bezpečného a podpůrného školního prostředí. Tím se může předejít možné diskriminaci nebo stigmatizaci těchto žáků. Zavedením sociální práce ve školách může přispět k vytváření prostředí, ve kterém se žáci mohou lépe soustředit na učení a dosahovat svého potenciálu.

S tím souvisí i posílení školního poradenského pracoviště na jednotlivých školách, které je klíčové pro poskytování odborné pomoci žákům, rodinám a pedagogům v oblasti psychického, sociálního a akademického rozvoje, pro podporu celkového well-beingu žáků a pro prevenci různých problematických chování.

Velmi důležitá pro poskytnutí komplexní péče a podpory žákům s různými speciálními potřebami je spolupráce speciálních škol se sociálními službami. Dalším důležitým prvkem spolupráce je sdílení informací a znalostí mezi školami a sociálními službami, aby bylo možné efektivněji identifikovat potřeby žáků a lépe upravit podpůrné programy, může zahrnovat společné workshopy, poradenské a terapeutické služby, společné akce a projekty nebo spolupráci při podávání žádostí o finanční podporu pro žáky se speciálními potřebami. Spolupráce má za cíl zlepšit životní podmínky žáků se speciálními potřebami a poskytnout jim potřebnou pomoc a podporu pro jejich další vzdělávání a uplatnění v životě. Je proto důležité, aby obě strany spolupracovaly efektivně a koordinovaně, aby bylo dosaženo co nejlepších výsledků pro žáky.

Podpora vhodných studijních programů a praktických škol na speciálních školách by tak měla být zaměřena na zlepšení jejich infrastruktury, personálního obsazení a pedagogických programů, zajištění dostatečných prostředků pro modernizaci vybavení, zapojení odborných pedagogů a poskytování příležitostí k praktickému vzdělání a odbornému výcviku jsou klíčové pro úspěšnou integraci těchto žáků do společnosti a zaměstnání.

Mezi priority Olomouckého kraje patří podpora dětí a žáků s poruchou autistického spektra (dále jen PAS). Prostupnost vzdělání dětí a žáků s PAS by měla být zajištěna tak, aby každý jedinec měl možnost plně rozvinout svůj potenciál a dosáhnout maximálního možného vzdělání.

Vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra (PAS) by mělo být primárně zaměřeno na začlenění těchto žáků do běžné školního prostředí, pokud to jejich individuální potřeby a schopnosti umožňují. Všechny děti, včetně těch se speciálními potřebami, mají právo na vzdělání ve vlastním komunitním prostředí. Základem pro úspěšné začlenění žáků s PAS do běžné školy je zajištění dostatečné podpory a odborného dohledu pro pedagogy a další pracovníky školy, kteří se starají o žáky s PAS. V neposlední řadě je důležité upravit prostředí školy a vytvořit podmínky pro příjemné a bezpečné prostředí pro žáky s PAS. Celkově je tedy důležité zdůraznit, že upřednostňovaným způsobem vzdělávání pro žáky s PAS je začlenění do běžné školy

s odpovídající individuální podporou a prostředím. Tímto způsobem mohou žáci s PAS získat důležité dovednosti pro život a sociální interakci v reálném světě.

V případě vzdělávání žáků s PAS, které nelze vzdělávat v běžné škole, je důležité zajistit speciální školní prostředí, kde budou moci získat odpovídající podporu a individuální přístup. V takovém případě může být vhodné zvolit speciální základní nebo střední školu pro žáky se speciálními potřebami, kde mají pedagogové a další pracovníci specializované vzdělávací metody a techniky pro práci s těmito žáky. Důležité je, aby tito žáci měli přístup k odpovídajícímu vzdělání a rozvoji svých schopností bez ohledu na své specifické potřeby a měli možnost postupně přecházet z předškolního vzdělání do základní školy se speciálním programem pro žáky s PAS a dále pokračovat ve střední škole se speciálním zaměřením, která by jim poskytla odborné vzdělání a dovednosti odpovídající jejich schopnostem a potřebám. Nakonec by měli mít možnost absolvovat praktickou školu nebo odborné učiliště, kde by získali praktické dovednosti a přípravu pro uplatnění na trhu práce. Je důležité, aby dostupnost vzdělávání byla podporována individuálním přístupem k dětem a žákům s PAS a poskytováním adekvátní podpory a prostředků pro jejich úspěch ve vzdělávání a uplatnění v životě.

Klíčovou problematikou pro rozvoj inkluzivního vzdělávacího systému, který respektuje a podporuje rozmanitost žáků, je také vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Každý žák má právo na kvalitní vzdělání bez ohledu na svou úroveň jazykových dovedností. Proto je nutné, aby pedagogové byli připraveni a vybaveni potřebnými nástroji a strategiemi pro efektivní pomoc těmto žákům.

Spolupráce mezi pedagogy, rodinami a dalšími relevantními aktéry je důležitá pro úspěch celého procesu. Komunikace a otevřenost jsou základními principy pro vytváření podpůrného prostředí pro žáky s nedostatečnými jazykovými znalostmi. Vzdělávání žáků s nedostatečnými jazykovými znalostmi je složitý proces, který si vyžaduje trpělivost, individuální přístup a flexibilitu. Správně zvolenými postupy a podporou mohou tito žáci dosáhnout vynikajících výsledků, rozvíjet své schopnosti a úspěšně se začlenit do školního prostředí.

Nedílnou součástí rozvoje inkluzivního prostředí škol je podpora vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti práce se skupinou žáků, která se liší v různých ohledech, jako je například úroveň schopností, dovedností, znalostí, zájmů, sociálního postavení nebo kulturního pozadí. Heterogenní skupiny žáků jsou běžné ve vzdělávacích institucích a mohou poskytovat různé výzvy pro učitele při plánování a vedení výuky. Využívání diferenciováných výukových metod a individuálního přístupu k žákům může být klíčem k úspěšnému vzdělávání heterogenní skupiny žáků.

Prostřednictvím odborných školení a kurzů zaměřených na práci s heterogenním kolektivem se pedagogičtí pracovníci mohou naučit nové metody a techniky práce s žáky s různými vzdělávacími potřebami. Tato školení a kurzy podporují také sebehodnocení a reflexi pedagogických pracovníků, aby byli schopni přizpůsobit své vzdělávací přístupy konkrétním potřebám jednotlivých žáků. Vytvoření podpůrných týmů nebo mentorů, kteří by poskytovali odbornou pomoc a poradenství pedagogickým pracovníkům při práci s heterogenním kolektivem, je důležité pro efektivní podporu vzdělávání všech žáků, podpořené dostatečným materiálním a technickým vybavením, např. vhodnými didaktickými pomůckami či adaptivními

technologiami. Spolupráce mezi pedagogickými pracovníky a dalšími odborníky, jako jsou pedagogičtí asistenti, speciální pedagogové nebo psychologové, je klíčová pro efektivní podporu žáků s různými potřebami v heterogenním kolektivu. Individuální plánování a diferencované vzdělávání pak umožní pedagogickým pracovníkům přizpůsobit vzdělávací obsah a metody potřebám každého žáka.

Pravidelné setkávání pedagogických pracovníků na intervizních a supervizních schůzkách je důležité pro sdílení zkušeností, reflektování práce s heterogenním kolektivem a hledání společných řešení pro efektivní podporu vzdělávání všech žáků. Celkově lze říci, že efektivní práce s heterogenní skupinou vyžaduje komplexní a multidisciplinární přístup.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zvýšení kvality poradenských služeb, posílení školních poradenských pracovišť.	Systémové opatření na úrovni školské legislativy. Sjednocené postupy a personální obsazenost ŠPP, ŠPZ.	Průběžně. Olomoucký kraj, ŠPZ.	MŠMT, rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí.	Počet pedagogických pracovníků účastnících se kurzů DVPP nebo vzdělávacích aktivit projektu IDZ zaměřených na oblast rovných příležitostí.	Průběžně. Školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
C) Podpora vzdělávání dětí a žáků s poruchou autistického spektra PAS, prostupnost vzdělávacího systému.	Flexibilní posílení kapacit škol, které se zabývají vzděláváním cílové skupiny.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy.	Rozpočet Olomouckého kraje.
D) Podpora žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí.	Naplňování opatření směřující k snížení nerovností a podpoře žáků cílové skupiny.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy, ŠPZ.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
E) Zavedení sociální práce ve školách.	Multidisciplinární spolupráce na úrovni škol podporované zřizovatelem škol.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy.	Strukturální fondy EU, MŠMT, zřizovatelé.
F) Spolupráce speciálních škol se sociálními službami.	Efektivní spolupráce cílené na podporu žáků a jejich rodin.	Průběžně. Poskytovatelé sociálních služeb, Olomoucký kraj, školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
G) Podpora dostupnosti mimoškolního vzdělávání.	Zvýšení počtu programů a systémová podpora škol,	Průběžně.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.

	kteřé se zaměřují na efektivní využívání volného času žáků.	Neziskové organizace, školy.	
H) Vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka	Naplňování opatření směřující k podpoře žáků cílové skupiny.	Průběžně. NPI, MŠMT, ŠPZ.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
I) Vzdělávání pedagogických pracovníků v práci s heterogenním kolektivem	Počet pedagogických pracovníků účastnících se kurzů DVPP nebo vzdělávacích aktivit projektu IDZ zaměřených na oblast rovných příležitostí.	Průběžně. NPI, MŠMT, , UPOL, ŠPZ.	Strukturální fondy EU, vzdělávací agentury, zřizovatelé.
J) Podpora dostupnosti školního stravování.	Zvýšení počtu dětí a žáků čerpajících podporu z programů na podporu školního stravování.	Průběžně. Olomoucký kraj, MŠMT, Školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
K) Podpora práce Spolku speciálních škol a zařízení Olomouckého kraje.	Činnost spolku.	Průběžně. Olomoucký kraj, Spolek.	

3.6.2. Nadání a mimořádně nadání

Analýza

Olomoucký kraj v rámci podpory vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami věnuje také velkou pozornost žákům nadaným a mimořádně nadaným, kteří jsou dle vyhlášky č. 27/2016 Sb. zařazeni mezi žáky se SVP.

Ve školním roce 2022/2023 školy a školská zařízení vykazovaly 309 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření, a kterým škola vytváří podmínky pro rozvoj jejich nadání. Není zde rozhodující, zda byl žák vyšetřen školským poradenským zařízením, nebo zda mu podpůrná opatření v 1. stupni podpory poskytuje škola sama. Z výše uvedeného počtu bylo u 117 žáků vykazováno mimořádné nadání, které bylo potvrzeno na základě vyšetření PPP. Přestože od roku 2021 došlo ke snížení jak u vykazovaných žáků (o 12 žáků méně než v roce 2021), tak i škol (o 1 méně než v roce 2021), uváděné hodnoty stále nejsou vypovídající, a jen potvrzují, že péče o talentované a nadané žáky v současné situaci není v popředí zájmu škol. V rámci pedagogické diagnostiky pedagogové často nejsou schopni nadané a mimořádně nadané žáky vůbec identifikovat. Velmi často se také jedná o žáky s tzv. dvojí výjimečností, kdy se do popředí dostává jejich jiný deficit.

Následující tabulka podává přehled o počtu nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků a studentů dle jednotlivých škol k 30. 9. 2022 a u Domů dětí a mládeže (DDM) k 31. 10. 2022.

Tab. 17 Počet nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků a studentů v jednotlivých školách k 30. 9. 2022 (u DDM k 31. 10. 2022)

	Běžné školy		
	Počet škol	Počet nadaných dětí, žáků, studentů	Z toho mimořádně nadaných*
Mateřská škola	4	8	1
Základní škola	59	130	43
Střední škola	23	91	73
Vyšší odborná škola	0	0	0
Domy dětí a mládeže	2	80	0
Celkem	88	309	117

Opatření

Ve všech školách je proto nutné především nastavit vhodný systém podpory nadání, jehož cílem je maximální rozvoj a plné využití potenciálu všech žáků, včetně rozvoje jejich tvořivosti. Podpora by měla být dlouhodobá a systematická a měla by zahrnovat oblasti nejen formálního, ale i zájmového a neformálního vzdělávání.

Jedním z dalších přirozených prostředí pro identifikaci, podporu a rozvoj nadání byla i školská zařízení pro zájmové vzdělávání, především pak domy dětí a mládeže, která se dle svých možností podílela na individuální i skupinové práci s talentovanými a nadanými dětmi, žáky.

Značná pozornost byla v kraji věnována podpoře soutěží a přehlídek vyhlášených MŠMT, a to na krajské i okresní úrovni. Realizací soutěží a přehlídek v Olomouckém kraji je pověřeno 6 organizací.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zvýšení kvality poradenských služeb.	Realizace odborných seminářů pro pracovníky ŠPZ.	Průběžně. Olomoucký kraj, ŠPZ.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí.	Počet pedagogických pracovníků účastnících se kurzů DVPP zaměřených na oblast rovných příležitostí.	Průběžně. Školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
C) Podpora nadání.	Počet realizovaných projektů/akcí zaměřených na podporu nadání, počet škol zapojených do projektů/akcí.	Průběžně. Školy a školská zařízení,	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, jiné zdroje.

		Olomoucký kraj.	
D) Podporovat spolupráci s Krajskou sítí podpory nadání.	Min. 2 realizované aktivity ročně.	Průběžně. Školy, školská zařízení, NPI, Olomoucký kraj, další organizace a instituce.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, zřizovatelé.

3.7. Prevence a náhradní výchovná péče

Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Systém péče o ohrožené děti zahrnuje 3 hlavní skupiny dětí ohrožených tím, že jejich potřeby nejsou naplňovány v dostatečné míře, a to děti ohrožené zanedbáváním či špatným zacházením (týráním či zneužíváním); děti s náročným chováním a děti se zdravotním postižením. Náhradní výchovná péče se snaží zajistit dítěti podporu v co nejpřirozenějším prostředí uvnitř běžné komunity. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí. Další možností zaměření prevence je rovněž bezpečnost ve školách či školských zařízeních.

Jedním z účinných nástrojů prevence je také podpora středisek výchovné péče. Střediska výchovné péče mají v Olomouckém kraji velký význam pro poskytování specifické péče a podpory pro děti a mládež s různými sociálními, emocionálními či vzdělávacími potřebami. Tato zařízení, jejichž zřizovatelem je MŠMT, nabízí terapeutické a poradenské služby, speciální vzdělávací programy, individuální podporu, pomoc při integraci do běžného školního prostředí apod.

Vzhledem k tomu, že každá oblast má své specifické potřeby a rozmanité skupiny klientů, je důležité, aby bylo v Olomouckém kraji dostatečné množství středisek výchovné péče, které budou schopny poskytovat potřebnou péči a podporu pro všechny děti a mládež v regionu. Je tedy vhodné, aby byly tyto instituce rozprostřeny po celém kraji, a to zejména v ambulantní formě, a aby byly dostatečně financovány a vybaveny kvalifikovanými pracovníky.

Střediska výchovné péče zastávají klíčovou roli v probíhající transformaci dětských domovů, integraci a inkluzi dětí se speciálními potřebami do běžného školního prostředí a do společnosti obecně. Jejich role je neocenitelná pro podporu osobního rozvoje, sociální integrace a zlepšení životních podmínek jednotlivců, kteří se potýkají s různými výchovnými obtížemi, případně projevy problematického chování. Je tedy nezbytné, aby bylo v Olomouckém kraji k dispozici dostatečné množství středisek výchovné péče, která budou schopna adekvátně reagovat na potřeby jednotlivých skupin klientů a poskytnout jim potřebnou pomoc a podporu.

Cílem mezioborového tématu je podpora rozvoje dítěte v jeho přirozeném rodinném prostředí. Je potřeba zefektivnit systém péče o ohrožené děti a zlepšit spolupráci

všech subjektů, které se do péče o ohrožené děti zapojují. Je potřeba zajistit dostatečné kapacity všech služeb tak, aby pomyslnou sítí prevence nepropadlo žádné dítě a každé mělo v případě potřeby dostupnou odbornou pomoc pomocí Systému primární prevence. Vzhledem k vysokému počtu dětí, které končí v ústavní výchově, je potřeba nastavit taková opatření, která budou směřovat k prevenci umístění dětí do ústavní výchovy. V případě že se vyčerpají všechny možnosti prevence a sanace rodiny, je potřeba minimalizovat dobu, kterou stráví dítě v zařízení ústavní výchovy. Tato zařízení by měla dětem v případě umístění zajistit vhodné zázemí ve kterém budou co nejpřirozeněji naplňovány jejich potřeby a zajištěna ochrana práv.

Dalšími cíli jsou prevence rizikového chování, resp. předcházení vzniku rizikového chování u osob, u kterých se ještě rizikové chování nevyskytlo, a zvýšení bezpečnosti škol, dětí, žáků a studentů, pedagogů a zaměstnanců při mimořádných bezpečnostních událostech ve školách a školských zařízeních.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zpracování Strategie rozvoje systému péče o ohrožené děti v Olomouckém kraji.	Strategie rozvoje systému péče o ohrožené děti v Olomouckém kraji.	2024 Olomoucký kraj, Nadace J&T, dětské domovy, NNO.	Rozpočet Olomouckého kraje, jiné zdroje.

3.7.1. Školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Analýza

Mezi školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy patří diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy. Olomoucký kraj zřizuje dětské domovy, další zařízení tohoto typu jsou zřizována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a také soukromými subjekty. Dále se tedy věnujeme typu zařízení, ke kterému má kraj zřizovatelské kompetence.

Olomoucký kraj je zřizovatelem deseti dětských domovů, jejichž činnost upravuje zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zdůvodnění potřebnosti

V rámci dlouhodobé strategie usiluje kraj o zlepšení péče o děti umístěné v těchto zařízeních, a proto se v roce 2023 připojil k myšlence a realizaci procesu jejich transformace. Cílem je změna životních podmínek dětí, především odstranění převažujících ústavních prvků dosavadní péče, které se negativně odráží ve výchově a vzdělávání dětí.

Cílem transformace je vytvořit prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně, podporované a respektované. Tímto způsobem je možné dát těmto dětem rovnocennou šanci na úspěšný a plnohodnotný život v dospělosti. Děti, které žijí v běžném domácím prostředí, mají možnost získat dovednosti a zkušenosti, které jsou nezbytné pro úspěšný přechod do samostatného života. Důležitou součástí transformace je také posílení role vychovatelů jako mentorů a podporovatelů, kteří budou dětem poskytovat individuální péči a podporu ve všech oblastech života.

Proces transformace ústavních zařízení pro děti a mládež umístěných v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy – příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem má dlouhodobý charakter. V první fázi, do které jsou zapojeny tři dětské domovy, bude realizována transformace v plném rozsahu, u zbývajících DD proběhne částečný proces deinstitutionalizace.

Opatření

Nezbytným předpokladem úspěšné transformace pobytových zařízení pro ohrožené děti jakožto péče o ně jako celek je participace a spolupráce všech resortů působících v oblasti náhradní výchovné péče a sjednocení systému péče v oblasti sociální, školství a zdravotnictví.

K zajištění profesionality osob odpovědných za výchovu a vzdělávání dětí v ústavní péči bude Olomoucký kraj podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků, především v oblasti poruch chování a sociálně patologických jevů. Pro získání vzájemné zpětné vazby poskytované péče bude zapotřebí zavedení pravidelných setkání vedených externím supervizorem.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Transformace péče o ohrožené děti v dětských domovech	Min. polovina transformovaných DD do r. 2028.	Průběžně. Dětské domovy.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Efektivní meziresortní spolupráce se všemi subjekty participujícími v oblasti prevence a náhradní výchovné péče.	Min. 1 odborné setkání v oblasti péče o ohrožené děti ročně.	Průběžně. Olomoucký kraj, dětské domovy.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
C) Podpora pracovníků dětských domovů v oblasti prevence rizikového chování dětí.	Počet programů primární prevence v rámci DVPP.	Průběžně. Dětské domovy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

3.7.2. Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže

Efektivní politika prevence nežádoucích jevů ve školství, cíleně zaměřená a podporovaná systémově i institucionálně ve veřejnoprávním rozměru, představuje jeden z pilířů prevence v ČR.

Konkrétně primární prevence pak v této oblasti pracuje především s jistou mírou potenciální rizikovosti chování u dětí a mládeže. Takto definovanou prevencí je především otevřen nekonfliktní prostor k vhodné a přiměřené intervenci. Její úspěšná podoba vytváří požadovaný výsledek, ovšem bez někdejší stigmatizace vyhraněně sociálně patologického pojetí. Pilířem konkrétních výkonů nadále zůstávají především opatření specifické primární prevence, a to hlavně všeobecné a lépe selektivní.

Nespecifickou primární prevencí pak v tomto pojetí nelze chápat v marginálním, nýbrž spíše všeobecně doplňkovém smyslu. Nadále zahrnuje veškeré prospěšné aktivity podporující osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Realizací primární prevence pak rozumíme přednostně všechna opatření směřující k předcházení a minimalizaci jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Touto prevencí může být jakýkoliv typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky.

Výkon primární prevence je řešen institucionálně s přispěním odborného personálního zázemí. Konkrétně stojí především na oporách příslušného legislativního zázemí a současně na činnosti intervence metodiků prevence, a to od úrovně ústřední, přes krajskou, oblastní až po školní.

Koncepce a systém primární prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže vycházejí v resortu školství z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. Na úrovni Olomouckého kraje jsou obsaženy v kapitole o projevech a prevenci rizikového chování u dětí a mládeže ve Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na léta 2023–2026 a ve specializovaném dokumentu Krajského plánu primární prevence rizikových projevů chování na léta 2023–2026.

V oblasti přímé podpory především školních preventivních programů a programů nestátních neziskových organizací, jež musí být realizovány ve prospěch výkonu primární prevence na školách a školských zařízeních, každoročně MŠMT ČR v přenesené působnosti financuje tyto programy z účelové státní dotace. Olomoucký kraj na tuto oblast v samostatné působnosti rovněž každoročně vyčleňuje finanční prostředky ze svého rozpočtu.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Udržet stabilní systém veřejnoprávního a poradenského výkonu primární prevence a zajistit zvýšení efektivity realizace primární prevence na školách cílenou podporou školních metodiků prevence.	Počet akcí a výkonů v primární prevenci, počet realizovaných programů, počet podpůrných opatření, statistická data ze systému výkaznictví.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, ZŠ a SŠ.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
B) Zvýšení podpory práce školních metodiků prevence, funkčnosti školních poradenských pracovišť, realizace třídnických hodin na školách.	Počet metodických setkání se školními metodiky prevence, počet aktivit oblastních metodiků prevence, připomínky k tvorbě národního metodického materiálu k realizaci třídnických hodin na školách pro MŠMT.	Průběžně. MŠMT, Olomoucký kraj, PPP a SPC OK.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
C) Zaměřit se v oblasti vzdělávání v primární prevenci na témata řešení vybraných rizikových projevů chování, dále na prohlubování způsobů a forem on-line spolupráce mezi metodiky primární prevence, zajistit tvorbu metodických a dalších dokumentů společně se zvýšením kompetencí pro případ další pandemické (případně válečné) situace a reflektovat možná rizika distanční výuky na školách.	Zvýšení počtu vzdělávacích nabídek, online tematických setkání či odborných porad. Počet nových diagnostických opatření či metod. Každoroční realizace Krajské konference primární prevence.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, NNO a UP v Olomouci.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
D) Zaměřit se na evaluaci preventivních programů škol.	Počet kontrol obsahu a kvality preventivních vzdělávacích programů pro školy. Zvýšení počtu škol, které se nově zapojily do národního systému výkaznictví primární prevence.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, ZŠ a SŠ.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.

3.8. Podpora profesního rozvoje pracovníků ve vzdělávání a rozvoje kompetencí k vedení škol a školských zařízení

Analýza

Povinnost pedagogických pracovníků dále se vzdělávat vyplývá přímo ze zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání se uskutečňuje na vysokých školách, v dalších zařízeních pro vzdělávání pedagogických pracovníků, samostudiem a dalším

vzděláváním zdravotnických pracovníků v případě učitelů zdravotnických studijních oborů.

Z organizací poskytujících DVPP na území Olomouckého kraje působí SCHOLA education – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, které má sídlo v Prostějově, dále Středisko volného času a zařízení pro další rozvoj pedagogických pracovní Doris Šumperk, Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a mateřská škola logopedická Schola Viva také v Šumperku a Středisko volného času a zařízení pro další rozvoj pedagogických pracovní DUHA Jeseník. Na DVPP se dále podílí NPI ČR, Univerzita Palackého v Olomouci a střední školy v rámci doplňkové činnosti. Důležitou roli hraje rovněž projektová činnost Olomouckého kraje, v aktuálním období primárně prostřednictvím realizace projektu Implementace Dlouhodobého záměru.

Zdůvodnění potřebnosti

Prostřednictvím dalšího vzdělávání si pedagogové obnovují, udržují a doplňují svoji kvalifikaci. Vyšší úroveň klíčových kompetencí a gramotností u dětí, žáků a studentů lze dosáhnout zejména díky kvalitním učitelům a pedagogickým leaderům, kteří jsou klíčovými aktéry zavádění nových a inovativních metod ve vzdělávání. Motivovaní učitelé, kteří mají možnost se dále vzdělávat a profesně rozvíjet, patří ke znakům úspěšné školy, mohou lépe uplatňovat moderní formy výuky a reagovat na změny probíhající v naší společnosti s přihlédnutím ke globálním trendům.

Ředitelé škol a školských zařízení se snaží vytvářet optimální podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), za tímto účelem zpracovávají plány dalšího vzdělávání a umožňují pedagogům čerpat volno k jejich účasti na dalším vzdělávání. Plány dalšího vzdělávání jsou vytvářeny v souladu s potřebami škol a školských zařízení tak, aby se přihlédlo také k individuálním potřebám jednotlivých pedagogů.

Opatření

Jedním z cílů Strategie 2030+ je posílení role ředitele jako pedagogického leadera. Ředitelé škol jsou důležitým článkem řízení školského systému, na jejich pedagogických, odborných a řídicích schopnostech závisí úspěšný a efektivní chod školy a vzdělávacího procesu ve škole jako základního článku vzdělávání žáků. K zajištění tohoto cíle je nutné poskytovat ředitelům podporu po celou dobu jejich profesní kariéry, ale také pravidelně hodnotit jejich práci. V Olomouckém kraji jako prvním ze všech krajů probíhá již od roku 2002 periodické hodnocení práce ředitelů škol a školských zařízení. Ředitelé jsou ve tříletých cyklech postupně hodnoceni.

Důležitým faktorem pro zkvalitnění vedení středních škol je nabídka vzdělávání v oblasti manažerských dovedností. Kromě funkčního studia se Olomoucký kraj zaměřuje na další zvyšování manažerských dovedností ředitelů škol a bude i nadále podporovat projekty zaměřené na tuto oblast.

Také nepedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení musí mít možnost dalšího rozvoje svých znalostí, dovedností, aby získali nové kompetence pro optimální výkon své práce. Odborný rozvoj nepedagogických pracovníků se uskutečňoval zejména v souvislosti se změnami a vývojem právních předpisů v jednotlivých oblastech jejich

činností, ale také k získání manažerských dovedností v případě, že se jedná o vedoucí pracovníky.

V rámci projektů Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Olomouckého kraje a Implementace Krajského akčního plánu docházelo ke spolupráci mnoha subjektů, které svou činností zasahují do oblasti rozvoje kompetencí pracovníků ve vzdělávání, přičemž důraz byl kladen nejen na samotnou vzdělávací část, ale také na sdílení příkladů inspirativní praxe. Realizace obou výše zmíněných projektu byla ukončena k poslednímu listopadu 2023, ale téma vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků bude zahrnuto do aktivit projektu Implementace Dlouhodobého záměru v Olomouckém kraji. Projekt bude podporovat pedagogy při prohlubování nebo rozšiřování jejich profesních kompetencí, znalostí a dovedností. Zaměření těchto kompetencí nebude specificky na jednotlivé vzdělávací oblasti či obory, ale průřezově na kompetence relevantní při naplňování inovativních přístupů ve vzdělávání s akcentem na aktuální potřeby 21. století.

Prostředkem k realizaci bude vytvoření sítě spolupracujících organizací v kooperaci s Národním pedagogickým institutem Olomouckého kraje, Pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně pedagogickým centrem Olomouckého kraje, Univerzitou Palackého v Olomouci, konkrétně Ústavem speciálně pedagogických studií Pedagogické fakulty a Fakultou tělesné kultury Univerzity Palackého, případně dalšími pracovišti UPOL a dalšími subjekty.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpora síťování pracovníků ve vzdělávání a sdílení inspirativní praxe napříč různými typy a stupni škol.	Min. 20 krajských metodických kabinetů/ center kolegiální podpory. Min. 2 setkání ročně KMK/CKP.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Rozvoj dovedností pedagogických pracovníků na poli nových didaktických metod a forem výuky, které povedou k rozvoji klíčových kompetencí a gramotností dětí, žáků a studentů.	Počet pedagogických pracovníků zapojených do odpovídajícího dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, vysoké školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti formativního hodnocení, dovednost komunikace se zákonnými zástupci žáků, vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných.	Zvýšení počtu pedagogických pracovníků zapojených do odpovídajícího dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, vysoké školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
D) Podpora zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti strategického řízení rozvoje škol a pedagogického vedení včetně kvalifikačních studií a příprava	Počet vedoucích pedagogických pracovníků zapojených do odpovídajícího dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, NPI ČR.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

budoucích vedoucích pracovníků školských organizací.			
---	--	--	--

3.9. Vzdělávání v celoživotní perspektivě

Zdůvodnění potřeby

Celoživotní učení je složitý komplex aktivit, které dovolují přechody mezi vzděláváním a zaměstnáním a získávání stejných kvalifikací různými cestami kdykoli během života. Zahrnuje tři navzájem propojené složky – formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení. Nedílnou součástí celoživotního učení se musí stát občanské vzdělávání, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a rozvoj digitálních kompetencí ve spolupráci s různými poskytovateli (např. školami, školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání, univerzitami, paměťovými institucemi, neziskovými organizacemi).

Přidanou hodnotou propojení všech výše uvedených složek vzdělávání je pozitivní dopad na snižování nerovností ve vzdělávacím systému.

MŠMT má za cíl připravit metodiku k propojování formálního, zájmového a neformálního vzdělávání a Olomoucký kraj bude podporovat její implementaci do praxe. Smyslem je, aby školy všech stupňů systematicky spolupracovaly s mimoškolními organizacemi, např. NNO pracující s dětmi a mládeží, zaměstnavateli a odbornými pracovišti, středisky volného času, knihovnami, muzei a dalšími paměťovými i uměleckými institucemi, centry excelence, science centry, středisky ekologické výchovy a dalšími poskytovateli vzdělávacích služeb, programů a stimulačních mimoškolních aktivit (odborná soustředění, přípravné kurzy, online vzdělávání, badatelská činnost aj.).

Hlavním cílem je vytvořit u dětí a mládeže pozitivní vztah k učení se novým věcem, připravit je na kontinuální učení v průběhu celého života a nastavit vhodné prostředí pro další vzdělávání. Jedná se o podporu pružného systému celoživotního učení umožňujícího do něj kdykoliv vstoupit, doplnit znalosti a dovednosti podle individuálních požadavků a mít možnost je potvrdit v celostátně uznávaném systému. Dílčím cílem je pak rozvoj měkkých kompetencí (soft skills) využitelných nejen v rámci celoživotního učení, ale i při orientaci a uplatnění na trhu práce.

Důležitou součástí výchovy ve formálním i neformálním vzdělávání tvoří výchova k dobrovolnictví. Dobrovolnická činnost zapojuje lidi do společenství a posiluje pocit sounáležitosti a dále žákům poskytuje příležitost rozvíjet dovednosti, jako jsou komunikace, týmová spolupráce, řešení problémů a organizační schopnosti. Tyto dovednosti jsou užitečné nejen ve vzdělávání, ale také v budoucí profesní kariéře. Olomoucký kraj dlouhodobě podporuje dobrovolnictví u dětí a mládeže ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci a jejím Dobrovolnickým centrem a také vlastními aktivitami jako ocenění Talent Olomouckého kraje či podpora Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu.

Mezi nejvýznamnější poskytovatele neformálního vzdělávání patří základní umělecké školy, jazykové školy a střediska volného času, případně školní kluby a družiny, kterým se věnují podkapitoly níže.

Opatření

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Propojení formálního a zájmového vzdělávání ve škole.	Implementace metodiky propojení formálního a zájmového vzdělávání.	Průběžně. MŠMT, školy a školská zařízení, NNO, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet.
B) Propojování formálního, zájmového a neformálního vzdělávání.	Zvýšení počtu realizovaných projektů.	Průběžně. Školy a školská zařízení, NNO, zaměstnavatelé, další organizace.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Podpora dobrovolnictví.	Realizované akce/projekty.	Průběžně. Olomoucký kraj, UPOL, NNO, školy a školská zařízení.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, jiné zdroje.

3.9.1. Základní umělecké školy

Základní umělecké školy (ZUŠ) poskytují základy uměleckého vzdělávání v oboru hudebním, tanečním, literárně-dramatickém a výtvarném. Vzdělávání v ZUŠ je nezbytným předpokladem a východiskem pro další odborné studium na konzervatořích, vyšších odborných a vysokých školách s uměleckým a pedagogickým zaměřením. Zajišťují komplexní rozvoj uměleckého vzdělávání dětí, mládeže a dospělých a rozvoj jejich přirozeného talentu. Plní společensky přínosnou sociální prevenci negativních společenských jevů od předškolního věku až po dospělost, nicméně základní umělecké vzdělávání primárně slouží k rozvoji uměleckého talentu a nemělo by nahrazovat činnost zařízení pro zájmové vzdělávání.

ZUŠ neposkytuje stupeň vzdělání, ale základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech (v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru). Základní umělecké vzdělávání se člení na přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé.

Podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6-18 let nesmí v souladu s Dlouhodobým záměrem ČR přesáhnout hranici 20 %, což Olomoucký kraj splňuje. Současná hustota sítě ZUŠ i jejich oborové rozvrstvení v Olomouckém kraji dlouhodobě odpovídá potřebám kraje. V Olomouckém kraji se vzdělávalo ve školním roce 2022/2023 ve 28 základních uměleckých školách celkem 14 736 žáků. Olomoucký kraj zřizuje 16 ZUŠ, 8 obce a 4 soukromí zřizovatelé.

Tab. 18 Základní umělecké školy – počty zařízení dle zřizovatele a počty žáků ve školním roce 2022/2023

Okres	Kraj	Obec	Soukromé	Celkem ZUŠ	Celkem žáků
Jeseník	2	2	1	5	1 556
Olomouc	5	2	2	9	5 058
Prostějov	1	3	0	4	3 172
Přerov	5	0	0	5	2 614
Šumperk	3	1	1	5	2 336
Celkem	16	8	4	28	14 736

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Umožnit přesuny mezi kapacitami jednotlivých uměleckých oborů v rámci stávající kapacity škol.	Změny v kapacitách jednotlivých uměleckých oborů.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
B) Podporovat spolupráci ZUŠ se zahraničními školami obdobného zaměření formou dotačních titulů a grantů.	Min. 3 společné kulturní akcí ZUŠ ve spolupráci se zahraničními partnery ročně.	Průběžně. Základní umělecké školy.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.

3.9.2. Jazykové vzdělávání

S výukou cizího jazyka mají děti možnost setkat se již v předškolním věku v rámci výuky v mateřské škole. Některé mateřské školy nabízejí výuku základů cizího jazyka, avšak tato výuka zpravidla nemá další návaznost na základních školách. Cizí jazyk je na základních školách povinně vyučován od 3. do 9. ročníku, i když některé školy začínají s přípravou na jazykové vzdělávání již od 1. třídy. Nejpozději v 8. ročníku základní školy se žáci setkávají s povinnou výukou druhého cizího jazyka. Ve středních školách navazuje výuka cizích jazyků na vzdělávání v základních školách. Střední školy mohou vyučovat žáky jednomu nebo dvěma cizím jazykům, další jazyky se vyučují nepovinně.

Specifickým vzdělávacím zařízením pro výuku jazyků jsou jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, což jsou podle školského zákona školy poskytující jazykové vzdělání v hlavních světových jazycích a českém jazyce pro cizince. Od 1. 1. 2014 jsou všechny jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky v Olomouckém kraji součástí středních škol zřizovaných Olomouckým krajem.

Tyto školy organizují výuku jazyků s odborným zaměřením a po jazykové stránce připravují pro výkon činností v mezinárodních stycích, pro překladatelskou, tlumočnickou i jinou činnost. Uskutečňují studium v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou (jednoleté pomaturitní studium). Organizují přípravné kurzy českého jazyka a zkoušky A1 pro trvalý pobyt cizinců na území České republiky a přípravné

kurzy na mezinárodní certifikované zkoušky. Některé z nich mezinárodní zkoušky realizují. Studium v těchto školách může být zakončeno státní jazykovou zkouškou.

Kromě jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky zřízených Olomouckým krajem poskytují jazykové vzdělávání i subjekty, které nejsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení. Tyto subjekty poskytují vzdělání podle vyhlášky č. 33/2005 Sb., o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a státních jazykových zkouškách, ve znění pozdějších předpisů. Denní pomaturitní studium je koncipováno jako příprava k mezinárodním jazykovým zkouškám.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podporovat zachování jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách.	Udržení stávajícího počtu jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách.	Průběžně. Jazykové školy.	Vlastní zdroje.
B) Podporovat spolupráci jazykových škol s dalšími subjekty.	Realizované případy spolupráce.	Průběžně. Jazykové školy.	Strukturální fondy EU, Olomoucký kraj.
C) Podporovat jazykové školy v organizaci zkoušky A1 z českého jazyka pro trvalý pobyt.	Počet úspěšných absolventů mezinárodních zkoušek.	Průběžně. Jazykové školy.	Státní rozpočet.

3.9.3. Zájmové vzdělávání

Analýza

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. V Olomouckém kraji nejsou školní kluby a školní družiny zřízeny jako samostatné právní subjekty, činnost těchto zařízení vždy vykonává jiná právnická osoba. ŠK a ŠD organizují zájmové vzdělávání především pro žáky základních škol před zahájením a po ukončení vyučování. Činnost těchto zařízení bývá zpravidla ukončena kolem 16. až 17. hodiny. Přesto však v některých případech mohou vytvářet konkurenční prostředí pro činnost středisek pro volný čas, proto bude Olomoucký kraj usilovat především o koordinaci vzdělávacích aktivit těchto zařízení.

Olomoucký kraj v současné době disponuje stabilizovanou sítí středisek volného času zařazených do rejstříku škol a školských zařízení, kterou tvoří 16 středisek volného času (domů dětí a mládeže), z toho 5 zřizovaných krajem, 8 zřizovaných obcí, 2 církví a 1 soukromým subjektem.

Tab. 19 Střediska volného času v Olomouckém kraji – počty zařízení dle zřizovatele ve školním roce 2022/2023

Okres	Kraj	Obec	Soukromé	Církev	Celkem
Jeseník	0	1	0	0	1
Olomouc	3	1	0	1	5
Prostějov	0	2	0	1	3
Přerov	1	2	1	0	4
Šumperk	1	2	0	0	3
Celkem	5	8	1	2	16

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání zajišťují, dle účelu, k němuž byla zřízena, zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky, pravidelné docházky nebo nepravidelné a příležitostné docházky. Významně přispívají v oblasti preventivní výchovy a podpory rovných příležitostí. Dále hrají důležitou roli při propojování formálního, zájmového a neformálního vzdělávání.

Střediska volného času jsou právními subjekty s příspěvkovou formou hospodaření. Zaujímají dominantní postavení v oblasti zájmového vzdělávání. Jsou zřizována jako domy dětí a mládeže se zájmovou působností zahrnující širokou škálu zájmového vzdělávání, kterou lze uskutečňovat různými formami činností. Jde zejména o činnosti pravidelné (např. zájmové útvary, kroužky, kurzy, kluby a soubory výukové programy), příležitostné a spontánní (např. sportovní, kulturní a zábavné akce, soutěže, besedy), táborové (pobytové a příměstské tábory) a výukové programy. Vysoká kvalita aktivit SVČ v oblasti zájmového vzdělávání, odbornost pedagogů volného času, zkušenosti i znalosti lokálních poměrů a podmínek jim umožňují pružně reagovat na současné trendy mladé generace a regionální požadavky v oblasti naplňování volného času dětí a mládeže. Střediska volného času se podílí na další péči o děti, žáky a studenty nadané, a to ve spolupráci se školami a jinými institucemi.

Zdůvodnění potřeby

Zájmové vzdělávání tvoří nedílnou součást procesu celoživotního učení. Rozvíjí a upevňuje sociální vztahy, má zdravotní a relaxační účinky, významně přispívá v oblasti preventivní výchovy – k ochraně před šířením patologických jevů a rizikového chování u dětí a mládeže. I když neposkytuje stupeň vzdělání, rozvíjí osobnost a je kompenzací jednostranné školní zátěže. Široká nabídka aktivit těchto školských zařízení umožňuje žákům smysluplně trávit volný čas.

Střediska volného času nenaplňují jen cíle zájmového vzdělávání, ale zaměřují se také na vzdělávací aktivity pro děti a mládež, kdy jim pomáhají například s přípravou na přijímací zkoušky na SŠ nebo talentové zkoušky, zvláštní pozornost věnují také nadaným a mimořádně nadaným jedincům, individuálně pracují s talentovanými dětmi a mládeží.

Střediska volného času poskytují odbornou pomoc školám, školským zařízením i občanským sdružením. Zejména v oblasti dopravní výchovy je jejich role

nezastupitelná, neboť zabezpečují dopravní výuku nejen pro spádové školy, ale pro celý region.

Střediska volného času ve školním roce 2022/2023 opět úspěšně pracovala také s dětmi, mládeží a osobami potencionálně ohroženými sociální exkluzí. V rámci realizace zájmových aktivit se střediska volného času podílela na integraci handicapovaných dětí, a to v rámci pravidelné, příležitostné i táborové činnosti. Školská zařízení tohoto typu dlouhodobě plní úkoly v oblasti prevence kriminality, protidrogové politiky a realizují aktivity osvojující u dětí a mládeže zdravý životní styl.

Opatření

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Vytvářet podmínky pro rozvoj činnosti školských zařízení pro zájmové vzdělávání.	Udržet min. ve stávajícím rozsahu počet projektů zaměřených na prostorové a materiální zázemí.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
B) Podporovat inovativní metody vzdělávání a implementaci nových technologií.	Počet zařízení používajících inovativní metody a inovativní technologie.	Průběžně. SVČ, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
C) Zaměřit další vzdělávání pedagogů školských zařízení na oblast práce s dětmi, žáky a studenty se SVP včetně nadaných, dále na oblast digitálních kompetencí včetně kybernetické bezpečnosti.	Počet pedagogů s odpovídajícím kurzem DVPP.	Průběžně. SVČ.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
D) Finančně podporovat organizaci soutěží v zájmovém vzdělávání.	Min. 5 škol a školských zařízení ročně zapojených do soutěží.	Průběžně. Olomoucký kraj, MŠMT, SVČ.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
E) Podporovat propojování formálního, zájmového a neformálního vzdělávání.	Min. 20 akcí ročně.	Průběžně. Školy, školská zařízení, NPI, NNO a další organizace.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, zřizovatelé, vlastní zdroje.

3.9.4. Další vzdělávání v rámci celoživotního učení

Analýza

Důležitou roli v poskytování dalšího vzdělávání hraje síť středních škol, které působí jako centra celoživotního učení. Nositelem a koordinátorem činnosti této sítě škol je Centrum uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje (CUOK), které poskytuje nabídku vzdělávacích služeb dospělým, zejména v souvislosti se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání vedoucích

k získání profesních kvalifikací dle Národní soustavy kvalifikací. CUOK bylo založeno v březnu roku 2008 jako sdružení právnických osob – středních odborných škol z Olomouckého kraje a v současné době je jeho členem 28 škol. Sdružení je institucí pro vzdělávací, metodickou, evaluační, koordinační, poradenskou a informační činnost.

Zdůvodnění potřeby

V současné době je vývoj společnosti velmi dynamický a již nyní je obvyklé, že dospělý změní v průběhu svého profesního života dvakrát až třikrát svou profesi. Je zřejmé, že nelze vystačit po celý pracovní život pouze se znalostmi a dovednostmi získanými v počátečním vzdělávání. Technologický vývoj průmyslové revoluce vytváří tlak na celoživotní učení ve všech sférách trhu práce včetně nízkokvalifikovaných a manuálních pracovních činností. Stejně tak je nutné pracovat i na zvyšování soft skills a dalších kompetencí mimo čistě faktické znalosti. Proto je nutné zlepšit celkově nízkou motivaci ke vzdělávání v ČR opakovaně vyplývající např. z výsledků šetření PISA a TIMSS, AES, LFS, neboť pouze jedinec, který má osvojené kompetence k celoživotnímu učení, bude schopen flexibilně reagovat na nové potřeby trhu práce a společenského vývoje obecně.

Význam kvalitního systému dalšího vzdělávání jako nedílné součásti konceptu celoživotního učení se projevuje nejen v neustále rostoucím tempu rozvoje informačních a komunikačních technologií, ale také má velký význam v souvislosti s potřebami trhu práce, na kterém často chybí pracovníci s vhodnou kvalifikací. Další vzdělávání totiž umožňuje zaměstnavatelům získávat kvalifikovanou pracovní sílu v relativně krátkém časovém období.

Opatření

V uplynulém období byl jednou z priorit projektu „Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje“ rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání, kdy mezi hlavní cíle projektu v této oblasti patřilo vytvoření ucelených, úplných a přehledných informací o celé oblasti celoživotního učení v kraji, vytvoření podmínek pro zapojení škol do procesu rekvalifikací či zapojení odborníků z praxe do dalšího vzdělávání.

Jedním z hlavních úkolů i pro další období bude zvyšovat motivaci dospělých k celoživotním vzdělávacím aktivitám.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Motivovat dospělé k celoživotním vzdělávacím aktivitám koordinační a osvětovou činností.	Účast dospělé populace na dalším vzdělávání.	Průběžně. Olomoucký kraj, úřad práce, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
B) Podpora činnosti Centra uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje.	Zapojení do realizace projektu Implementace Dlouhodobého záměru.	Průběžně. CUOK.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

C) Podpora mezinárodní spolupráce v oblasti dalšího vzdělávání.	Zvýšení počtu podaných projektů zaměřených na další vzdělávání.	Průběžně. Školy, NNO, Dům zahraniční spolupráce.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
---	---	--	--

3.10. Systém poradenství ve školství

Analyza

Systém poradenství ve školství se člení na poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Poradenské služby ve školách zabezpečují: výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog a školní speciální pedagog. Školská poradenská zařízení tvoří pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra.

Dne 1. 1. 2022 byl dokončen záměr Olomouckého kraje převést všechna speciálně-pedagogická centra, která původně působila při školách zřízených dle § 16 odst. 9, pod jeden subjekt, a to příspěvkovou organizaci Olomouckého kraje Pedagogicko-psychologickou poradnu a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, Olomouc, U Sportovní haly 1a (PPP a SPC OK). Cílem celého procesu bylo nastavení systematické kooperace a koordinace všech pracovišť PPP a SPC OK a sjednocení administrativních postupů. Poradenský systém v Olomouckém kraji se jeví jako funkční a smysluplně rozvíjí všechny úkoly vyplývající z poslání a zaměření školských poradenských pracovišť. Jeho cílem je zajistit dostupnost služeb pro všechny uživatele. Ve většině měst v kraji jsou již zřízena detašovaná pracoviště nebo kontaktní místa PPP i SPC OK. Síť školských poradenských pracovišť doplňují tři školská zařízení při školách soukromých zřizovatelů a jedno SPC při škole zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

3.10.1. Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje

Školské poradenské zařízení Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, Olomouc, U Sportovní haly 1a (PPP a SPC), je příspěvkovou organizací Olomouckého kraje. Poskytuje komplexní diagnostické, intervenční a terapeutické služby, dále psychologické, speciálně pedagogické a kariérní poradenství, poskytuje podporu rodinám v otázkách vzdělávání a sociálních vztahů žáků a pedagogům nabízí odbornou pomoc při výuce a řešení výzev spojených s výukou. Důležitým prvkem je plánování a podpora systematického vzdělávání odborných pracovníků zaměřeného na další zkvalitnění diagnostické, intervenční, metodické, terapeutické a konzultační činnosti PPP a SPC OK. Významná je také publikační činnost SPC.

Vedení PPP a SPC OK pokračuje v aktivitách soustředěných na rozšiřování integrovaného poradenského systému v Olomouckém kraji. PPP a SPC nadále úzce spolupracuje s Poradnou pro rodinu OK, dalšími speciálně pedagogickými centry

v kraji, Střediskem sociální péče a dále neziskovými organizacemi P-centrum, K-centrum, Sdružení D, Spolu a dalšími, čímž se prohlubuje názorové propojení a propustnost celého systému.

Pedagogicko-psychologická poradna (PPP) poskytuje odbornou diagnostickou, intervenční a metodickou pomoc při řešení vývojových a vzdělávacích obtíží dětí, žáků a studentů, jejich rodinám a školám. Pracovníci poradny zjišťují připravenost dětí na povinnou školní docházku, poskytují pomoc při řešení výukových a výchovných potíží, doporučují zákonným zástupcům a řediteli školy zařazení žáka do příslušné školy a třídy i vhodnou formu jeho vzdělávání, případně zařazení do škol, tříd, oddělení a studijních skupin s upravenými vzdělávacími programy pro žáky se zdravotním postižením. Nedílnou součástí poradenské služby PPP je vyšetření profesní orientace žáků vycházejících ze základní školy, individuální vedení (terapie) klienta a také konzultace s rodiči a školou. PPP věnuje pozornost rovněž diagnostice a následné péči o mimořádně nadané žáky. Poradenské služby poskytuje poradna dětem, žákům a studentům ve věku 3 až 19 let, jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení.

Speciálně pedagogické centrum (SPC) je školské poradenské zařízení poskytující poradenské služby žákům se zdravotním postižením a žákům se zdravotním znevýhodněním. Speciálně pedagogické centrum zajišťuje komplexní psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům, kteří žáky se zdravotním postižením nebo se zdravotním znevýhodněním vyučují. SPC zjišťuje připravenost žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku, poskytuje podporu a pomoc při integraci zdravotně postiženého žáka do běžného typu školy, zpracovává odborné podklady pro zařazení dětí do jiného vhodného typu školy, zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním, stanovuje druh a stupeň podpůrného opatření.

Opatření

V rámci rovného přístupu ke vzdělávání a zajištění dostupnosti poradenských služeb pro všechny aktéry v inkluzivním vzdělávání Olomoucký kraj dlouhodobě usiluje o dostatečné kapacity školských poradenských pracovišť (ŠPZ) a celkové zlepšení prostředí pro poskytování poradenství, a to prostřednictvím vlastních zdrojů, státního rozpočtu i zapojováním do projektů EU.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Navýšení kapacity PPP a SPC OK.	Zvýšení počtu zaměstnanců. Podpora rozvoje odloučených pracovišť.	Průběžně. PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
B) Zvýšení kvality zázemí pracovišť PPP a SPC OK.	Počet investičních a neinvestičních projektů.	Průběžně.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet

		PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Olomouckého kraje.
C) Zkvalitnění metodiky při stanovování podpůrných opatření.	Počet a rozsah podpůrných opatření.	Průběžně. PPP a SPC OK, školy.	Státní rozpočet.
D) Podpora vzdělávání pracovníků ŠPZ v diagnostických metodách	Počet pracovníků účastnících se vzdělávacích aktivit.	Průběžně. PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
E) Zvýšení kvality poradenských služeb.	Počet odborných seminářů pro pracovníky ŠPZ.	Průběžně. Olomoucký kraj, ŠPZ.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
F) Zkvalitnění metodické podpory školám, zajištění supervizí.	Počet podpořených škol.	Průběžně. PPP a SPC OK, školy.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet.

3.10.2. Kariérové poradenství

Analýza

Na kariérovém poradenství ve školách se dlouhodobě podílejí zejména výchovní poradci, kariéroví poradci, školská poradenská zařízení, která poskytují zvláště pedagogicko-psychologickou pomoc při volbě vzdělávací dráhy, a informační a poradenská střediska, která se nacházejí na okresních kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR a poskytují především odbornou poradenskou pomoc při volbě a změně povolání. Kromě toho mohou žáci a studenti využívat řadu dostupných online zdrojů, zejména internetový portál www.infoabsolvent.cz.

Olomoucký kraj také každoročně pořádá prezentační výstavu oborů vzdělání středních škol a vyšších odborných škol Olomouckého kraje SCHOLARIS a společně s Úřadem práce se podílí na vydání a distribuci atlasů školství s přehledem oborů vzdělání středních škol a vyšších odborných škol Olomouckého kraje. Základním školám také Olomoucký kraj poskytuje propagační materiál, kterým podporuje zájem o učební a technické maturitní obory požadované na trhu práce. Tradiční jsou také Burzy práce a vzdělání, kde jsou pořadateli i vystavujícími hosty (Olomoucký kraj, krajská pobočka Úřadu práce ČR v Olomouci, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Krajská hospodářská komora OK, zaměstnavatelé, střední školy, vyšší odborné školy, vysoké školy) poskytovány kompletní informace z oblasti plánování a realizace profesní volby.

Zdůvodnění potřeby

Kariérové poradenství představuje široké spektrum aktivit zaměřených na poskytování kariérových informací a rozvíjení dovedností žáků pro řízení vlastní kariéry. Žákům i jejich rodičům poskytuje relevantní informace pro volbu vzdělávací a profesní dráhy v celoživotní perspektivě. Cílem kariérového poradenství je, aby žák dokázal efektivně využívat dostupné informační zdroje, rozhodovat se podle nich a plánovat a řídit svoji kariéru.

Kariérové poradenství ve středním vzdělávání může přispívat ke snižování nezaměstnanosti absolventů škol, k předcházení předčasným odchodům ze vzdělávání, k uvážené a zodpovědné volbě oboru studia na vysoké škole a ke zvyšování podílu žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuální formy vzdělávání. Díky tomu se může stát významným nástrojem pro zvyšování atraktivity odborného vzdělávání.

Opatření

V rámci realizace projektu implementace Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje II vzniklo Krajské centrum kariérového poradenství (KCKP), jehož obecným cílem byla podpora kariérového poradenství prostřednictvím síťování a tvorby zázemí pro zvyšování kompetencí, výměnu zkušeností a metodické vedení kariérových (KP), případně výchovných poradců (VP) na školách v kraji. Činnost Krajského centra kariérového poradenství bude pokračovat. KCKP jako odborné metodické centrum pro podporu kariérového poradenství na ZŠ a SŠ v Olomouckém kraji bude připravovat nabídky a realizovat vzdělávací aktivity pro KP/VP včetně vzájemného setkávání a sdílení zkušeností, zprostředkuje KP/VP získávat aktuální kompetence v poradenství k výběru vhodného vzdělávacího směru pro žáky ZŠ k jejich bezproblémovému přechodu mezi ZŠ a SŠ.

Kariérové poradenství a prevence předčasných odchodů ze vzdělávání se navzájem doplňují a jejich témata jsou provázaná. Předčasné odchody ze základní i střední školy mají svůj specifický průběh, který probíhá v několika fázích. Na začátku často stojí nevhodná volba oboru a ta může přes rostoucí obtíže při studiu vést až k odchodu ze střední školy, případně i registraci mladistvého nezaměstnaného na úřadě práce.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpora činnosti Krajského centra kariérového poradenství.	Min. 100 škol zapojených do činnosti centra.	Průběžně. KCKP, ZŠ, SŠ, CUOK, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
B) Podpora činnosti Krajského centra podpory podnikavosti.	Min. 15 škol zapojených do činnosti centra.	Průběžně. KCPPO, SŠ, MVŠO,	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

		Olomoucký kraj.	
--	--	-----------------	--

3.11. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) má v České republice svoji dlouhou tradici. Jejím cílem je rozvoj kompetencí (znalostí, dovedností a postojů) potřebných pro environmentálně odpovědné jednání lidí, tedy takové jednání, které je v dané situaci a možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí. Environmentálně odpovědné jednání je chápáno v osobní, občanské i profesní rovině, dotýká se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických procesů a právních prostředků.

EVVO je zaměřena na celou populaci, která je podle specifických cílů a prostředků dále dělena na hlavní cílové skupiny: pracovníky veřejné správy, děti a mládež, podnikatelský sektor a na širokou (laickou) veřejnost. Zvláštní důraz je kladen na EVVO dětí a mládeže, neboť v raném věku se formují celoživotní postoje a návyky.

Základním strategickým dokumentem, podle kterého se realizuje EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj na území Olomouckého kraje, je Koncepce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje, která byla schválena Zastupitelstvem Olomouckého kraje v roce 2021.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpora environmentálních projektů škol, školských zařízení a dalších subjektů.	Min. 40 realizovaných environmentálních projektů ročně.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy a školská zařízení.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
B) Rozvoj spolupráce s organizacemi (př. nevládní neziskové organizace) poskytujícími služby v oblasti EVVO za účelem pořádání vzdělávacích akcí zacílenými na děti, mládež a pedagogickou i širokou veřejnost.	Rozšiřování nabídky služeb a vzdělávacích akcí v oblasti EVVO a v oblasti mimoškolního zájmového vzdělávání poskytovaná zejména nevládními neziskovými organizacemi, středisky volného času a dalšími subjekty působícími v Olomouckém kraji zacílená na děti, mládež, pedagogickou i veřejnost.	Průběžně. Olomoucký kraj.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
C) Rozvoj komunitní funkce škol, kdy se školy stávají prostředím pro rozvíjení spolupráce a zájmu o udržitelný rozvoj a také prostorem pro sdílení zkušeností s dalšími školami a s mimoškolním prostředím	Zvýšení počtu zapojených škol a počtu navázaných partnerství škol.	Průběžně. Školy.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.

3.12. Spolupráce aktérů vzdělávací politiky

Posílit informovanost, komunikaci a spolupráci mezi aktéry napříč všemi úrovněmi vzdělávání je nezbytné k lepšímu a systematickému rozvoji vzdělávací soustavy kraje.

Důležitou roli při poskytování metodické podpory školám a školským zařízením a také jejich zřizovatelům bude mít střední článek podpory. Střední článek podpory je projekt MŠMT realizovaný do června 2029 s využitím finančních prostředků z programu OP JAK. V jeho rámci bude působit centrální tým, který zajistí plošnou metodickou podporu škol a jejich zřizovatelů zejména v nepedagogické oblasti, nastaví systém komunikace mezi MŠMT a školami a zajistí metodické vedení členů týmu a koordinaci aktivit včetně řízení projektu. Regionální tým se pak zaměří na podporu zřizovatelů a managementu škol v oblasti řízení organizace a na koordinaci podpory v oblasti řízení pedagogického procesu zejména ve spolupráci s ČŠI a NPI ČR.

Metodickou podporu školám a školským zařízením zřizovaným Olomouckým krajem budou nadále primárně v rámci své běžné činnosti poskytovat odbory Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Dále bude posílena kooperace mezi jednotlivými stupni a úrovněmi vzdělávání s cílem zajistit kontinuální a individualizovanou podporu dětí, žáků a studentů a omezit jejich předčasné odchody ze vzdělávání či školní neúspěšnost po změně školy.

Sdílení příkladů dobré praxe se ukazuje být jednou z nejefektivnějších metod zvyšování kvality vzdělávacího systému, přičemž je nezbytně nutné aplikovat jej jak napříč úrovněmi managementu vzdělávání, tak mezi samotnými učiteli.

Olomoucký kraj bude podporovat opatření a aktivity vedoucí k prohlubování spolupráce aktérů vzdělávací politiky na úrovni kraje a k rozvoji partnerství na území kraje prostřednictvím posílení vzájemné informovanosti, dále podporovat opatření a aktivity zaměřené na sdílení dobré praxe, výměnu zkušeností a odborných znalostí, síťování.

Obecným cílem bude podpora opatření a aktivit, které přispějí k rozvoji obousměrné komunikace mezi krajským úřadem a územím a podnítí spolupráci aktérů vzdělávací politiky na území kraje.

Jako prostředek k realizaci spolupráce v území budou zřízeny tři platformy:

- Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků SŠ;
- Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ;
- Platforma pro setkávání s realizátory projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání (MAP) v daném území.

Do relevantních platforem budou přizváni i zástupci zaměstnavatelů, Hospodářské komory, případně dalších institucí ve vzdělávání působících na území Olomouckého kraje.

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zřízení platformy pro setkávání vedoucích pracovníků SŠ.	2 setkání platformy ročně.	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
B) Zřízení platformy pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ.	2 setkání platformy ročně.	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
C) Zřízení platformy pro setkávání s realizátory projektu MAP.	2 setkání platformy ročně.	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
D) Podpora činnosti středního článku podpory.	Počet poskytnuté metodické pomoci.	Průběžně. Střední článek, NPI ČR, ČŠI, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU.

4. STRATEGIE DALŠÍHO ROZVOJE SÍTĚ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Činnost školy a školského zařízení mohou vykonávat subjekty zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, přičemž řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení je upraveno ve školském zákoně. Zjištěný nesoulad žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení s Dlouhodobým záměrem České republiky nebo Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje je zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti.

V následujícím textu jsou shrnuta kritéria rozvoje a optimalizace vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji, která navazují na kritéria stanovená v předchozím dlouhodobém záměru kraje a povinně vycházejí ze strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení a kritérií stanovených dlouhodobým záměrem ČR 2023-2027.

Primárním zájmem je zajistit kvalitní vzdělávání ve školách a školských zařízeních a jejich dostupnost. Při stanovení podmínek pro zápis nových mateřských a základních škol do rejstříku škol a školských zařízení a pro navyšování jejich kapacit je respektováno rozdílné postavení a účel škol spádových a nespádových. Zápis nových škol a školských zařízení jako náhrada za školu nebo školské zařízení, jehož činnost vykonávala jiná právnická osoba, bude umožněn pouze v odůvodněných případech tak, aby nedocházelo k účelovému, ryze formálnímu rozdělování škol a školských zařízení, jejichž činnost původně vykonávala jedna právnická osoba.

Bližší podrobnosti, které je nutno splnit pro zápis do rejstříku škol a školských zařízení a pro navyšování jejich kapacit, jsou uvedeny v dalších kapitolách.

4.1. Předškolní vzdělávání

V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových mateřských škol (MŠ), další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové mateřské školy nové, pouze:

- a) v místech, kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo
- b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo
- c) v případě reálného zájmu ze strany zákonných zástupců dětí mladších 3 let, který není možné v důsledku nedostatečných kapacit uspokojit.

Navyšování kapacit nespádových mateřských škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové mateřské školy budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

- a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity

nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné,

a

- b) pouze v těch lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí do MŠ. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol.

4.2. Základní vzdělávání

V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové základní školy nové pouze:

- a) v místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy, nebo
- b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy.

Navyšování kapacit nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy, budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

- a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a
- b) pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku, který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo

k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol.

U základních škol zřizovaných podle § 16 odst. 9 školského zákona mohou být kapacity školy i oborů vzdělání upravovány tak, aby byly dostatečné pro celý segment žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým bylo doporučeno vzdělávání ve školách podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Zápis oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální bude možný v případě převodu činností a kapacit ze základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona na běžnou základní školu a v případech hodných zvláštního zřetele (zejména s ohledem na přiměřenou dostupnost vzdělávání), a to za předpokladu naplnění minimálního počtu žáků ve třídě v souladu s platnou legislativou.

4.3. Střední vzdělávání

Struktura oborů vzdělání v oblasti středního vzdělávání musí být sladěna s dynamicky se vyvíjejícím trhem práce a vyšším podílem žáků vstupujících následně do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání. Žádosti o zařazení nových oborů vzdělání nebo změnu jejich kapacit budou proto posuzovány s ohledem na předpokládané dlouhodobé uplatnění absolventů na trhu práce a dle dále uvedených podmínek.

V souvislosti s predikcí demografického vývoje v kraji a vzhledem k tomu, že je síť středních škol v kraji dostatečná, se zápisy nových středních škol, nových míst poskytovaného vzdělávání nebo navyšování kapacit středních škol (vyjma středních škol poskytujících vzdělávání v oborech vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) nepředpokládají.

Zápis nové střední školy nebo nových míst poskytovaného vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení bude možný pouze ve zcela výjimečných a odůvodněných případech s ohledem na dostupnost stávajících kapacit středních škol a potřeby trhu práce v souvislosti s příchodem významného zaměstnavatele¹ do regionu.

Navyšování kapacit středních škol bude vzhledem k neobsazeným kapacitám škol a dostačující nabídce širokého spektra oborů středního vzdělání zapisováno pouze ve zcela výjimečných a odůvodněných případech, a to s ohledem na stávající naplněnost dané školy a s přihlédnutím k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a potřebám trhu práce.

¹ Význam zaměstnavatele bude posuzován s ohledem na velikost podniku dle Přílohy č. 1 NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, s tím, že za významného zaměstnavatele bude považován pouze střední nebo velký podnik, a dále bude přihlíženo ke stanovisku sociálních partnerů.

V případě žádostí o zápis dle výše uvedených bodů musí být současně splněny následující podmínky:

- a) Obory vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být do rejstříku škol a školských zařízení nově zapisovány v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit.
- b) Nové obory vzdělání čtyřletého gymnázia, popřípadě navyšování kapacity těchto oborů vzdělání, budou s ohledem na dostatečnou dostupnost stávajících kapacit a hustou a stabilní síť gymnázií v Olomouckém kraji zapisovány pouze v případě ekvivalentního snížení kapacit oborů vzdělání šestiletého gymnázia a/nebo oborů vzdělání osmiletého gymnázia na stejné škole.
- c) V oblasti šestiletých a osmiletých oborů vzdělání nebudou vzhledem k dopadům nadměrného odchodu žáků 5. a 7. tříd základních škol do 1. ročníků šestiletých a osmiletých gymnázií do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové školy, obory ani navyšování stávající kapacity. Navýšení kapacity oboru vzdělání šestiletého gymnázia lze zapsat za předpokladu současného ekvivalentního snížení kapacity oboru vzdělání osmiletého gymnázia na dané škole nebo na jiném gymnáziu stejného zřizovatele.
- d) V rámci kraje může být do struktury oborů vzdělání s maturitní zkouškou (vyjma oborů vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a oborů čtyřletého gymnázia) nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělání, který bude nahrazovat ve stejné kapacitě a stejné formě jiný aktivní obor² vzdělání s maturitní zkouškou v rámci kraje, přičemž bude zohledňována analýza uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů vzdělání na trhu práce, dojezdová vzdálenost jiné školy, která má stejný obor vzdělání zařazen ve své nabídce vzdělávání, a stávající kapacity požadovaných oborů vzdělání v kraji.
- e) V oblasti oborů vzdělání s výučním listem nebudou navyšovány kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů vzdělání, v nichž je:
 - v posledních pěti letech vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci kraje,
 - tendence míry nezaměstnanosti rostoucí a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce.
- f) Obory vzdělání s unikátním obsahem nebo obory vzdělání jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů

² Aktivním oborem vzdělání je takový obor vzdělání, v němž byli v předchozích třech po sobě jdoucích školních rocích vykazováni žáci.

vzdělání. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na webových stránkách MŠMT a ve Věstníku MŠMT.

- g) V oborech nástavbového studia, v nichž míra dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů přesahuje průměr míry nezaměstnanosti absolventů, nebudou navyšovány oborové kapacity.
- h) V rámci kraje nebudou do struktury oborů vzdělání nově zapisovány ani kapacitně posíleny obory vzdělání 41-46-M/01 Lesnictví, 75-31-M/01 Předškolní a mimoškolní pedagogika, 82-51-L/01 Uměleckořemeslné zpracování kovů a 82-51-L/02 Uměleckořemeslné zpracování dřeva, nově zapisován nebude obor vzdělání 78-42-M/03 Pedagogické lyceum.
- i) V okrese Jeseník mohou být zapisovány do struktury oborů či kapacitně posíleny i obory, které nabízejí jiné školy v rámci kraje, a vzhledem k obecně vyšší nezaměstnanosti v okrese Jeseník i obory, které vykazují míru nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci kraje. Tato výjimka se netýká oborů dle bodu f).
- j) Nebudou podporovány žádosti o zápis údajů do rejstříku škol a školských zařízení právnických osob se sídlem mimo území Olomouckého kraje, které vykonávají činnost školy nebo školského zařízení.

4.4. Vyšší odborné vzdělávání

Vzhledem k dostatečné nabídce vyššího odborného vzdělávání v Olomouckém kraji a nevyjasněnému postavení vyšších odborných škol v rámci vzdělávacího systému:

- a) Nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru v oblasti vyššího odborného vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové vyšší odborné školy nebo další místo poskytovaného vzdělávání.
- b) Navýšení kapacity VOŠ bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno pouze v případech, kdy bude zachována současně celková stávající kapacita VOŠ a stávající kapacita oborů vzdělání v rámci kraje.
- c) Obory vyššího odborného vzdělání s unikátním obsahem nebo obory VOŠ jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové vyšší odborné školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na svých webových stránkách a ve Věstníku MŠMT.

4.5. Konzervatoře

Z důvodu dostatečných volných kapacit na konzervatoři nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru v oblasti konzervatoří v Olomouckém kraji do rejstříku

škol a školských zařízení zapisovány nové školy, nová místa poskytování vzdělávání ani navýšení kapacit.

4.6. Jazykové vzdělávání

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou vzhledem ke klesajícímu počtu žáků a dostatečným kapacitám zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

4.7. Základní umělecké vzdělávání

Po dobu platnosti tohoto Dlouhodobého záměru nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové ZUŠ.

Kapacity základních uměleckých škol mohou být, vzhledem k tomu, že podíl kapacit ZUŠ v Olomouckém kraji na populaci ve věku 6–18 let nepřekračuje 20 %, navyšovány v souladu s demografickým vývojem, stávajícími kapacitami ZUŠ a jejich obsazeností v rámci kraje, maximálně však do dosažení 20 % podílu kapacit ZUŠ na populaci 6–18 let. Zvýšení kapacity konkrétní ZUŠ, které by překročilo 20% podíl kapacit ZUŠ na populaci 6-18 let, bude možné pouze za současného recipročního snížení kapacity jiné ZUŠ v kraji.

4.8. Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Součet kapacit školní družiny a školního klubu, zřízených při základní škole, nesmí být vyšší než kapacita dané základní školy. Neplatí pro případy uvedené pod bodem b).

- a) Povolování zápisu nových školních družin nebo školních klubů nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněno pouze v případě, že činnost školní družiny nebo školního klubu bude vykonávat nebo vykonává stejná právnická osoba jako činnost příslušné školy (dále jen „žadatel“). Tedy v případě školních družin základní škola s 1. stupněm a v případě školního klubu základní škola s 2. stupněm, šestileté nebo osmileté gymnázium nebo konzervatoř s osmiletým vzdělávacím programem,
- b) v případě, kdy školní družina nebo školní klub bude zajišťovat zájmové vzdělávání i pro žáky jiných škol, lze při zápisu nové školní družiny nebo školního klubu nebo zvýšení jejich kapacity přihlídnout ke kapacitám školních družin nebo školních klubů a naplněnosti škol v daném místě.

Vzhledem k dlouhodobě stabilizované síti středisek volného času v Olomouckém kraji nebudou zapisována nová střediska volného času. Nebudou rovněž zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb na území kraje, a to v případech, kdy o zápis žádá právnická osoba, která má sídlo v jiném kraji.

Výjimečně mohou být zapisována nová střediska volného času, a to v místech, která nejsou v přiměřené dojezdové vzdálenosti od místa, kde už středisko volného času působí. Jedná se především o oblasti s obtížnou dopravní obslužností. Podporována budou především ta střediska volného času, která budou rozvíjet přírodovědné a polytechnické dovednosti a nebudou suplovat například činnost základních uměleckých škol.

4.9. Školská poradenská zařízení

Oblast školských poradenských služeb je v Olomouckém kraji zabezpečována dostatečnou sítí školských poradenských zařízení, a tudíž nová zařízení nebudou do rejstříku škol a školských zařízení po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru zapisována. V odůvodněných případech, s ohledem na demografický nárůst a dostupnost stávajících zařízení bude podporován zápis nových míst poskytování školských služeb, případně navyšování jejich personálních kapacit.

4.10. Střediska výchovné péče

Nová střediska výchovné péče, případně zapisování a navyšování jejich kapacit, budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisována pouze v případech, kdy se v některé lokalitě projeví nedostatečnost stávající nabídky, a to přednostně u stávajícího zařízení pro výkon ústavní výchovy.

4.11. Ostatní školská zařízení

V Olomouckém kraji působí čtyři zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení: Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a mateřská škola logopedická Schola Viva, o.p.s., Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Doris Šumperk, Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků DUHA Jeseník a SCHOLA education – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám, s.r.o.

DVPP dále v rámci celoživotního vzdělávání nabízí Univerzita Palackého v Olomouci a také střední školy ve své doplňkové činnosti. Současná nabídka DVPP v kraji tak adekvátně pokrývá potřeby klientů a po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru nebude podporován zápis nových zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků ani rozšiřování počtu míst poskytování vzdělávání.

PŘÍLOHA Č. 1 – SOUHRNNÝ PŘEHLED OPATŘENÍ DLOUHODOBÉHO ZÁMĚRU VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY OLOMOUCKÉHO KRAJE

3.1. Předškolní vzdělávání

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Redukce odkladů povinné školní docházky.	Klesající počet dětí s odkladem povinné školní docházky v návaznosti na zvýšení kvality diagnostických nástrojů.	Průběžně. Zákonní zástupci, mateřské školy, ŠPZ.	Státní rozpočet.
B) Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.	Min. 100 pedagogických pracovníků mateřských škol do r. 2028, kteří si prohloubí a zvýší kvalifikaci.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Zvyšování kvalifikovanosti učitelů v MŠ.	Zvýšení počtu kvalifikovaných učitelů v MŠ.	Průběžně. Učitelé, vysoké školy, mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
D) Podpora aktivit rozvíjejících obor vzdělávání zaměřený na přípravu učitelů MŠ včetně zvyšování kvality pedagogických praxí.	Min. 80 žáků pedagogických oborů ročně s absolvovanou přímou praxí v MŠ.	Gymnázium Jana Blahoslava a Střední pedagogická škola Přerov, MŠ, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
E) Podpora odborné péče pro děti s lehčími vadami řeči v běžných třídách mateřských škol a s tím související podpora vzdělávání pedagogických pracovníků pro logopedickou prevenci.	Min. 10 vyškolených pedagogických pracovníků ročně pro logopedickou péči v mateřských školách.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
F) Pokračovat v podpoře polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální), rozvoj digitálních kompetencí a znalostí	Zvyšování počtu mateřských škol s vybaveností pro polytechnické vzdělávání a dostačující úrovní konektivity.	Průběžně. Mateřské školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.

z oblasti kybernetické bezpečnosti včetně tvořivosti.			
G) V mateřských školách, které jsou schopny vytvořit vhodné personální podmínky, podporovat seznamování dětí s cizím jazykem.	Zvýšení počtu mateřských škol seznamující děti s cizím jazykem.	Průběžně. Mateřské školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
H) V odůvodněných případech (viz kapitola 4.1) i nadále podporovat vznik tříd s alternativní pedagogikou.	Počet tříd s alternativní pedagogikou.	Průběžně. Olomoucký kraj, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
I) Podporovat vznik přípravných tříd základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do této třídy vyrovná jejich vývoj, a pro děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.	Zvýšení počtu přípravných tříd základní školy o 10 % do r. 2028.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
J) V odůvodněných případech podporovat vznik firemních mateřských škol, tříd za účelem sladování pracovního a rodinného života.	Počet firemních škol, tříd.	Průběžně. Olomoucký kraj, zřizovatelé.	Státní rozpočet, ostatní zdroje.

3.2. Základní vzdělávání

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Metodická podpora zvyšování kompetencí a dovedností pedagogických pracovníků.	Počet pedagogických pracovníků prohlubujících si kvalifikaci, zprávy ČŠI.	Průběžně. Základní školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
B) Zefektivnění používání digitálních technologií a aktivizačních metod ve výuce.	Rostoucí podíl učitelů využívající digitální technologie ve výuce.	Průběžně. Základní školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Podpora kariérového poradenství.	Min. 100 vzdělávacích akcí Krajského centra kariérového poradenství do r. 2028.	Průběžně. Základní školy, KCKP.	Strukturální fondy EU.
D) Rozvoj gramotností žáků (matematická, čtenářská, digitální).	Min. 40 základních škol zapojených do činnosti krajských metodických	Průběžně.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

	kabinetů zaměřených na rozvoj gramotností.	Základní školy, Olomoucký kraj, CUOK.	
E) Podporovat zkvalitnění výuky cizích jazyků.	Počet realizovaných projektů zaměřených na jazykové vzdělávání.	Průběžně. Základní školy.	Strukturální fondy EU.
F) Podpora polytechnického vzdělávání, rozvoj kompetencí k podnikavosti dle rámce EntreComp, iniciativy a kreativity.	Min. 50 základních škol zapojených do relevantních aktivit.	Průběžně. ZŠ, SŠ, Olomoucký kraj, CUOK, ICOK, MVŠO.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
G) Podpora vzdělávání pro udržitelnost.	Min. 40 základních škol zapojených do aktivit v oblasti vzdělávání pro udržitelnost.	Průběžně. ZŠ, zřizovatelé, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
H) Podpora alternativních způsobů pedagogiky (např. Waldorfská škola, Montessori) v odůvodněných případech – viz kapitola 4.2.	Počet škol/tříd s alternativní pedagogikou.	Průběžně. Olomoucký kraj, základní školy, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
I) S ohledem na změnu systému financování a přesunem finanční zátěže na zřizovatele v oblastech s nízkou naplněností škol podporovat vznik svazkových škol.	Zvýšení počtu svazkových škol min. o 1 do r. 2028.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
J) Podpora zapojení škol do místních akčních plánů.	Min. 70 % základních škol v daném území zapojených do MAP.	Průběžně. ZŠ, místní akční skupiny.	Strukturální fondy EU.
K) Pokračující podpora propojení školního a mimoškolního vzdělávání formou kroužků ve školách.	Počet kroužků realizovaných ve školách.	Průběžně. ZŠ, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, jiné zdroje.

3.3. Střední vzdělávání

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Optimalizace nabídky vzdělávacích oborů středních škol v souladu s demografickým vývojem a poptávkou na trhu práce.	Struktura a počet oborů středních škol.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Státní rozpočet.
B) Zlepšení vybavenosti a podmínky pro studium (budování odborných učeben, sportovišť, prostorů pro projektovou výuku a mimoškolní činnost).	Zvýšení počtu investičních a neinvestičních projektů min. o 10 % do r. 2028.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
C) Podpora zapojení do projektových aktivit včetně programu Erasmus+	Zvýšení počtu realizovaných projektů.	Průběžně. Zřizovatelé, střední školy.	Strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
D) Podpora spolupráce základních a středních škol při popularizaci technických, přírodovědných a řemeslných oborů.	Min. 15 středních škol spolupracujících se základními školami.	Průběžně. SŠ, ZŠ, Olomoucký kraj.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
E) Podpora spolupráce se zaměstnavateli včetně implementace prvků duálního vzdělávání.	Počet škol spolupracujících se zaměstnavateli.	Průběžně. SŠ, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, jiné zdroje.
F) Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel formou stipendií.	Zachování počtu podporovaných oborů.	Průběžně. SŠ, Olomoucký kraj, zaměstnavatelé.	Rozpočet Olomouckého kraje, jiné zdroje.
G) Podpora rozvoje digitálních kompetencí včetně znalostí z oblasti kybernetické bezpečnosti, podpora environmentálních, polytechnických, jazykových a finančních kompetencí.	Min. 50 realizovaných projektů/akcí zaměřených na tyto oblasti do r. 2028.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR, VŠLG.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje.
H) Podporovat zkvalitnění výuky cizích jazyků.	Počet realizovaných projektů zaměřených na jazykové vzdělávání.	Průběžně. Střední školy.	Strukturální fondy EU.

I) Podpora kompetencí k rozvoji podnikavosti, iniciativy a kreativity jako prostředku rozvoje vlastního potenciálu a získání nástrojů k vytváření pozitivní změny ve svém okolí.	Min. 50 realizovaných projektů/akcí zaměřených na tyto oblasti.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR, ICOK, MVŠO.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje, jiné zdroje.
J) Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.	Počet PP zapojených do DVPP nebo vzdělávacích aktivit projektu IDZ.	Průběžně. Střední školy, NPI ČR.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, vlastní zdroje.
K) Podpora zapojení škol do aktivit projektu IDZ.	Min. 60 zapojených škol.	Průběžně. Střední školy, partneři projektu.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
L) Podpora mezinárodní spolupráce středních škol.	Min. 15 mezinárodních akcí/projektů ročně.	Průběžně. Střední školy, Olomoucký kraj, Dům zahraniční spolupráce.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
M) Podpora činnosti krajského centra předčasných odchodů ze vzdělávání.	Min. 4 akce Centra ročně do r. 2026.	Průběžně. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
N) Podpora činnosti krajských metodických kabinetů odborného zaměření a kabinetů pro podporu čtenářské a matematické gramotnosti.	Min. 10 metodických kabinetů.	Průběžně. Střední školy, CUOK.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

3.4. Konzervatoř

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpořit realizaci vzdělávacích programů v konzervatoři.	Počet vzdělávacích programů realizovaných na konzervatoři.	Průběžně. Konzervatoř.	Státní rozpočet.

3.5.1. Vyšší odborné školy

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpora spolupráce VOŠ se zaměstnavateli v regionu, zejména v oblasti odborné praxe a budoucího uplatnění absolventů.	Počet VOŠ spolupracujících se zaměstnavateli, uplatnitelnost absolventů.	Průběžně. VOŠ, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, vlastní zdroje, jiné zdroje.
B) Podpora spolupráce zdravotnických VOŠ s Fakultou zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci.	Zvýšení počtu studentů na VOŠ a na FZV UPOL o 10 % do r. 2028.	Průběžně. VOŠ, UPOL.	Vlastní zdroje, jiné zdroje.

3.5.2. Vysoké školy

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podporovat činnost vysokých škol působících na území Olomouckého kraje.	Zachování finanční podpory vysokým školám působícím na území Olomouckého kraje.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
B) Podporovat zvyšování kvality vzdělávání na vysokých školách.	Kvalita vzdělávání na vysokých školách.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
C) Podporovat rozvoj spolupráce vysokých škol a středních škol v regionu (včetně podpory nadaných žáků).	Min. 5 společných akcí/projektů.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy, střední školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, strukturální fondy EU.
D) Podporovat rozvoj profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji.	Zvýšení počtu profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji.	Průběžně. Olomoucký kraj, vysoké školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.
E) Podporovat rozvoj akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické	Počet akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické vzdělávání,	Průběžně.	Rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.

vzdělávání, nové technologie a průmysl.	nové technologie a průmysl.	Olomoucký kraj, vysoké školy.	
F) Spolupracovat s vysokými školami se sídlem na území Olomouckého kraje v rámci realizace projektů.	Min. 3 společné projekty Olomouckého kraje a vysokých škol na území kraje ročně.	Průběžně. Vysoké školy, sociální partneři.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.

Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání a rozvoj potenciálu každého žáka

3.6.1. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zvýšení kvality poradenských služeb, posílení školních poradenských pracovišť.	Systémové opatření na úrovni školské legislativy. Sjednocené postupy a personální obsazenost ŠPP, ŠPZ.	Průběžně. Olomoucký kraj, ŠPZ.	MŠMT, rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí.	Počet pedagogických pracovníků účastnících se kurzů DVPP nebo vzdělávacích aktivit projektu IDZ zaměřených na oblast rovných příležitostí.	Průběžně. Školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
C) Podpora vzdělávání dětí a žáků s poruchou autistického spektra PAS, prostupnost vzdělávacího systému.	Flexibilní posílení kapacit škol, které se zabývají vzděláváním cílové skupiny.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy.	Rozpočet Olomouckého kraje.
D) Podpora žáků ze znevýhodněného socioekonomického prostředí.	Naplňování opatření směřující k snížení nerovností a podpoře žáků cílové skupiny.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy, ŠPZ.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
E) Zavedení sociální práce ve školách.	Multidisciplinární spolupráce na úrovni škol podporované zřizovatelem škol.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy.	Strukturální fondy EU, MŠMT, zřizovatelé.
F) Spolupráce speciálních škol se sociálními službami.	Efektivní spolupráce cílené na podporu žáků a jejich rodin.	Průběžně. Poskytovatelé sociálních služeb, Olomoucký kraj, školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.

G) Podpora dostupnosti mimoškolního vzdělávání.	Zvýšení počtu programů a systémová podpora škol, které se zaměřují na efektivní využívání volného času žáků.	Průběžně. Neziskové organizace, školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
H) Vzdělávání žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka	Naplňování opatření směřující k podpoře žáků cílové skupiny.	Průběžně. NPI, MŠMT, ŠPZ.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
I) Vzdělávání pedagogických pracovníků v práci s heterogenním kolektivem	Počet pedagogických pracovníků účastnících se kurzů DVPP nebo vzdělávacích aktivit projektu IDZ zaměřených na oblast rovných příležitostí.	Průběžně. NPI, MŠMT, UPOL, ŠPZ.	Strukturální fondy EU, vzdělávací agentury, zřizovatelé.
J) Podpora dostupnosti školního stravování.	Zvýšení počtu dětí a žáků čerpajících podporu z programů na podporu školního stravování.	Průběžně. Olomoucký kraj, MŠMT, Školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
K) Podpora práce Spolku speciálních škol a zařízení Olomouckého kraje.	Činnost spolku.	Průběžně. Olomoucký kraj, Spolek.	

3.6.2. Nadání a mimořádně nadání

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zvýšení kvality poradenských služeb.	Realizace odborných seminářů pro pracovníky ŠPZ.	Průběžně. Olomoucký kraj, ŠPZ.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti rovných příležitostí.	Počet pedagogických pracovníků účastnících se kurzů DVPP zaměřených na oblast rovných příležitostí.	Průběžně. Školy.	Strukturální fondy EU, zřizovatelé.
C) Podpora nadání.	Počet realizovaných projektů/akcí zaměřených na podporu nadání, počet škol zapojených do projektů/akcí.	Průběžně. Školy a školská zařízení, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, jiné zdroje.

D) Podporovat spolupráci s Krajskou sítí podpory nadání.	Min. 2 realizované aktivity ročně.	Průběžně. Školy, školská zařízení, NPI, Olomoucký kraj, další organizace a instituce.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje, zřizovatelé.
--	------------------------------------	--	--

3.7. Prevence a náhradní výchovná péče

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zpracování Strategie rozvoje systému péče o ohrožené děti v Olomouckém kraji.	Strategie rozvoje systému péče o ohrožené děti v Olomouckém kraji.	2024 Olomoucký kraj, Nadace J&T, dětské domovy, NNO.	Rozpočet Olomouckého kraje, jiné zdroje.

3.7.1. Školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Transformace péče o ohrožené děti v dětských domovech	Min. polovina transformovaných DD do r. 2028.	Průběžně. Dětské domovy.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Efektivní meziresortní spolupráce se všemi subjekty participujícími v oblasti prevence a náhradní výchovné péče.	Min. 1 odborné setkání v oblasti péče o ohrožené děti ročně.	Průběžně. Olomoucký kraj, dětské domovy.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
C) Podpora pracovníků dětských domovů v oblasti prevence rizikového chování dětí.	Počet programů primární prevence v rámci DVPP.	Průběžně. Dětské domovy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

3.7.2. Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Udržet stabilní systém veřejnoprávního a poradenského výkonu primární prevence a zajistit zvýšení efektivity realizace primární prevence na školách cílenou podporou školních metodiků prevence.	Počet akcí a výkonů v primární prevenci, počet realizovaných programů, počet podpůrných opatření, statistická data ze systému výkaznictví.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, ZŠ a SŠ.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
B) Zvýšení podpory práce školních metodiků prevence, funkčnosti školních poradenských pracovišť, realizace třídnických hodin na školách.	Počet metodických setkání se školními metodiky prevence, počet aktivit oblastních metodiků prevence, připomínky k tvorbě národního metodického materiálu k realizaci třídnických hodin na školách pro MŠMT.	Průběžně. MŠMT, Olomoucký kraj, PPP a SPC OK.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
C) Zaměřit se v oblasti vzdělávání v primární prevenci na témata řešení vybraných rizikových projevů chování, dále na prohlubování způsobů a forem on-line spolupráce mezi metodiky primární prevence, zajistit tvorbu metodických a dalších dokumentů společně se zvýšením kompetencí pro případ další pandemické (případně válečné) situace a reflektovat možná rizika distanční výuky na školách.	Zvýšení počtu vzdělávacích nabídek, online tematických setkání či odborných porad. Počet nových diagnostických opatření či metod. Každoroční realizace Krajské konference primární prevence.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, NNO a UP v Olomouci.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
D) Zaměřit se na evaluaci preventivních programů škol.	Počet kontrol obsahu a kvality preventivních vzdělávacích programů pro školy. Zvýšení počtu škol, které se nově zapojily do národního systému výkaznictví primární prevence.	Průběžně. Olomoucký kraj, PPP a SPC OK, ZŠ a SŠ.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.

3.8. Podpora profesního rozvoje pracovníků ve vzdělávání a rozvoje kompetencí k vedení škol a školských zařízení

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
--	--	---------------------------	-------------------

A) Podpora síťování pracovníků ve vzdělávání a sdílení inspirativní praxe napříč různými typy a stupni škol.	Min. 20 krajských metodických kabinetů/ center kolegiální podpory. Min. 2 setkání ročně KMK/CKP.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
B) Rozvoj dovedností pedagogických pracovníků na poli nových didaktických metod a forem výuky, které povedou k rozvoji klíčových kompetencí a gramotností dětí, žáků a studentů.	Počet pedagogických pracovníků zapojených do odpovídajícího dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, vysoké školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti formativního hodnocení, dovednost komunikace se zákonnými zástupci žáků, vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných.	Zvýšení počtu pedagogických pracovníků zapojených do odpovídajícího dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, vysoké školy.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
D) Podpora zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti strategického řízení rozvoje škol a pedagogického vedení včetně kvalifikačních studií a příprava budoucích vedoucích pracovníků školských organizací.	Počet vedoucích pedagogických pracovníků zapojených do odpovídajícího dalšího vzdělávání.	Průběžně. Školy, NPI ČR.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

3.9. Vzdělávání v celoživotní perspektivě

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Propojení formálního a zájmového vzdělávání ve škole.	Implementace metodiky propojení formálního a zájmového vzdělávání.	Průběžně. MŠMT, školy a školská zařízení, NNO, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet.
B) Propojování formálního, zájmového a neformálního vzdělávání.	Zvýšení počtu realizovaných projektů.	Průběžně. Školy a školská zařízení, NNO, zaměstnavatelé, další organizace.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Podpora dobrovolnictví.	Realizované akce/projekty.	Průběžně. Olomoucký kraj, UPOL, NNO,	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, jiné zdroje.

		školy a školská zařízení.	
--	--	---------------------------	--

3.9.1. Základní umělecké školy

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Umožnit přesuny mezi kapacitami jednotlivých uměleckých oborů v rámci stávající kapacity škol.	Změny v kapacitách jednotlivých uměleckých oborů.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet.
B) Podporovat spolupráci ZUŠ se zahraničními školami obdobného zaměření formou dotačních titulů a grantů.	Min. 3 společné kulturní akcí ZUŠ ve spolupráci se zahraničními partnery ročně.	Průběžně. Základní umělecké školy.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje, vlastní zdroje.

3.9.2. Jazykové vzdělávání

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podporovat zachování jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách.	Udržení stávajícího počtu jednoletých kurzů cizích jazyků na jazykových školách.	Průběžně. Jazykové školy.	Vlastní zdroje.
B) Podporovat spolupráci jazykových škol s dalšími subjekty.	Realizované případy spolupráce.	Průběžně. Jazykové školy.	Strukturální fondy EU, Olomoucký kraj.
C) Podporovat jazykové školy v organizaci zkoušky A1 z českého jazyka pro trvalý pobyt.	Počet úspěšných absolventů mezinárodních zkoušek.	Průběžně. Jazykové školy.	Státní rozpočet.

3.9.3. Zájmové vzdělávání

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Vytvářet podmínky pro rozvoj činnosti školských zařízení pro zájmové vzdělávání.	Udržet min. ve stávajícím rozsahu počet projektů zaměřených na prostorové a materiální zázemí.	Průběžně. Zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
B) Podporovat inovativní metody vzdělávání a implementaci nových technologií.	Počet zařízení používajících inovativní metody a inovativní technologie.	Průběžně. SVČ, zřizovatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.

C) Zaměřit další vzdělávání pedagogů školských zařízení na oblast práce s dětmi, žáky a studenty se SVP včetně nadaných, dále na oblast digitálních kompetencí včetně kybernetické bezpečnosti.	Počet pedagogů s odpovídajícím kurzem DVPP.	Průběžně. SVČ.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
D) Finančně podporovat organizaci soutěží v zájmovém vzdělávání.	Min. 5 škol a školských zařízení ročně zapojených do soutěží.	Průběžně. Olomoucký kraj, MŠMT, SVČ.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
E) Podporovat propojování formálního, zájmového a neformálního vzdělávání.	Min. 20 akcí ročně.	Průběžně. Školy, školská zařízení, NPI, NNO a další organizace.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, zřizovatelé, vlastní zdroje.

3.9.4. Další vzdělávání v rámci celoživotního učení

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Motivovat dospělé k celoživotním vzdělávacím aktivitám koordinační a osvětovou činností.	Účast dospělé populace na dalším vzdělávání.	Průběžně. Olomoucký kraj, úřad práce, zaměstnavatelé.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU, ostatní zdroje.
B) Podpora činnosti Centra uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje.	Zapojení do realizace projektu Implementace Dlouhodobého záměru.	Průběžně. CUOK.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.
C) Podpora mezinárodní spolupráce v oblasti dalšího vzdělávání.	Zvýšení počtu podaných projektů zaměřených na další vzdělávání.	Průběžně. Školy, NNO, Dům zahraniční spolupráce.	Státní rozpočet, strukturální fondy EU.

3.10. Systém poradenství ve školství

3.10.1. Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Navýšení kapacity PPP a SPC OK.	Zvýšení počtu zaměstnanců.	Průběžně.	Státní rozpočet, rozpočet

	Podpora rozvoje odloučených pracovišť.	PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Olomouckého kraje.
B) Zvýšení kvality zázemí pracovišť PPP a SPC OK.	Počet investičních a neinvestičních projektů.	Průběžně. PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
C) Zkvalitnění metodiky při stanovování podpůrných opatření.	Počet a rozsah podpůrných opatření.	Průběžně. PPP a SPC OK, školy.	Státní rozpočet.
D) Podpora vzdělávání pracovníků ŠPZ v diagnostických metodách	Počet pracovníků účastnících se vzdělávacích aktivit.	Průběžně. PPP a SPC OK, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.
E) Zvýšení kvality poradenských služeb.	Počet odborných seminářů pro pracovníky ŠPZ.	Průběžně. Olomoucký kraj, ŠPZ.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU.
F) Zkvalitnění metodické podpory školám, zajištění supervizí.	Počet podpořených škol.	Průběžně. PPP a SPC OK, školy.	Strukturální fondy EU, státní rozpočet.

3.10.2. Kariérové poradenství

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpora činnosti Krajského centra kariérového poradenství.	Min. 100 škol zapojených do činnosti centra.	Průběžně. KCKP, ZŠ, SŠ, CUOK, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
B) Podpora činnosti Krajského centra podpory podnikavosti.	Min. 15 škol zapojených do činnosti centra.	Průběžně. KCPPO, SŠ, MVŠO, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

3.11. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Podpora environmentálních projektů škol, školských zařízení a dalších subjektů.	Min. 40 realizovaných environmentálních projektů ročně.	Průběžně. Olomoucký kraj, školy a školská zařízení.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
B) Rozvoj spolupráce s organizacemi (př. nevládní neziskové organizace) poskytujícími služby v oblasti EVVO za účelem pořádání vzdělávacích akcí zacílenými na děti, mládež a pedagogickou i širokou veřejnost.	Rozšiřování nabídky služeb a vzdělávacích akcí v oblasti EVVO a v oblasti mimoškolního zájmového vzdělávání poskytovaná zejména nevládními neziskovými organizacemi, středisky volného času a dalšími subjekty působícími v Olomouckém kraji zacílená na děti, mládež, pedagogickou i veřejnost.	Průběžně. Olomoucký kraj.	Rozpočet Olomouckého kraje, strukturální fondy EU, vlastní zdroje.
C) Rozvoj komunitní funkce škol, kdy se školy stávají prostředím pro rozvíjení spolupráce a zájmu o udržitelný rozvoj a také prostorem pro sdílení zkušeností s dalšími školami a s mimoškolním prostředím (veřejná správa, NNO, podniková sféra, veřejnost).	Zvýšení počtu zapojených škol a počtu navázaných partnerství škol.	Průběžně. Školy.	Státní rozpočet, rozpočet Olomouckého kraje.

3.12. Spolupráce aktérů vzdělávací politiky

Opatření Dlouhodobého záměru Olomouckého kraje	Ukazatel ke sledování dosaženého stavu	Termín a dotčené subjekty	Zdroj financování
A) Zřízení platformy pro setkávání vedoucích pracovníků SŠ.	2 setkání platformy ročně.	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
B) Zřízení platformy pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ.	2 setkání platformy ročně.	Průběžně Olomoucký kraj	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.
C) Zřízení platformy pro setkávání s realizátory projektu MAP.	2 setkání platformy ročně.	Průběžně	Strukturální fondy EU, rozpočet Olomouckého kraje.

		Olomoucký kraj	
D) Podpora činnosti středního článku podpory.	Počet poskytnuté metodické pomoci.	Průběžně. Střední článek, NPI ČR, ČŠI, Olomoucký kraj.	Strukturální fondy EU.

PŘÍLOHA Č. 2 – VYHODNOCENÍ DOSAŽENÉHO STAVU A NAPLŇOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO ZÁMĚRU VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V KRAJI 2020-2024

V souladu s vyhláškou č. 150/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů, je hodnocení naplňování konkrétních opatření dlouhodobého záměru v kraji v uplynulém období součástí výročních zpráv.

Níže je uvedeno plnění Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2020–2024 z Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji za školní rok 2022/2023.

Předškolní vzdělávání

V obcích Olomouckého kraje se stejně jako v minulých letech projevil nárůst počtu žádostí o přijetí dvouletých dětí k předškolnímu vzdělávání v mateřských školách. Tato skutečnost vytvořila prostor pro zvyšování kapacit ve stávajících mateřských školách všech zřizovatelů.

Olomoucký kraj podporuje rozšiřování vzdělávací nabídky pro pedagogické pracovníky mateřských škol prostřednictvím střední pedagogické školy (Gymnázium Jana Blahoslava a Střední pedagogická škola, Přerov, Denisova 3) a dalších vzdělávacích institucí.

Olomoucký kraj podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol zaměřené na oblast vzdělávání dětí v informačních a komunikačních technologiích a na polytechnickou výchovu. Vzhledem k vysokému nárůstu počtu dětí se závažnými vadami řeči, podporuje Olomoucký kraj zřizování tříd při běžných mateřských školách, které jsou určeny těmto dětem.

Základní vzdělávání

Ve školním roce 2022/2023 byla síť základních škol v Olomouckém kraji stabilizovaná.

Olomoucký kraj v odůvodněných případech a za podmínky dostatečného zájmu veřejnosti podporuje vznik tříd s alternativní pedagogikou. Ve školním roce 2022/2023 byli žáci vzděláváni v duchu waldorfské pedagogiky ve Waldorfské základní škole a mateřské škole Olomouc s.r.o. V Základní škole v Horce nad Moravou a v Základní škole Vápenná probíhá vedle klasické výuky i výuka Metodou Montessori. Žáci těchto tříd plní stejné učební plány jako žáci běžných tříd, jejich výuka se liší v použitých metodách, kde převažuje samostatná práce s Montessori pomůckami a na projektech.

Vznik škol zřizovaných svazkem obcí je jednou z alternativ pro řešení situace zejména malotřídních škol s nízkým počtem žáků. Obcím je v rámci metodické pomoci „svazkové školství“ doporučováno. Dosud tímto způsobem vznikla Základní škola

a Mateřská škola Údolí Desné. V daném případě pod jedním ředitelstvím fungují tři základní školy a dvě školy mateřské.

Střední vzdělávání

Olomoucký kraj schvaluje strukturu oborů a počty tříd na školách, které zřizuje, a dále v rámci racionalizačních opatření v síti středních škol zohledňuje požadavky trhu práce a přizpůsobuje těmto požadavkům strukturu a množství otevíraných oborů.

Projednáváním počtu otevíraných tříd osmiletých a šestiletých gymnázií zamezuje Olomoucký kraj dalšímu odlivu žáků ze základních škol do víceletých gymnázií. Masivní odchody žáků ze základních škol by se negativně promítly do kvality vzdělávání na 2. stupni základních škol. Síť gymnázií v Olomouckém kraji je dostatečně hustá. Neuvažuje se o jejím rozšíření ani o výrazné redukci.

Olomoucký kraj podporuje rozvoj technických oborů na školách poskytujících vzdělávání ukončené maturitní zkouškou. Absolventi těchto oborů nalézají široké uplatnění na trhu práce. Vyhodnocování výsledků žáků středních odborných škol u maturitních zkoušek umožňuje přijímat opatření zajišťující kvalitu středního odborného vzdělávání. Olomoucký kraj propaguje a zviditelňuje nabídky vzdělávacích programů soliterních škol. Některé střední odborné školy mají svým zaměřením nebo vyučováním oborem výrazně nadregionální charakter. V Olomouckém kraji jsou to především obory pedagogické, lesnické, polygrafické, umělecké, poštovní a požární ochrany.

Olomoucký kraj pokračoval v podpoře vybraných technických a řemeslných oborů vzdělání, které jsou dlouhodobě perspektivní na trhu práce. Podporovány jsou jak učební obory, tak technické obory zakončené maturitní zkouškou. Ve školním roce 2022/2023 byla tato podpora poskytována prostřednictvím finančního příspěvku ve formě stipendií v rámci Podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji. Cílem Podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji je zvýšit zájem žáků o studium vybraných, dlouhodobě perspektivních učebních oborů s vysokou uplatnitelností na trhu práce, podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení počtu žáků v technických oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou perspektivních na trhu práce, motivovat žáky k lepším výsledkům v oblasti chování i vzdělávání, podporovat trh práce zajištěním dostateku kvalifikované pracovní síly v uvedených oborech. Skladba podporovaných oborů je projednávána se sociálními partnery a Výborem pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Olomouckého kraje a posléze je schvalována Radou Olomouckého kraje. Ve školním roce 2022/2023 bylo podporováno celkem 48 oborů vzdělávání, z toho 30 učebních oborů vzdělávání a 18 technických oborů vzdělávání zakončených maturitní zkouškou. Olomoucký kraj od školního roku 2020/2021 vyplácí v rámci Podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji také Jesenické stipendium pro žáky středních škol na Jesenicku. To je určeno žákům maturitních i učebních oborů vzdělávání středních škol, vyjma žáků oborů vzdělávání Gymnázium a Gymnázium se sportovní přípravou.

Hlavním cílem Jesenického stipendia je podpořit zvýšení počtu žáků ve středních školách na Jesenicku a zvýšit motivaci žáků ke vzdělávání v tomto regionu.

Olomoucký kraj podporuje iniciativu škol v zapojení se do čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních fondů. Školy tím zlepšují svou vybavenost, a tím i podmínky pro studium. Zpracování a předložení projektů určených k vybudování odborných učeben v budovách škol a školských zařízení, které kraj zřizuje, má na starosti Krajský úřad Olomouckého kraje.

Olomoucký kraj se rovněž podílí na prezentaci středních škol a ve spolupráci s Úřadem práce ČR se podílel na přípravě Atlasu školství – souhrnném přehledu nabídky oborů vzdělávání středních a vyšších odborných škol v Olomouckém kraji vydaném v listopadu 2022. Olomoucký kraj se také ve spolupráci s Úřadem práce ČR, organizací SCHOLA education a dalšími zainteresovanými subjekty podílí na každoročních prezentačních výstavách oborů vzdělávání středních škol a vyšších odborných škol Olomouckého kraje SCHOLARIS.

Terciární vzdělávání – Vyšší odborné školy a vysoké školy

Vyšší odborné školy (VOŠ) poskytují všeobecné i odborné vzdělávání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. Studium se ukončuje absolutoriem, absolvent získá vyšší odborné vzdělání a je oprávněn používat za jménem titul „DiS.“ (diplomovaný specialista). Délka vyššího odborného vzdělávání v denní formě činí 3 roky včetně odborné praxe, u zdravotnických oborů vzdělávání až 3,5 roku. Olomoucký kraj podpořil akreditaci vzdělávacích programů stávajících VOŠ a v návaznosti na to vyučují VOŠ dle akreditovaných vzdělávacích programů.

Vyšší odborné školy vycházejí z tradic dřívějšího pomaturitního studia, proto také většina VOŠ koexistuje se středními odbornými školami. Ve školním roce 2022/2023 došlo v Olomouckém kraji k rozšíření stávající sítě vyšších odborných škol o zápis vyšší odborné školy při Střední zdravotnické škole, Šumperk, Kladská 2, pro vzdělávací program Diplomovaná všeobecná sestra, obor vzdělání Diplomovaná všeobecná sestra (53-41-N/1.), kombinovaná forma vzdělávání. Důvodem zápisu byl zvýšený zájem o vzdělávání ve zdravotnických oborech. V Olomouckém kraji je do rejstříku škol a školských zařízení zapsáno celkem 9 VOŠ, z toho 5 je zřizováno krajem, 1 církví a 3 soukromými subjekty. VOŠ působí v okresech Olomouc, Přerov a Šumperk. Všechny krajské VOŠ byly zřízeny při SOŠ, na něž oborově navazují. Od 1. 9. 2021 působí v Olomouckém kraji (v okrese Přerov) výukové pracoviště AGEL Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické s.r.o, zřizované soukromou osobou a vedené v rejstříku škol a školských zařízení Moravskoslezského kraje.

V Olomouckém kraji mají sídlo tři vysoké školy – Univerzita Palackého v Olomouci, Moravská vysoká škola Olomouc a Vysoká škola logistiky o.p.s. v Přerově. V Šumperku má svá detašovaná pracoviště také Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (Fakulta strojní a Ekonomická fakulta). Olomoucký kraj podporuje vysoké školy na svém území prostřednictvím dotačního programu na podporu

vzdělávání na vysokých školách v Olomouckém kraji. Cílem dotačního programu je podpora zvyšování kvality vzdělávání na vysokých školách s cílem zvýšení uplatnitelnosti absolventů jednotlivých typů akreditovaných studijních programů na trhu práce, rozvoj spolupráce vysokých škol a středních škol v regionu (včetně podpory nadaných žáků), podpora vysokých škol v oblasti inovativních aktivit, podpora vědecko-výzkumných kapacit, které umožňují transfer ekonomického know-how do regionu, podpora profesně zaměřených studijních programů na vysokých školách v Olomouckém kraji, podpora akademicky zaměřených studijních oborů na vysokých školách v Olomouckém kraji zaměřených na polytechnické vzdělávání, nové technologie a průmysl, podpora dobrovolnictví a realizace projektů zaměřených na rozvoj Olomouckého kraje.

Olomoucký kraj dále podporuje propagaci studijních oborů vysokých škol rozšířením spolupráce mezi univerzitou a vysokými školami na straně jedné a středními školami na straně druhé, např. spoluprací na realizaci projektů a účastí zástupců vysokých škol na pravidelných poradách ředitelů škol a školských zařízení zřizovaných Olomouckým krajem.

Další vzdělávání

Další vzdělávání v rámci celoživotního učení je v Olomouckém kraji vnímáno jako významná priorita rozvoje. Je nutné zajistit řádné fungování kvalitního systému dalšího vzdělávání, jelikož svět okolo nás se neustále vyvíjí a dochází k technologickým, sociálním a ekonomickým změnám. Zejména rozvoj informačních a komunikačních technologií nabývá na rychlosti. Pro přizpůsobení se těmto změnám je zapotřebí získat nové dovednosti a znalosti.

Ve světě práce vznikají nové a zanikají staré pozice, mění se pracovní prostředky i postupy, mění se trh i jeho požadavky a je nutné na tyto změny umět zareagovat. Zaměstnavatelé stále častěji nemohou na trhu práce najít pracovníky s vhodnou kvalifikací. Získat odborně kvalifikovanou pracovní sílu v relativně krátkém časovém horizontu umožňuje právě další vzdělávání.

K hlubšímu propojení vzdělávacího systému se zaměstnavatelskou sférou ve vazbě na řešení situace na trhu práce dochází díky rozšíření nabídky dalšího vzdělávání ve středních školách. Do dalšího vzdělávání se zapojuje i řada uchazečů o zaměstnání evidovaných úřady práce v kraji prostřednictvím rekvalifikačních kurzů.

Programy celoživotního vzdělávání poskytují především odborné školy ze všech regionů kraje, které tak slouží jako instituce pro vzdělávací, metodickou, evaluační, koordinační, poradenskou a informační činnost s působností v Olomouckém kraji.

V rámci Olomouckého kraje funguje Centrum uznávání a celoživotního učení Olomouckého kraje (CUOK). Je samostatnou koncepční, vzdělávací, metodickou, evaluační, koordinační, poradenskou, informační a ekonomickou jednotkou. Poskytuje celoživotní odborné vzdělávání a poradenství v hledání nového pracovního umístění jako personální agentura v regionech Jeseník, Šumperk, Olomouc, Prostějov, Hranice

a Přerov. Jde o nositele a koordinátora činností sítě škol, který poskytuje nabídku vzdělávacích služeb dospělým, zejména v souvislosti se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání vedoucích k získání profesních kvalifikací dle Národní soustavy kvalifikací. Cílem je i nadále rozvíjet a podporovat tento systém uznávání a dále ho propojovat s dalšími kvalifikačními systémy tak, aby se rozšiřovala jeho univerzální uplatnitelnost a podpořit také další rozvoj sítí škol, které poskytují vzdělávací služby dospělým – Center celoživotního učení. Do činnosti CUOKu je v současnosti zapojeno 28 škol.

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů nadaných, školy zřízené podle § 16 odst. 9 zákona

V Olomouckém kraji je dlouhodobě stabilizovaná síť škol a školských zařízení poskytující výchovu a vzdělávání dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. S ohledem na demografický vývoj a aktuální potřeby jsou flexibilně navyšovány kapacity pro některé cílové skupiny dětí a žáků. Všechna zařízení v oblasti speciálního školství jsou vysoce kvalifikovanými pracovišti, která disponují zkušenými odborníky a speciálními pedagogy poskytujícími komplexní péči. Odborné zázemí nabízejí poradenští pracovníci ve speciálních pedagogických centrech. Významný podíl na prohlubování odbornosti mají profesní organizace Spolek speciálních škol a Asociace speciálních pedagogů ČR.

Olomoucký kraj se dlouhodobě zaměřuje na uplatnění žáků speciálních škol na trhu práce, které může záviset na mnoha faktorech, například individuálních schopnostech, dovednostech a rovněž podpoře, kterou žáci obdrželi během vzdělávání. Významně podporuje spolupráci mezi speciálními školami, podniky a organizacemi, které zaměstnávají osoby se speciálními vzdělávacími potřebami. Inkluzivní pracovní prostředí a programy respektující různorodost potenciálu žáků speciálních škol dávají příležitost k uplatnění v různých odvětvích. Důležité je vytvářet povědomí o přínosech diverzity a nabízet podporu při překonávání případných bariér na pracovišti. Důležitou součástí podpory žáků středních škol je eliminace předčasných odchodů ze studia, motivace k dokončení studia a získání potřebné kvalifikace.

Základní umělecké školy

Ve školním roce 2022/2023 byla hustota sítě škol, jejich oborové rozvrstvení a nabídka cílových kapacit základních uměleckých škol dostačující, což přispělo k tomu, že žáci měli možnost získávat umělecké vzdělávání v dostupné vzdálenosti od místa jejich bydliště.

Ke spolupráci dochází zejména v oblasti přípravy žáků ke studiu uměleckých oborů na Univerzitě Palackého v Olomouci, vzdělávání studentů na ZUŠ v rámci studia pro dospělé, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ZUŠ na UP v Olomouci, pořádání kurzů, koncertů, výstav. Studenti UP v Olomouci mají současně možnost získat praxi na uměleckých školách v kraji.

Kraj zajišťuje podmínky pro uskutečňování základního uměleckého vzdělávání. Šestnáct základních uměleckých škol v Olomouckém kraji zřizuje kraj, osm obce a čtyři základní umělecké školy jsou zřízeny soukromým subjektem. V případě zájmu ze strany měst a obcí je kraj i nadále připraven jednat o otázkách souvisejících s možným převodem řízovatelských kompetencí na tyto subjekty.

Školy a školská zařízení jiných zřizovatelů

V zájmu vytváření efektivní sítě škol je Olomouckým krajem dodržován princip jednotného pohledu na oblast školství v jeho působnosti bez ohledu na zřizovatele. Olomoucký kraj dodržuje jednotný přístup ke vzdělávací nabídce škol všech zřizovatelů. Zástupci Sdružení soukromých škol v poradních orgánech Olomouckého kraje úzce spolupracují při projednávání struktury a kapacity oborů vzdělání středních škol a aktivně se podílejí na přípravě strategických materiálů v oblasti školství.

Podpora polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji je určena také školám jiných zřizovatelů.

Jazykové školy

Kromě jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky zřízených Olomouckým krajem poskytují jazykové vzdělávání i subjekty, které nejsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení. Tyto subjekty poskytují vzdělání podle vyhlášky č. 33/2005 Sb., o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a státních jazykových zkouškách, ve znění pozdějších předpisů. Denní pomaturitní studium je koncipováno jako příprava k mezinárodním jazykovým zkouškám.

Ve školním roce 2022/2023 uskutečňovaly studium v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou – jednoleté pomaturitní studium tyto subjekty:

- Lingua Centrum, Olomouc, Nová Ulice, U stadiónu 1205/10 (centrála)
- Interlingua s.r.o, Přerov I-Město, Dr. Skaláka 1455/1
- Akademie J. A. Komenského, oblast Šumperk, nám. Míru 4

Dětské domovy

Dětské domovy zřizované Olomouckým krajem jsou příspěvkové organizace poskytující péči a podporu dětem, které nemohou být vychovávány biologickými rodinami. Princip péče o děti v dětských domovech spočívá ve výchově a vzdělávání dětí na základě výchovně vzdělávacího programu, který se soustředí především na přípravu na vyučování, rozvoj samostatnosti a soběstačnosti a také na účelné využívání volného času.

V souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje přešla v uplynulých letech institucionální péče v Olomouckém kraji z internátního na rodinný typ zařízení. Budovy dětských domovů prošly rekonstrukcí

a byly vytvořeny rodinné skupiny. V rámci dalšího zkvalitňování výchovy a vzdělávání dětí v dětských domovech dochází k postupné realizaci dalších systémových změn v zařízeních ústavní a ochranné výchovy.

Olomoucký kraj přistoupil k naplňování strategických a rozvojových dokumentů v oblasti péče o ohrožené děti prostřednictvím probíhající transformace ústavních zařízení pro děti a mládež, k tzv. deinstitucionalizaci. Tento proces zahrnuje nejen přípravu zaměstnanců dětských domovů, ale také vypracování transformačních plánů. Hlavním cílem je dosáhnout poskytování individuální péče pro každé dítě, respektu k jeho specifickým potřebám, současně však zajistit přesun od institucionálního k rodinnému prostředí, kde je kladen důraz na tvorbu pevných vztahů a poskytování emocionální podpory, ve kterém se vytvoří bezpečné a stimulační klima.

Zájmové vzdělávání

Školní kluby a družiny

V Olomouckém kraji není zřízena ani jedna samostatná právnická osoba, která by vykonávala pouze činnost školní družiny nebo školního klubu. Tato školská zařízení vykonávají svou činnost vždy v rámci jiné právnické osoby, společně se základní školou nebo střední školou. V souvislosti se zvyšováním počtu žáků na 1. stupni základních škol dochází ke zvyšování zájmu rodičů o tuto školskou službu a následně o úpravu kapacit a nabídky volnočasových aktivit.

Střediska volného času

V Olomouckém kraji vykonává svou činnost celkem 16 středisek volného času, kdy 5 je zřizováno krajem, 8 zřizují obce, 2 jsou zřízena církví a 1 zřizuje soukromý subjekt. Prostřednictvím těchto SVČ bylo i ve školním roce 2022/2023 uskutečňováno zájmové vzdělávání.

Střediska volného času pružně reagují na poptávku volnočasových aktivit v rámci svých regionů, kde jsou oblíbené zejména méně organizované aktivity v rámci otevřených klubů, učeben, dětských dopravních hřišť, lanových center, horolezeckých stěn, in-line hřišť, mini zoo, zahrad a hřišť při budovách SVČ. Tradičně je ale také poptávka po pravidelných zájmových útvarech a příměstských a pobytových táborech.

Činnost středisek volného času je koncipována tak, že je finančně dostupná i pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí. Případně se v rámci získaných projektů, nebo na základě spolupráce se sociálními odbory příslušných městských úřadů, mohou děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí účastnit na spontánních aktivitách, letních táborech a soustředěních bezplatně.

Střediska volného času zastávají významnou úlohu v oblasti práce s talentovanými a nadanými dětmi, žáky a studenty. V souladu se Systémem podpory nadání, který vychází z Konceptce podpory rozvoje nadání a péče o nadané, byla v Olomouckém kraji ustanovena Krajská koordinační skupina pro podporu nadání, jejímiž členy jsou mimo jiné i zástupci DDM Olomouc a SVČ ATLAS a BIOS, Přerov.

Střediska volného času ve školním roce 2022/2023 získávala finanční prostředky z rozpočtu Olomouckého kraje (např. příspěvky na úhradu nákladů spojených s organizací soutěží a přehlídek vyhlášených MŠMT, soutěží s tradicí v kraji a vyhlášených dotačních programů Olomouckého kraje), současně využívala a čerpala finanční prostředky z účelových dotací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a samozřejmě také ze své pravidelné činnosti (z plateb účastníků zájmového vzdělávání).

System poradenství ve školství

System poradenství ve školství zahrnuje různé aspekty poskytování podpory žákům v oblasti osobního, akademického a kariérního rozvoje, kterou zajišťují školská poradenská zařízení (ŠPZ) a školní poradenská pracoviště (ŠPP). Tato zařízení jsou zřizována na základě § 16 školského zákona a poskytují pedagogicko-psychologické poradenství, speciálně pedagogické poradenství a kariérové poradenství.

Pedagogicko-psychologické poradenství a speciálně pedagogické poradenství poskytuje odbornou diagnostickou, metodickou, intervenční a konzultační činnost dětem, žákům, rodinám, školám a jiným výchovně vzdělávacím institucím. Kariérové poradenství pomáhá žákům při rozhodování v oblasti volby vzdělávání, profesní přípravy, o možnostech zaměstnání či odborné přípravy.

V ŠPP působí výchovný poradce, školní metodik prevence, vybraní pedagogové školy, případně školní psycholog nebo školní speciální pedagog. Tým ŠPP zajišťuje prvotní pedagogicko-psychologickou péči o žáky přímo ve škole a úzce spolupracuje s ostatními poradenskými zařízeními. Služby ŠPZ zajišťují pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra. V týmu PPP a SPC působí psychologové, speciální pedagogové a také sociální pracovníci.

Školská poradenská zařízení

Pedagogicko-psychologické a speciálně pedagogické poradenství na území Olomouckého kraje poskytovala Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, Olomouc, U Sportovní haly 1 a.

Pedagogicko-psychologická poradna provádí pedagogicko-psychologická vyšetření dětí a žáků, poskytuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům, výchovným poradcům a psychologům ve školách a školských zařízeních. Zvýšenou pozornost věnují pracovníci pedagogicko-psychologické poradny prevenci rizikového chování ve školách Olomouckého kraje a péči o mimořádně nadané žáky. PPP pomáhá při řešení vzdělávacích a výchovných problémů dětí a žáků mateřských, základních, středních a speciálních škol a školských zařízení, zabezpečuje a realizuje integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení hlavního vzdělávacího proudu, pomáhá při profesionální orientaci žáků a zajišťuje pro školy a školská zařízení odborné pedagogicko-psychologické služby.

Speciálně pedagogická centra zřizovaná Olomouckým krajem disponují širokou nabídkou poskytovaných služeb, ustáleným týmem odborných pracovníků a dostatečným počtem pracovišť, což zajišťuje dostupnost služeb všem klientům, především dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami a s různými typy zdravotního postižení – zrakového, sluchového, řečového, mentálního, tělesného nebo kombinovaného.

SPC zabezpečují speciálně pedagogickou a psychologickou péči dětem a žákům se zdravotním postižením a poskytují jim odbornou pomoc v procesu integrace do společnosti ve spolupráci s rodinou, školami, školskými zařízeními a dalšími odbornými pracovníky.

Od 1. 1. 2022 byla jednotlivá SPC při olomouckých školách převedena pod Pedagogicko-psychologickou poradnu a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, Olomouc, U Sportovní haly 1a. Sloučením všech SPC došlo k naplnění záměru Olomouckého kraje převést speciálně pedagogická centra fungující pod školami zřizovanými Olomouckým krajem pod jednu organizaci a tím k přiblížení služby klientům a dosažení přehlednější správy klientských dat s jednotným informačním softwarem.

Oblastní metodici prevence na jednotlivých pracovištích PPP poskytovali odbornou podporu školám při práci s dětmi s problémovým chováním, emoční zátěží a duševním onemocněním. Koordinace péče o děti s mimořádným nadáním byla poskytována prostřednictvím Krajského centra kariérového poradenství v oblasti podpory nadání.

Organizace zřizované Olomouckým krajem úzce spolupracují s Krajským centrem prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a Regionálním centrem aplikovaných pohybových aktivit v rámci prevence předčasných odchodů ze vzdělávání a zapojení dětí, žáků a studentů do školních i mimoškolních pohybových aktivit.

Prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže

Primární prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže ve školství je nedílnou součástí celkové prevence společensky nežádoucích jevů a Odbor školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje spolupracuje v této oblasti na úrovni Krajského úřadu Olomouckého kraje zejména s Odborem zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje (přípravou koncepce a systému prevence rizikových projevů chování u dětí a žáků v Olomouckém kraji) a s Odborem sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje (styčným bodem je problematika rasové nesnášenlivosti, problematika osob ze sociálně znevýhodněného prostředí a posuzování projektů ucházejících se o finanční dotace na Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR). Řada škol a školských zařízení aktivně využívá nabídek nestátních neziskových organizací, zejména v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence a dále pak využívá jejich služeb v oblastech, které nejsou schopny saturovat svépomocí (lektorská činnost, vysoce odborné služby a aktivity v oblasti primární prevence apod.).

Preventivní programy zaměřené na spolupráci rodičů se školami a školskými zařízeními v oblasti řešení primární prevence u dětí a mládeže splňují jednu z hlavních priorit dotačního titulu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v rámci financování primární prevence ve školství v Olomouckém kraji. Z popudu Olomouckého kraje byla spolupráce rodičů a škol v oblasti primární prevence určena jako jedna z hlavních priorit v oblasti primární prevence ve školství i na národní úrovni. Na vybraných školách v působnosti Olomouckého kraje vyvíjejí činnost asistenti pedagoga pro děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, kteří spolupracují s pedagogy i v oblasti primární prevence a současně na tomto poli realizují volnočasové aktivity v rámci tzv. nespécifické primární prevence. V rámci financování jsou každoročně z účelové státní dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na podporu primární prevence ve školství v Olomouckém kraji finančně podpořeny i projekty, které řeší problematiku sociální inkluze a rasové nesnášenlivosti.

V oblasti přenesené působnosti byla prevence finančně zajištěna účelovou státní dotací MŠMT pro subjekty realizující služby v prevenci v působnosti Olomouckého kraje. O dotaci se z Olomouckého kraje ucházelo celkem 6 subjektů (většinou nestátní neziskové organizace), jež měly povinnost realizovat programy financované MŠMT ve prospěch škol a školských zařízení. Celkově bylo podpořeno 6 subjektů, které realizovaly celkově 8 programů v celkové částce ve výši 3 947 000 Kč.

V samostatné působnosti byla prevence ve školství podpořena v rámci rozpočtu Olomouckého kraje částkou 200 000 Kč.

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta je Olomouckým krajem průběžně podporována formou dotačních programů, realizací seminářů v prezenční i on-line formě, soutěží a zveřejňováním publikací, přičemž základním materiálem, podle kterého se EVVO realizuje, je Koncepce vzdělávání k udržitelnému rozvoji Olomouckého kraje na období 2021 až 2024.

Olomoucký kraje podporuje aktivity právnických osob realizujících činnost v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a výchovy k udržitelnému rozvoji ve veřejném zájmu a v souladu se svými cíli v této oblasti, z těchto důvodů Zastupitelstvo Olomouckého kraje dne 12. 12. 2022 schválilo usnesením č. UZ/12/68/2022 pravidla dotačního programu Program na podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Olomouckém kraji v roce 2023. Dotační program byl vyhlášen dne 16. 12. 2022. Žadatelé měli možnost podávat žádosti v termínu od 17. 1. 2023 do 31. 1. 2023. Finanční alokace dotačního programu byla schválena ve výši 2 400 000 Kč. Žadatelem mohla být právnická osoba vykonávající činnost školy nebo školského zařízení se sídlem v Olomouckém kraji zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení bez ohledu na zřizovatele a středisko ekologické výchovy, které získalo certifikát k poskytování kvalitních služeb v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě, jehož sídlo se nachází v územním obvodu Olomouckého kraje. Celkem bylo přijato 57 žádostí o poskytnutí dotace, z nichž 47 splnilo podmínky pro hodnocení. Sluňákov – centrum

ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s. získal dotaci ve výši 800 000 Kč a Středisko volného času a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Doris Šumperk obdrželo dotaci na provoz střediska ekologické výchovy Švagrov ve výši 500 000 Kč.

Odbor školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje participoval dne 30. 9. 2022 na akci Oslavy lesa na Floře, která je určená dětem mateřských škol a žákům 1. stupně základních škol. Akce se zúčastnilo cca 750 dětí a žáků.

Odbor školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje ve spolupráci s Klubem ekologické výchovy, z.s. pořádal dne 28. 3. 2023 setkání koordinátorů EVVO na Krajském úřadě Olomouckého kraje, kterého se účastnilo cca 80 pedagogů.

Ve spolupráci s dalšími partnery připravil odbor školství a mládeže dne 18. 5. 2023 na Střední odborné škole Šumperk, Zemědělská 3 akreditovaný seminář na téma Přírodní certifikované zahrady škol v Olomouckém kraji, kterého se účastnilo 20 pedagogů.

Dále odbor školství a mládeže ve dnech 14. – 15. 11. 2023 pořádal Krajskou konferenci EVVO Olomouckého kraje. Na konferenci se prezentovaly nestátní neziskové organizace, školská zařízení a Zelené školy Olomouckého kraje za školní rok 2022/2023. Dvoudenní konference se zúčastnilo 50 pedagogů mateřských škol a 74 pedagogů základních a středních škol.

Rada Olomouckého kraje usnesením č. UR/89/36/2023 schválila vyhodnocení soutěže Zelená škola Olomouckého kraje za školní rok 2022/2023. Cílem této soutěže bylo finančně podpořit školy aktivní v oblasti školní ekologické výchovy. Do zmíněného titulu bylo zasláno celkem 23 přihlášek škol z Olomouckého kraje a z nich získalo ocenění 8 škol. Mezi oceněné školy v jednotlivých kategoriích patřily: v kategorii gymnázia zvítězilo Gymnázium, Šumperk, Masarykovo náměstí 8; v kategorii střední škola vzdělávající žáky v oborech vzdělání zaměřených na lesnictví, ekologii a zemědělství vyhrála Střední škola zemědělská, Přerov, Osmek 47, v kategorii úplných základních škol získala titul na 2. místě Základní škola Plumlov, okres Prostějov, příspěvková organizace a na 1. místě Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Dvorského 33, příspěvková organizace. V kategorii základní škola 1. stupeň získala ocenění Základní škola a Mateřská škola Smržice, příspěvková organizace. V kategorii školy samostatně zřizované pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vyhrála Základní škola a Mateřská škola Jeseník, Fučíkova 312. V neposlední řadě v kategorii mateřská škola, to byla Mateřská škola Špičky, příspěvková organizace.

Odbor školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje poskytoval zájemcům z řad pedagogických pracovníků informační servis o možnostech uplatnění EVVO v rámci školního i mimoškolního vzdělávání. Na stránkách Olomouckého kraje byla jako každoročně zveřejněna on-line publikace Ekologická výchova Olomouckého kraje ve školním roce 2023/2024, která přináší přehled ekologických výukových programů, seminářů, kroužků, publikací a akcí určených pro školy a školská zařízení ve školním roce 2023/2024.

Mezinárodní spolupráce, partnerství škol a studium na zahraničních školách

Olomoucký kraj pokračoval v podpoře rozvíjení vztahů škol a školských zařízení s partnerskými zahraničními institucemi v rámci Podpory mezinárodních výměnných pobytů mládeže a mezinárodních vzdělávacích programů v roce 2023. Ze svého rozpočtu Olomoucký kraj poskytl v roce 2023 celkem 14 příspěvků v celkové výši 325 000 Kč na výjezdy dětí a mládeže do zahraničí, dále 6 příspěvků v celkové výši 105 000 Kč na organizaci výměnných pobytů pro děti, žáky a studenty ze zahraničních partnerských škol a školských zařízení a 6 příspěvků v celkové výši 102 000 Kč na kofinancování mezinárodních vzdělávacích programů. Dále bylo vyplaceno 53 010 Kč celkem 7 školám na realizaci programu Mezinárodní cena vévody z Edinburghu.

Olomoucký kraj plní důležitou roli při zprostředkování informací o možnostech čerpání finančních prostředků z evropských programů. Realizační tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje průběžně zjišťoval možnosti čerpání dotací v rámci evropských projektů a programů a relevantní informace následně předával zástupcům škol a školských zařízení. Odbor školství a mládeže rovněž zprostředkovává informace z Domu zahraniční spolupráce týkající se programu Erasmus+ potenciálním žadatelům. V lednu a únoru 2023 se v prostorách Krajského úřadu Olomouckého kraje konaly 4 informační semináře Domu zahraniční spolupráce.

Olomoucký kraj se také významným způsobem zaměřuje na podporu žáků a studentů z Olomouckého kraje dosahujících výborných studijních výsledků, kteří v rámci svého řádného studia na domovské škole v ČR absolvují studijní pobyt na škole v zahraničí. V roce 2023 přispěl Olomoucký kraj prostřednictvím dotačního programu Studijní stipendium Olomouckého kraje na studium v zahraničí celkem 35 žadatelům, mezi které byla rozdělena částka v celkové výši 514 500 Kč. Cílem poskytování stipendia je umožnit žákům denní formy vzdělávání na středních školách, studentům na vyšších odborných školách a studentům vybraných bakalářských a magisterských studijních programů na vysokých školách studium na zahraničních středních a vysokých školách. U studentů vysokých škol je podpora zacílena na kofinancování studijních pobytů žadatelů z řad studentů zejména technických a přírodovědných oborů v souladu s požadavky trhu práce. Podmínkou udělení stipendia je trvalý pobyt žadatele na území Olomouckého kraje a splnění kritéria nadprůměrného studijního prospěchu. Žadatelé z řad žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol musí dále splňovat podmínku studia na některé ze škol se sídlem na území Olomouckého kraje.

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání a jeho implementace

Krajské akční plánování je realizováno prostřednictvím projektu KAP III a implementačních projektů ve vazbě na KAP 2019 – 2021. V projektu KAP III od 1. 1. 2022 působí šest odborných platforem v souladu s prioritami rozvoje vzdělávání v Olomouckém kraji. Platformy, které se pravidelně schází a jsou průběžně dle zájmu účastníků na aktivitách projektu doplňovány.

Při realizaci věcných aktivit v procesu akčního plánování Olomoucký kraj spolupracuje se všemi středními a vyššími odbornými školami v kraji bez ohledu na zřizovatele, prostřednictvím 13 realizačních týmů projektů Místní akční plán III také se zástupci základních a mateřských škol. Dalšími partnery při realizaci aktivit byli zástupci Krajské i Okresních hospodářských komor, jednotlivých fakult UP Olomouc, Úřadu práce, České školní inspekce, Centra celoživotního učení Olomouckého kraje, Svazu průmyslu a dopravy ČR, Agentury pro sociální začleňování, Národního pedagogického institutu ČR, Moravské vysoké školy Olomouc, Vysoké školy logistiky Přerov, Pedagogicko-psychologické poradny a Speciálně pedagogického centra Olomouckého kraje. Dle aktuální potřeby byly do procesu zapojovány i další subjekty.

V projektu KAP III byl vytvořen soubor dokumentů KAP III, který obsahuje tři části – analytickou část, prioritizaci potřeb a akční plány na roky 2023, 2024, 2025. Celý soubor dokumentů byl dokončen v červnu 2023 a odeslán k hodnocení na MŠMT. Naplňování priorit dokumentu KAP 2019-2021 se realizuje především prostřednictvím dvou implementačních projektů, které ve svých aktivitách navazují na implementační projekt IKAP OK I (2016–2018). Jsou to projekt Implementace krajského akčního plánu v Olomouckém kraji II (IKAP OK II) a projekt Rovné příležitosti ve vzdělávání v Olomouckém kraji (RPV OK). Do obou projektů je zapojeno 60 středních a vyšších odborných škol a 90 základních. V rámci realizace projektů funguje systém osmnácti Center kolegiální podpory (CKP), která v rámci budování funkčních partnerství se ZŠ ve svém regionu se podílí na rozvoji polytechnického vzdělávání a zvyšování motivace žáků ZŠ ke studiu technických oborů. Dále je podporován systém šestnácti krajských metodických kabinetů (KMK) odborného zaměření. Hlavním cílem podpory CKP a KMK je rozvoj polytechnického vzdělávání v kraji. V oblasti všeobecného zaměření je podporována činnost KMK pro čtenářskou, matematickou a digitální gramotnost.

Kromě metodických kabinetů jsou podporována další centra metodické podpory a to:

- Krajské centrum podpory podnikání
- Krajské centrum odborných praxí (pro podporu zvýšení kvality vzdělávání na středních pedagogických školách v oborech k výkonu regulované profese pedagogického pracovníka)
- Krajské centrum kariérového poradenství
- Krajské centrum prevence předčasných odchodů ze vzdělávání
- Krajské centrum kariérového poradenství v odborném vzdělávání

Hlavním cílem těchto center je zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v oblastech tematického zaměření každého centra prostřednictvím vzdělávání, metodické, konzultační a poradenské činnosti.

V rámci podpory rovných příležitostí ve vzdělávání nadále pokračuje činnost Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit (RC APA), které vzniklo v projektu IKAP OK I. Úzce spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) a Speciálně pedagogickým centrem Olomouckého kraje (SPC). Cílem nadále

zůstává podpořit rovný přístup ke vzdělávání v oblasti pohybové gramotnosti a zdravého životního stylu v prostředí škol, školských organizací a mimoškolních aktivit a pokračovat v rozvoji kompetencí pedagogických pracovníků pro odstraňování bariér bránících rovnému přístupu všech jedinců ke vzdělávání. Tento základní záměr byl rozšířen na zaměření aplikované TV pro širší cílovou skupinu (ne pouze žáci se SVP). Dalším tématem je pohybový režim optimalizovaný pro potřeby žáků různých vzdělávacích programů na SŠ, nedostatek pohybu, obezitu, špatné stravovací návyky, metabolický syndrom a zavádění moderních technologií ke zvyšování úrovně pohybové gramotnosti jako faktoru úspěchu pro lepší uplatnitelnost na trhu práce.

Spolupráce se sociálními partnery

Spolupráce se sociálními partnery (zaměstnavateli, úřady práce, profesními svazy, hospodářskými komorami, odborovými svazy, vysokými školami a dalšími) je již neodmyslitelnou součástí plánování a realizace rozvoje vzdělávání v Olomouckém kraji. Sociální partneři spolupracují s Olomouckým krajem při přípravě strategií, při projednávání struktury a kapacity oborů, při realizaci projektů (viz výše projekt KAP III) a také při rozšiřování počtu oborů v rámci Podpory polytechnického vzdělávání a řemesel v Olomouckém kraji.

Olomoucký kraj je společně s Krajskou hospodářskou komorou Olomouckého kraje, krajskou pobočkou Úřadu práce České republiky, Regionální radou odborových svazů Českomoravské konfederace odborových svazů Olomouckého kraje a Svazem průmyslu a dopravy České republiky signatářem Teritoriálního paktu zaměstnanosti Olomouckého kraje, který byl založen v roce 2016. Cílem Teritoriálního paktu zaměstnanosti Olomouckého kraje je usilovat o rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na regionálním trhu práce, přispívat k přípravě kvalifikovaných pracovníků pro konkurenceschopnou ekonomiku kraje, podporovat tradiční sektory s vysokým potenciálem pro strategický a udržitelný rozvoj regionu i vznik kvalitních pracovních míst.

Další formou spolupráce se sociálními partnery jsou sektorové dohody, jejichž cílem je ovlivnění rozvoje lidských zdrojů v ČR nebo v určitém regionu prostřednictvím koordinovaných aktivit všech rozhodujících účastníků. V Olomouckém kraji byla jako první v roce 2015 uzavřena Regionální sektorová dohoda pro Olomoucký kraj v oblasti elektrotechniky, jejímž úkolem je zajistit zvýšení zájmu žáků základních škol o elektrotechniku, užší propojení zaměstnavatelů a středních škol s tímto zaměřením. V roce 2018 pak byla uzavřena Regionální sektorová dohoda pro Olomoucký kraj v oblasti textilního, oděvního, kožedělného a obuvnického průmyslu. Cílem této dohody je spolupráce odborných škol a zaměstnavatelů na takové úrovni, aby školy doplňovaly nebo vytvářely školní vzdělávací programy, spolupracovaly s podniky textilního, oděvního a kožedělného průmyslu při zajišťování odborné praxe žáků a stáží odborných pedagogů a zvyšovaly zájem o studium se zaměřením na uvedené obory činnosti.

PŘÍLOHA Č. 3 – ANALÝZY POTŘEB ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V KRAJI

Zde jsou uvedeny zdroje datových vstupů, které byly stěžejní pro tvorbu Dlouhodobého záměru. Jsou jimi jednak data zpracovávaná přímo Odborem školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje tak data zpracovaná externě např. MŠMT, ČŠI nebo NPI.

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023-2027, <https://www.edu.cz/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-ceske-republiky-2023-2027-byl-vladou-schvalen/>
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2020-2024, <https://www.olkraj.cz/strategie-koncepce-vyrocnizpravy-cl-281.html>
- Olomoucký kraj – Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji, <https://www.edu.cz/analyticke-podklady-pro-tvorbu-dlouhodobych-zameru-v-jednotlivych-krajich/>
- Analýza potřeb na školách v Olomouckém kraji, <https://www.kr-olomoucky.cz/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-olomouckeho-kraje-iii-cl-5497.html>
- Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Olomouckého kraje III – soubor dokumentů, <https://www.kr-olomoucky.cz/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-olomouckeho-kraje-iii-cl-5497.html>
- Datové sety pro přípravu krajských dlouhodobých záměrů, <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajsskych-dlouhodobych-zameru/>